

UMHVERFISSTOFNUN

Ástand friðlýstra svæða

skýrsla Umhverfisstofnunar

2012

UST-2013:08

	Ástjörn	Friðland
Friðlýst	Auglýsing nr. 189/1978 í Stjórnartíðindum B. Friðland.	
Stærð km	0,3 km ²	Stærð ha 28,5
Lokunarákvæði	Óheimilt er að fara um svæðið frá 1. maí til 15. júlí. Enginn er þó á svæðinu til að framfylgja því banni.	
Landvarsla	Ekki hefur verið sumarvarsla við Ástjörn síðan sumarið 2010.	
	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.	
Samningur	Enginn formlegur samningur er til.	
Skilti	Hafnarfjarðarbær hefur komið upp fræðsluskiltum við Ástjörn.	
Stígar	Stígur liggur umhverfis tjörnina. Svæðið er afar vinsælt til útivistar. Viðhald göngustíga hefur verið á vegum Hafnarfjarðarbæjar.	
Framkvæmdir	Uppræta þarf framandi plöntutegundir á svæðinu.	
Alþjóðasamningar	Bernarsamningur (viðauki II)	
Válistategundir	Flórgoði (VU), en tegundinni hefur fækkað til muna frá því sem var á fyrri hluta 20. aldar, hrunið hófst um miðbik 20. aldar. Flórgoða hefur einnig fækkað í Skotlandi, Noregi og Finnlandi en hann verpir á norðlægum slóðum. Flórgoði er alfriðuð tegund. Nokkur pör Flórgoða sáust sumarið 2012 við Ástjörnina	
Vöktun	Vöktun á ref og mink.	
Annað	Bekkur á svæðinu sem þarfnast málningar. Nokkur lúpína er á svæðinu sem þarf að halda í skefjum. Það mætti bæta mól í tilbúinn stíg, td. við steinbrúna sem stígurinn liggur yfir. Fjarlægja þarf spítarusl og dauðan trjágróður.	

Friðlýst

Auglýsing nr. 889/2000 í Stjórnartíðindum B. Friðland.

Stærð km0,1 km²**Stærð ha**

14,9

Lokunarákvæði

Á varptíma, 1. maí til 1. júlí, er umferð um friðlandið næst Bakktjörn takmörkuð.

Landvarsla

Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.

Samningur

Enginn formlegur samningur um umsjón.

Samningur Umhverfisstofnunar og Seltjarnarnesbæjar um byggingu fuglaskoðunarskýlis við vesturbakka Bakktjarnar 1. júlí 2013.

Fræðsluáætlun

Umhverfisstofnun áætlar að setja upp upplýsingaskilti árið 2014.

Umhverfisstofnun hefur heimilað byggingu fuglaskoðunarskýlis á vegum Seltjarnarnesbæjar. Áætlað er að bygging skýlisins hefjist eftir 15. júlí 2013 þegar varptíma lýkur.

Skilti

Fræðluskilti um fugla á vegum Seltjarnarnesbæjar er á svæðinu.

Umhverfisstofnun setti upp vegvísi við göngustíg að tjörninni 2012

Þar er einnig skilti sem sýnir að umferð með hunda er bönnuð frá 1. maí til 15. júlí.

Stígar

Stígar eru á vegum bæjarins.

Vöktun

Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.

Rannsóknir

Í mars 2009 var unnin skýrsla og gerðar grunnrannsóknir á lífríki Bakktjarnar af Náttúrustofu Kópavogs fyrir umhverfisnefnd Seltjarnarnesbæjar. Lífríki tjarnarinnar er einkar gróskumikið.

Magn blaðgrænu er það mesta sem mælst hefur í ferskvatni hérlandis. Mikil mergð hornsíla finnst í tjörninni. Í Bakktjörn fannst vatnafló sem ekki hefur verið greind hér á landi áður, *Daphnia Magna*, en einnig fundust götugar sem ekki hafa áður fundist í ferskvatni hérlandis.

Skýrsluna er að finna hér http://www.seltjarnarnes.is/media/skyrslur-utgafur/Bakktjorn_Lokaskyrsla.pdf

Annað

Skýra þarf betur ákvæði í auglýsingu um friðlandið hvað átt er við með því að umferð um friðlandið eigi að vera takmörkuð. Starfsmenn Umhverfisstofnunar fóru á svæðið sumarið 2011. Gera þarf úttekt á ástandi og endurmeta verndargildi svæðisins. Skýra þarf betur ákvæði í auglýsingu um friðlandið, hvað átt er við með því að umferð um friðlandið eigi að vera takmörkuð.

Eldey	Friðland

Friðlýst	Auglýsing nr. 119/1974 í Stjórnartíðindum B. Friðland. Fyrst friðlýst með sérstökum lögum árið 1940, lýst friðland 1960.		
Stærð km	0,0 km ²	Stærð ha	3,0
Lokunarákvæði	Óheimilt er að fara í eyjuna án leyfis Umhverfisstofnunar. Til verndar fuglalífi eru skot bönnuð nær eyjunni en 2 km.		
Samningur	Eldey er ein af stærstu súlubyggðum í heimi (stærstu eru á Bretlandseyjum), en súlan verpir beggja vegna Atlantshafsins.		
Skilti	Fræðsluskiltum hefur verið komið fyrir við Valahnjúk á Reykjanesi á vegum Reykjanesbæjar um Eldey og súlubyggðina ásamt upplýsingum um aðrar tegundir sjófugla.		
Framkvæmdir	Vefmyndavél var komið fyrir í eyjunni 2008 og hafa verið farnar fjórar ferðir til viðhalds og lagfæringa á búnaði, síðast í desember 2011.		
Alþjóðasamningar	Eldey er ein af stærstu súlubyggðum í heimi (stærstu eru á Bretlandseyjum), en Súlan verpir beggja vegna Atlantshafsins.		
Válistategundir	Súla (VU). Stór súlubyggð er í Eldey. Súlubyggðir eru tiltölulega fáar en stórar og er tegundin talin þarfnast sérstakra verndaraðgerða og eftirlits. Súla er friðuð tegund (SPEC-2 og Bernarviðauki III).		
Vöktun	Líffræðistofnun Háskóla Íslands (Arnpór Garðarsson) hefur annast fuglatalningar. Fulltrúi Umhverfisstofnunar mældi sprungu í eyjunni í eftirlitsferð árið 2011 og er æskilegt að mæla sprunguna í hvert skipti þegar farið er í eyjuna til að fylgjast með gliðnun eyjunnar.		
Rannsóknir	Hægt er að fylgjast með súlunni í Eldey á vefsíðunni www.eldey.is .		
Annað	Farið var út í Eldey í desember 2011 vegna bilunar í vefmyndavél. Mikið var um netadræsur, netabúta og plastbönd sem fuglinn safnar í hreiðrin. Athuga þarf hvort ástæða er til að hreinsa svæðið. Fulltrúi Umhverfisstofnunar fór með í ferðina.		

Bronsskúlpptúr af Geirfugli hefur verið komið fyrir skammt frá fræðsluskiltum til minningar um tvo síðustu Geirfuglana í heiminum sem vegnir voru í Eldey 3 júní 1844.

Friðlýst

Auglýsing nr. 877/2009 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km1,1 km²**Stærð ha**

108,2

Lokunarákvæði

Enginn

Landvarsla

Á vegum Garðabæjar er reglulega tínt rusl, aðallega af sumarstarfsfólki. Viðhaldið er merkingum fornra

leiða í hrauninu. Hópar sjálfbóðaliða félagasamtaka hafa tekið að sér að tína rusl í hrauninum í maí og fá hvatningarstyrki að launum, það er vorverkefni umhverfisnefndar.

Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.

Samningur

Umsjónar og rekstrarsamningur er milli Umhverfisstofnunar og Garðabæjar dags.6.okt.2009.

Skilti

Fræðsluskilti um fornar leiðir í Gálgahrauni voru reist 2011, annað við austur aðkomu af strandstíg við Hraunsvík, hitt sunnan hraunsins við Garðastekk.

Stígar

Einungis fornir slóðar.

Framkvæmdir

Áætluð lagning nýs Álftanesvegur meðfram suðurmörkum friðlandsins.

Vöktun

Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.

Rannsóknir

Fuglatalning ráðgerð 2013

Annað

Verndargildi svæðisins byggir m.a. á því að verndarsvæðið í Gálgahrauni er að mestu ósnortið, fallett vel gróið hraun með ríka sögutengingu. Mikil og almenn útivist í Gálgahrauni. Þekktar fyrirmyndir í myndum Kjarvals, sem málaði þar mörg verk.

Landvörður fór um svæðið sumarið 2013. Mikill mávur á svæðinu í lok júlí, lítið um annan fugl.

Friðlýst

Auglýsing nr. 13/1984 í Stjórnartíðindum B. Lýst friðland árið 1974.

Stærð km

2,0 km²

Stærð ha

188,3

Lokunarákvæði

Vegna fuglaverndar er óheimilt að fara um svæðið frá 1. maí til 15. júlí.

Landvarsla

Á vegum Garðabæjar er reglulega tínt rusl, aðallega af sumarstarfsfólki. Viðhaldið er merkingum fornra leiða í hrauninu. Hópar sjálfbóðaliða félagasamtaka hafa tekið að sér að tína rusl í hrauninum í maí og fá hvatningastyrki að launum, það er vorverkefni umhverfisnefndar. Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar á svæðinu sumarið 2013.

Samningur

Umsjónar- og rekstrarsamningur er milli Umhverfisstofnunar og Garðabæjar dags. 06.10.2009.

Skilti

Skilti eru á svæðinu, bæði fuglaskilti og skilti með lífríkinu í vatninu. Brotið skilti er einnig á svæðinu sem ekkert er á og þyrfti að fjarlægja.

Stígar

Stígar eru meðfram vatninu.

Framkvæmdir

Landvörður var á svæðinu sumarið 2013, þar voru unglingar við vinnu. Bæði að vinna á lúpínu og snyrta stíga.

Alþjóðasamningar

Krían er á Bernarviðauka III.

Válistategundir

Landvörður sá flórgoðapar á vatninu sumarið 2013.

Vöktun

Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar á svæðinu sumarið 2013.

Annað

Landvörður var á svæðinu sumarið 2013.

Mikil lúpína er á svæðinu og verið er að vinna á henni. Brotið skilti er á svæðinu sem þarf að fjarlægja.

Eitthvað er óljóst með umgengni um svæðið t.d. á varptíma miðað við auglýsingu og skilta sem eru svæðinu.

Ath! Vífilsstaðarvatn er tvisvar á listanum.

Friðlýst	Friðland.
Stærð km	0,0 km ²
Stærð ha	4,2
Lokunarákvæði	Á varptíma, frá 1. maí til 1. júlí, er umferð fólks um friðlandið við Kasthúsatjörn takmörkuð
Landvarsla	Umhverfisnefnd Sveitarfélagsins Álftaness hefur umsjón með friðlandinu í umboði Umhverfisstofnunar og sveitarstjórnar. Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar á svæðinu sumarið 2013.
Samningur	Ekki hefur verið gerður formlegur umsjónarsamningur.
Fræðsluáætlun	Umhverfisstofnun hefur látið útbúa upplýsinga og fræðsluskilti í samræmi við skilti á öðrum friðlýstum svæðum. Ekki hefur fengist leyfi frá sveitarfélaginu til að setja það upp.
Skilti	Upplýsingaskilti er á svæðinu um umhverfi Kasthúsatjarnar og um fuglalíf
Stígar	Gömul ökuslóð er sunnan með tjörninni að fjörunni og bílastæði. Gömul ökuslóð meðfram fjörunni er notuð sem göngustígur.
Framkvæmdir	Fjörुकamburinn hefur verið hækkaður og styrktur með sjóvörnum. Ekkert var framkvæmd á svæðinu árið 2012
Alþjóðasamningar	Bernarsamningurinn. 2010 Countdown- Álftanes og líffræðilegur fjölbreytileiki. Unnið er að markmiðinu um að stöðva tap á líffræðilegum fjölbreytileika.
Vöktun	Engin formleg vöktun er í gangi en samkvæmt greinargerð Verkfræðistofu Sigurðar Thoroddsen um endurheimt votlendis hefur tjörnin breytt sér nokkuð eftir tilkomu sjóvarnargarðs. Gæti þurft rás þar til að viðhalda lífríki. Grunnvatnsstaða landsins lækkar og efstu jarðvegslög þorna. Við það verða gróðurfarsbreytingar þar sem votlendistegundir hopa og þurrlendistegundir sækja á.
Rannsóknir	Engar rannsóknir eða tilraunir eru í gangi.
Annað	Umferð er stýrt með leiðbeiningum en skýra þarf betur hvað það þýðir að umferð manna sé takmörkuð á tímabilinu 1. maí til 1. júlí. Lausaganga hunda er ekki leyfð á svæðinu. Samþykkt bæjarstjórnar Álftaness um kattahald tekur á lausagöngu og lagt er til að leggja út lífgildir fyrir ketti og um leið minka. Vegna nábylis við byggð er hættu á að framandi og jafnvel ágengar gróðurtegundir nái sé á strik s.s. skógarkerfill og lúpína. Slíkar tegundir þarf að uppræta jafnóðum.

Friðlýst	Auglýsing nr.506/1987 í Stjórnartíðindum.		
Stærð km	0,1 km ²	Stærð ha	9,6
Lokunarákvæði	Óheimilt er að spilla gróðri og trufla dýralíf af ásetningi í friðlandinu. Búfjárbæit, þ.m.t. hrossabæit er óheimil innan friðlandsins. Óheimilt er að breyta straumskiptum í Leiruvogi. Umferð vélknúinna farartækja er óheimil innan marka friðlandsins. Óheimilt er að hafa hunda lausa innan friðlandsins. Öll meðferð skotvopna sem og veiðar eru bannaðar innan friðlandsins.		
Landvarsla	Mosfellsbær sér um vöktun á svæðinu samkvæmt samningi. Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið2013.		
Samningur	Umsjónar- og rekstrarsamningur er milli Umhverfisstofnunar og Garðabæjar dags. 06.10.2009.		
Fræðsluáætlun	Fræðsluskilti sett upp 2012, vígt formlega þann 17. september 2012		
Skilti	Fræðsluskilti sett upp 2012, vígt formlega þann 17. september 2012		
Stígar	Göngustígar liggja að svæðinu að sunnan- og vestanverðu við fræðsluskilti. Svæði liggur að hesthúshverfi að austanverðu.		
Válistategundir	Fitjasef (CR) annar af tveimur fundastöðum á landinu.		
Vöktun	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið2013.		
Rannsóknir	Margs konar rannsóknir í tengslum við umhverfismat vegna fyrirhugaðrar lagningu Tunguvegar		
Annað	Fylgjast þarf með hestamennsku og reiðleiðum í nágrenni friðlýsta svæðisins, sérstaklega varðandi umgengi í hesthúshverfi, reiðleiðir og beitarhólf. Fylgjast mætti með útbreiðslu njóla innan friðlandsins.		

Friðlýst	Auglýsing nr. 1064/2007 í Stjórnartíðindum B. Friðland.		
Stærð km	1,9 km ²	Stærð ha	188,3
Lokunarákvæði	Samkvæmt tilmælum umhverfisnefndar samþykkti bæjarstjórn bann við umferð hunda um varptímann í friðlandinu. Tímabilið 15. apríl til 1. júlí. Utan varptíma skulu hundar vera í taumi.		
Landvarsla	Er á vegum Garðabæjar, felst í viðhaldi stíga og búnaðar í friðlandinu. Fylgja eftir hundabanni um varptímann. Fylgjast með veiðimönnum og almenningi að fuglar njóti friðhelgi, enda mikil umferð fólks um friðlandið.		
Samningur	Samstarfsamningur undirritaður 06.10.2009 milli Umhverfisstofnunnar og Garðabæjar um umsjón og rekstur svæðisins.		
Fræðsluáætlun	Fræðsla um lífríki Vífilsstaðavatns og umhverfi. Árleg útikennsla hefur verið í boði umhverfisnefndar fyrir 6.bekk í grunnskólum Garðabæjar.		
Skilti	Fræðsluskilti um lífríki vatnsins, gróður og fugla .		
Stígar	Útivistarstígur er umhverfis vatni með malar yfirborði. Útivistarkort í vasabroti gefur upp göngu- og hlaupaleið sem er um 2,6 km. Göngubrú yfir stíflu tengir gönguleiðarhringinn saman. Aðkomuleiðir frá Elliðavatnsvegi eru þrjár að friðlandinu með misstórum bílaplönum.		
Öryggi	Vatnið er grunnt		
Framkvæmdir	Útivistarstígnum er árlega viðhaldið, enda fjöldi drenröra sem hleypa yfirborðsvatni undir stíginn frá hlíðum umhverfis til vatnsins. Þessu þarf að fylgjast reglulega með og viðhalda. Sérstakt atvinnuáttak á vegum Garðabæjar hefur slegið og klippt lúpínu innan friðlandsins og utan til heftingar útbreiðslu hennar, verður haldið áfram 2013.		
Alþjóðasamningar	Svæðið hefur alþjóðlegt verndargildi vegna fugla, svo sem rauðbrystings og margæsar. Einnig er svæðið mikilvægt vegna marhálms, en plantan hefur takmarkaða útbreiðslu hér á landi og er ein aðalfæðutegund margæsa.		
Válistategundir	Fiskar: Bleikju hefur fækkað síðari ár. Hornsíli Vífilsstaðavatns hafa þá sérstöðu að vera án kviðgadda. Gróður: Lúpínu er haldið í skefjum með slætti/klippingu, þar sem hún er að hopa vex upp í kjölfarið fjölbreyttur gróður. Skógarkerfill er vaktður umhverfis friðlandið, eitrað á hann og tínt fræ. Fuglar: Flórógóðinn sá sjaldséði fugl er farinn að dvelja á Vífilsstaðavatni.		
Vöktun	Vöktun fiska er árleg. Fuglatalningar hafa verið gerðar með nokkurra ára bili, ákveðið að gera fuglatalningar 2013.		
Rannsóknir	Gróðurfars rannsókn var gerð árin 2011-2012 á vegum Náttúrufræðistofnunnar.		
Annað	Lúpína hefur breiðst hratt út um friðlandið undanfarin ár, unnið er á henni með slætti og klippingu. Skógarkerfill breiðist út frá Vífilsstöðum í ríkiseign, sem ógnar friðlandinu.		

	Borgir	Náttúruvætti
Friðlýst	Auglýsing nr. 269/1981 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.	
Stærð km	0,0 km ²	Stærð ha 4,1
Landvarsla	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.	
Samningur	Náttúruverndarnefnd Kópavogs hefur eftirlit með framkvæmd friðlýsinga í umboði [Umhverfisstofnunar] og bæjaryfirvalda.	
Skilti	Fræðsluskilti á vegum Kópavogsbæjar er á svæðinu.	
Stígar	Engir stígar eru á svæðinu.	
Framkvæmdir	Garðyrkjustjóri sinnir því að halda í skefjum trjágróðri og öðrum plöntum, sem hafa náð að sá sér í holtinu, enda er markmið friðlýsingarinnar að vernda jökulrispaða hnellingana. Spornað er við óheftu flæði sjálfsáins gróðurs á 80-90% af holtinu, en ekki á jaðarsvæðunum.	
Válistategundir	Blátoppa (VU) er skráð í Borgarholti, fylgjast þarf með þessari tegund á svæðinu	
Vöktun	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.	
Annað	Rusl er hreinsað á svæðinu af starfsmönnum Kópavogsbæjar. Rusl hreinsað af svæðinu af landverði sumarið 2013.	

	Eldborg í Bláfjöllum	Náttúruvætti
Friðlýst	Auglýsing nr. 121/1974 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti. Fyrst friðlýst	
Stærð km	0,3 km ²	Stærð ha 34,8
Landvarsla	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.	
Samningur	Enginn formlegur samningur hefur verið gerður.	
Fræðsluáætlun	Upplýsinga og fræðsluskilti er í vinnslu hjá Umhverfisstofnun. Vantar skilti við bílastæði.	
Skilti	Upplýsinga og fræðsluskilti er í vinnslu hjá Umhverfisstofnun.	
Stígar	Stígur liggur frá bílastæði upp á Eldborgina. Halda þarf áfram stígagerð á svæðinu að Drottningu og stika leið upp á hana.	
Framkvæmdir	Haustið 2012 var unnið lítillega í göngustígagerð á svæðinu, villustígum var lokað og mosi græddur í sár þar sem villustígar höfðu myndast um gíginn.	
Vöktun	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.	
Annað	Svæðið er á appelsínugula lista Umhverfisstofnunar yfir þau svæði sem þarf að fylgjast sérstaklega með að tapi ekki verndargildi sínu.	

Landvörður kíkta á svæðið sumarið 2013. Rusl á bílastæði sem er fjarlæggt. Leirbrot (eftir leirdúfur ?) eru uppi á Eldborginni sem tínt er upp. Leirbrot eru einnig ofan í gígnum og spurning hvernig hægt er að ná þeim upp. Halda þarf áfram stígagerð á svæðinu og stika leið upp á Drottningu. Ekkert skilti er við bílastæði en upplýsinga- og fræðsluskilti er í vinnslu hjá Umhverfisstofnun.

Eldborg undir Geitahlíð	Náttúruvætti

Friðlýst	Auglýsing nr. 622/1987 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.		
Stærð km	1,0 km ²	Stærð ha	100,5
Landvarsla	Landvörður hafði umsjón með Eldborginni 2012		
Fræðsluáætlun	Umhverfisstofnun áætlað að setja upp upplýsingaskilti árið 2013.		
Skilti	Gönguleiðarskilti við bílastæði.		
Stígar	Stígur liggur frá bílastæði upp á Eldborgina.		

Annað Með tilkomu Suðurstrandavegar hefur álagið á Eldborgina minnkað til muna. Áfram þarf þó að huga að heildarlausn fyrir svæðið. Afmarka þarf bílastæði og göngustíga og setja þarf upp upplýsingaskilti þar sem skýrt er kveðið á um að svæðið sé náttúruvætti. Eldborgin er eina náttúruvættið innan fólkvangsins, ein af þeim stærstu á landinu og sennilega sú sem minnst hefur verið raskað. Eldborg er innan Reykjanesfólkvangs og því á rauðum lista.

Fossvogsbakkar	Náttúruvætti

Friðlýst	Auglýsing nr. 326/1999 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.		
Stærð km	0,2 km ²	Stærð ha	17,8
Landvarsla	Umhverfis- og samgönguráð Reykjavíkur hefur umsjón með hinu friðlýsta svæði í umboði Umhverfisstofnunar og borgarstjórnar. Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.		
Samningur	Gera skal sérstakan samning þar að lútandi sem umhverfisráðherra staðfestir. Slíkur samningur hefur ekki verið gerður.		
Skilti	Ekkert skilti er á svæðinu.		
Stígar	Göngustígur liggur rétt ofan náttúruvættisins. Vinsæl gönguleið.		
Framkvæmdir	Halda þarf lúpínu og þistli í skefjum. Hér vantar fræðsluskilti um svæðið. Landvörður fjarlægði rusl af svæðinu/fjörinni s.s. dósir og glerflöskur sumarið 2013.		
Vöktun	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.		
Annað	Svæðið er á appelsínugula lista Umhverfisstofnunar. Fylgjast þarf sérstaklega með að svæðið tapi ekki verndargildi sínu. Brýn þörf er á fræðsluskilti og fræðsluefni. Mikil lúpína á bökkum náttúruvættis.		

	Hamarinn	Náttúruvætti
Friðlýst	Auglýsing nr. 188/1984 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.	
Stærð km	0,0 km ²	Stærð ha 2,1
Landvarsla	Umhverfis og framkvæmdaráð Hafnarfjarðar hefur umsjón með framkvæmd friðlýsingar í umboði Umhverfisstofnunar og bæjarstjórnar.	
	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.	
Samningur	Ekki hefur formlegur samningur verið gerður þess efnis. Er í vinnslu.	
Skilti	Ekkert skilti á svæðinu sem bendir til friðlýsingar.	
Stígar	Stígur liggur upp að flaggstöng. Hringsjá er uppi á Hamrinum. Einnig var gerður stígur upp frá Flensborgarskóla fyrir nokkrum árum.	
Framkvæmdir	Stígur upp að Hamri lagfærður 2011.	
Vöktun	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar á svæðinu sumarið 2013.	
Annað	Stíga og aðkomu að svæðinu mætti bæta. Ekkert skilti á svæðinu og enginn bekkur.	

	Háubakkar	Náttúruvætti
Friðlýst	Auglýsing nr. 347/1983 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.	
Stærð km	0,0 km ²	Stærð ha 2,1
Landvarsla	Umhverfis- og samgönguráð Reykjavíkur hefur umsjón með hinu friðlýsta svæði í umboði Umhverfisstofnunar og borgarstjórnar.	
	Landvörður á svæðinu á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.	
Samningur	Gera skal sérstakan samning þar að lútandi sem umhverfisráðherra staðfestir. Slíkur samningur hefur ekki verið gerður.	
Skilti	Reykjavíkurborg setti upp skilti árið 2009. Skilti í góðu lagi nema mála/lakka mætti umgjörð þess.	
Stígar	Stígur liggur niður að svæðinu. Það þarf að fjarlægja illgresi og mæta mól í hann.	
Öryggi	Varast mætti hrun úr bökkunum.	
Framkvæmdir	Árið 2012 gerðu starfsmenn Umhverfisstofnunar úttekt á svæðinu og hreinsuðu rusl. Á áætlun er að fara um svæðið 2013, fjarlægja stærri hluti sem hent hefur verið á svæðið og laga skilti.	
	Landvörður á svæðinu sumarið 2013. Talsvert mikið smárusl á svæðinu sem fjarlægt er. Það þarf einnig að fjarlægja stærri hluti. Laga þarf stíg sem liggur niður að svæðinu, fjarlægja illgresi og bera mól í. Einnig þyrfti að snyrta svæðið í kringum skilti.	
Vöktun	Landvörður á svæðinu á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.	
Annað	Svæðið er á appelsínugula lista Umhverfisstofnunar yfir þau svæði sem þarf að fylgjast sérstaklega með að tapi ekki verndargildi sínu.	

Friðlýst

Auglýsing nr. 396/2009 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km

2,1 km²

Stærð ha

208,9

Landvarsla

Umhverfis og framkvæmdaráð Hafnarfjarðar hefur umsjón með framkvæmd friðlýsingar í umboði Umhverfisstofnunar og bæjarstjórnar. Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.

Samningur

Ekki hefur formlegur samningur verið gerður þess efnis. Er í vinnslu.

Fræðsluáætlun

Fræðsluskilti frá Rotarýklúbbi Hafnarfjarðar stendur rétt fyrir utan mörk náttúruvættisins.

Stígar

Göngustígar og akstursvegur eru innan svæðisins. Kaldárstígur er gömul gata sem tengist selbúskap.

Vöktun

Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.

Annað

Vatnsverndarsvæði.

Friðlýst

Auglýsing nr. 41/1982 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km

0,0 km²

Stærð ha

1,5

Landvarsla

Umhverfis- og samgönguráð Reykjavíkur hefur umsjón með hinu friðlýsta svæði í umboði Umhverfisstofnunar og Landvörður frá Umhverfisstofnun á svæðinu sumarið 2013.

Samningur

Gera skal sérstakan samning þar að lútandi sem umhverfisráðherra staðfestir. Slíkur samningur hefur ekki verið gerður. Þann 27. júní 2013 var fundur hjá Umhverfisstofnun vegna samnings við Reykjavíkurborg.

Fræðsluáætlun

Svæðið er kjörið fræðslusvæði

Skilti

Skilti á vegum Reykjavíkurborgar eru á svæðinu. Skilti er mjög illa farið.

Stígar

Engir göngustígar eru innan friðlandsins en þó hafa orðið til stígar um svæðið sem ekki eru skipulagðir m.t.t. þeirra minja sem er að finna á svæðinu.

Framkvæmdir

Ástæða friðlýsingar svæðisins var að halda opnu svæði þar sem unnt er að skoða jökulrispað berg. Brýnt er að koma í veg fyrir að lúpína og annar garðagróður þeki klappirnar. Í júní unnu tveir hópar af sjálfbóðaliðum á vegum Umhverfisstofnunar í 10 daga samtals við að slá og uppræta lúpínu sem er við það að þekja bergið. Sumarið 2012 fékk Umhverfisstofnun sérfræðing til liðs við sig til að taka út svæðið. Í þeirri úttekt kom fram að lúpína er við það að þekja hátt í 30% af svæðinu. Á áætlun er að halda eyðingu lúpínu áfram næsta sumar. Einnig eru uppi hugmyndir um að færa upplýsingaskilti um svæðið nær götunni en í dag er skiltið á miðju svæðinu.

Vöktun

Landvörður frá Umhverfisstofnun á svæðinu sumarið 2013.

Annað

Svæðið er á rauðum lista Umhverfisstofnunar. Á þeim lista eru svæði sem eru undir miklu álagi og bregðast þarf við strax með einhvers konar aðgerðum til að svæðin tapi ekki verndargildi sínu. Í júní voru tveir hópar af sjálfbóðaliðunum hafa unnið þarna í 10 daga samtals með að slá og uppræta lúpínu sem var að drekkja bæði jarðfræðileg merkileg steina og aðra tegundir plantna. Við Drifu, Lindu, og tveir sjálfbóðaliðar fórum þarna með sérfræðingi í byrjum október og Drifa skrifaði eftirfarandi skýrslu:

Ferð um Laugarás með Einari Þorleifssyni 05.docx

Lúpína er enn til allavega á 30% af svæðinum og planið er að fara að vinna þarna næsta sumar. Skilti með upplýsingum er sett í miðjan svæðisins, spurning er hvort þurfi að setja bláu skilti við götuna, við aðalinngang (beint á móti Áskirkjunni)

Mikil lúpína er á svæðinu, fyrirhuguð er ferð sjálfbóðaliða 13. júlí n.k.

Litluborgir	Náttúruvætti

Friðlýst	Auglýsing nr. 395/2009 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.		
Stærð km	0,1 km ²	Stærð ha	10,6
Landvarsla	Umhverfis og framkvæmdaráð Hafnarfjarðar hefur umsjón með framkvæmd friðlýsingar í umboði Umhverfisstofnunar og bæjarstjórnar. Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar á svæðinu sumarið 2013.		
Samningur	Enginn formlegur samningur hefur verið gerður þess efnis.		
Skilti	Engin skilti sem vísa á svæðið.		
Vöktun	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar á svæðinu sumarið 2013.		
Annað	Verndun sérstæðra jarðmyndana		

Tröllabörn	Náttúruvætti

Friðlýst	Auglýsing nr. 294/1983 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti		
Stærð km	0,0 km ²	Stærð ha	4,7
Landvarsla	Umhverfisráð Kópavogs hefur umsjón með framkvæmd friðlýsingar í umboði Umhverfisstofnunar og bæjarstjórnar. Enginn samningur hefur verið gerður þess efnis. Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.		
Skilti	Fræðsluskilti á vegum Kópavogsbæjar er á svæðinu.		
Stígur	Malarstígur 1,5 m breiður liggur um hluta svæðisins. Lítið bílaplan á svæðinu veitir aukið aðgengi.		
Vöktun	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.		
Annað	Borið var í stíga sumar 2012 og svæðið hreinsað. Landvörður fór á svæðið sumarið 2013. Allt mjög fínt fyrir utan nokkuð rusl. Rusl ofan í hraundrýlum sem ekki var hægt að fjarlægja sökum dýptar.		

Valhúsa hæð	Náttúruvætti

Friðlýst	Auglýsing nr. 81/1998 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.
Stærð km	0,0 km ² Stærð ha 1,7
Landvarsla	Umhverfisnefnd Seltjarnarness hefur eftirlit með framkvæmd friðlýsingar. Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.
Skilti	Skilti er á svæðinu á vegum Seltjarnarnesbæjar og Lionsklúbbsins. Ekkert skilti er á svæðinu sem bendir til friðlýsingar.
Stígar	Stígakerfi Seltjarnarnesbæjar. Hringsjá á vegum Seltjarnarnesbæjar.
Vöktun	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.
Annað	Gera þarf úttekt á ástandi og endurmeta verndargildi. Landvörður fór um svæðið og tindi rusl sem var óverulegt.

Víghólar	Náttúruvætti

Friðlýst	Auglýsing nr. 778/1983 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.
Stærð km	0,0 km ² Stærð ha 1,4
Landvarsla	Umhverfisráð Kópavogs hefur umsjón með framkvæmd friðlýsingar í umboði Umhverfisstofnunar og bæjarstjórnar. Ekki hefur verið gerður formlegur samningur þess efnis. Landvörður sumarið 2013.
Samningur	Umhverfisstofnun hefur móttakið erindi frá Kópavogsbæ, dags. 23. apríl 2013, og ítargögn um efnið, dags. 31. maí 2013, þar sem óskað er eftir umsögn vegna útikennslusvæði við Víghól í friðlýstu Víghólssvæði.
Fræðsluáætlun	Útikennslusvæði á vegum Kópavogsbæjar. Sjá samning frá 25. júní 2013.
Skilti	Fræðsluskilti er á vegum Kópavogsbæjar
Stígar	Stígakerfi Kópavogsbæjar. Hringsjá á vegum bæjarins.
Vöktun	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar á svæðinu sumarið 2013.
Annað	Gera þarf úttekt á ástandi og verndargildi svæðisins.

Friðlýst	Auglýsing nr. 658/1996 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur		
Stærð km	0,6 km ²	Stærð ha	56,9
Lokunarákvæði	Óheimilt er að beita búpeningi innan fólkvangsins.		
Landvarsla	Umhverfis og framkvæmdaráð Hafnarfjarðar hefur umsjón með framkvæmd friðlýsingar í umboði Umhverfisstofnunar og bæjarstjórnar.		
Samningur	Enginn formlegur samningur hefur verið gerður þess efnis, er í vinnslu		
Framkvæmdir	Uppræta þarf framandi plöntutegundir, einkum lúpínu, á svæðinu.		
Alþjóðasamningar	Bernarsamningur (viðauki II). Leggja ber áherslu á vernd flórgoða og búsvæða hans (í samningnum er ákvæði um búsvæðavernd). Þarfnast endurskoðunar.		
Válistategundir	Flórgoði (VU), en tegundinni hefur fækkað til muna frá því sem var á fyrri hluta 20. aldar, hrunið hófst um miðbik 20. aldar. Flórgoða hefur einnig fækkað í Skotlandi, Noregi og Finnlandi en hann verpir á norðlægum slóðum. Flórgoði er alfriðuð tegund. Nokkur pör Flórgoða sáust við Ástjörn sumarið 2012		
Vöktun	Engin gæsla hefur verið við vatnið síðan sumarið 2010. Starfsmenn þjónustumiðstöðvar og vinnuflokkar við stígaviðhald höfðu eftirlit eftir því sem aðstæður leyfðu. Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.		
Annað	Viðhald göngustíga er á vegum Hafnarfjarðarbæjar. Gera þarf úttekt á ástandi svæðisins		

Friðlýst	Auglýsing nr. 173/1985 í Stjórnartíðindum B. Fyrst fólkvangur 1973.		
Stærð km	90,4 km ²	Stærð ha	9.035,3
Landvarsla	Enginn á vegum Umhverfisstofnunar, en starfsmenn eru á skíðasvæðinu í Bláfjöllum.		
Samningur	Samvinnunefnd sveitarfélaganna (stjórn skíðasvæða höfuðborgarsvæðisins og Bláfjallafólkvangs) fer með stjórn fólkvangsins og er hún skipuð einum fulltrúa frá hverjum aðila. Umhverfisstofnun er ekki með áheyrnarfulltrúa.		
Fræðsluáætlun	Bæklingur um skíðasvæðið gefinn út af stjórn fólkvangsins.		
Skilti	Skilti á vegum skíðasvæðisins. Skilti á vegum Þríhnúka ehf. um Þríhnúkagíg.		
Stígar	Reykjavegur er stíkuð leið gegnum fólkvanginn. Skipulagt gönguskíðasvæði á veturna.		
Framkvæmdir	Engar framkvæmdir voru gerðar utan skipulags skíðasvæðis árið 2012 en Umhverfisstofnun veitti leyfi til að bæta umhverfi Þríhnúkagígs. Settar voru upp stálgrindur til að verja viðkvæmt hraun. Ljóst er að varanlegur göngustígur er að myndast í hrauninu frá bílastæði við skíðasvæðið í Bláfjöllum að Þríhnúkagíg. Kanna þarf sumarið 2013 hver áhrif ferðamennsku inn á svæðið verða.		
Vöktun	Þríhnúkagígur fékk heimild Umhverfisstofnunar árið 2012 til að setja niður dúk í botn Þríhnúagígs til að kanna hvort að hrun sé sýnilegt í hellinum.		
Rannsóknir	Rannsóknir á Þríhnúkagíg á vegum Þríhnúka ehf, t.d. rannsóknir á hrunhættu í hellinum og rannsóknir á lífríki hellisins.		
Annað	Bláfjallafólkvangur er um margt merkilegt svæði en Bláfjöllin eru móbergshryggur og umhverfis þau hafa runnið hraun. Fjölmarga gíga og gígabyrpingar er að finna á svæðinu og hraunhella. Þríhnúkar eru þrjár hnúkar inni í Bláfjallafólkvangi. Þeirra merkilegastur er Þríhnúkagígur en hann er tæmt kvikuhólf eldstöðvar undir norðaustasta hnúknunum. Þríhnúkagígur er í 550 m hæð og er dýpt gígsins 120 metrar. Gígurinn hefur að geyma fallegar fíngerðar hraunmyndanir sem haldist hefur ósködduð í þau 3- 4 þúsund ár síðan gígurinn myndaðist. Árið 2005 var félagið Þríhnúkar ehf stofnað með það að markmiði að gera Þríhnúkagíg aðgengilegan almenningi og um leið að vernda gíginn og umhverfi hans. Mikil vinna hefur farið fram við rannsóknir og hugmyndavinnu síðastliðin ár en árið 2009 kom út greinargerðin Aðgengi Þríhnúkagígs – Frumathugun og fjallar hún um afrakstur og niðurstöður vinnu undanfarinna ára. Í kjölfar aukinnar umferðar fólks um svæðið sem hafði leitt til átroðnings og skemmda sem og þeirrar hættu sem fólki er búin við gígopið, var í samráði við Kópavogsbæ og Umhverfisstofnun ákveðið að stika eina leið til uppgöngu, útbúið var skilti um Þríhnúkagíg og öryggisgirðing var reist umhverfis gígopið.		

	Hleinar	Fólkvangur
Friðlýst	Auglýsing nr. 399/2009 í Stjórnartíðindum B	
Stærð km	0,3 km ²	Stærð ha 32,3
Landvarsla	Umhverfis og framkvæmdaráð Hafnarfjarðar hefur umsjón með framkvæmd friðlýsingar í umboði Umhverfisstofnunar og bæjarstjórnar. Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar á svæðinu sumarið 2013.	
Samningur	Enginn formlegur samningur hefur verið gerður þess efnis.	
Fræðsluáætlun	Aðgengi að svæðinu er gott og það er því ákjósanlegt til fræðslu og útikennslu. Svæðið er 28,2 hektarar að stærð og er hluti af friðlýsingu búsvæða fugla við Álftanes og Skerjafjörð í samræmi við náttúruverndaráætlun 2004-2008.	
Skilti	Ekkert skilti sem segir til um friðlýsingu.	
Stígar	Gert er ráð fyrir merktum og stikuðum gönguleiðum í samræmi við deiliskipulag.	
Vöktun	Landvörður á svæðinu á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.	
Annað	Almennt ástand gott. Talsvert rusl sen tínt er upp. Bekkur á bílplani krotaður.	

	Hlið	Fólkvangur
Friðlýst	Auglýsing nr. 549/2002 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur.	
Stærð km	0,4 km ²	Stærð ha 39,6
Landvarsla	Engin formleg landvarsla er á svæðinu. Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.	
Samningur	Umsjónasamningur um Hlið er ekki til staðar.	
Skilti	Skilti er til staðar.	
Stígar	Götuslóði liggur inn á svæðið	
Öryggi	Á upplýsingaskiltum er varað við hálu fjörugrjóti og sjávarföllum.	
Framkvæmdir	Engar framkvæmdir hafa verið á árinu 2012	
Alþjóðasamningar	Margæs, æðarfugl, rauðbrystingur, sendlingur og tildra eru ábyrgðartegundir á svæðinu. Tegundirnar eru á Bernarviðaukum II og III.	
Vöktun	Engin á vegum Umhverfisstofnunar. Margæs er vöktuð á Álftanesi á vegum Náttúrufræðistofnunar Íslands. Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.	
Annað	Sveitarfélagið Álftanes mun, að höfðu samráði við Umhverfisstofnun, framkvæma nauðsynlegar aðgerðir til að almenningur geti notið hins friðlýsta svæðis, svo sem með lagningu göngustíga og uppsetningu fræðsluskilta. Lúpinu má sjá í gróðurlendi austast á svæðinu sem þyrfti að uppræta jafnóðum og áður en hún verður dreifðari.	

Hvaleyrarlón og Hvaleyrarhöfði	Fólkvangur

Friðlýst	Auglýsing nr. 397/2009 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur.		
Stærð km	0,4 km ²	Stærð ha	39,9
Lokunarákvæði	Umferð vélknúinna farartækja, þ.m.t. sjóbotur (jet-ski), er óheimil í friðlandinu. Þó er eigendum bátaskýla við Hvaleyrarlón heimilt að sigla að skýlunum, en þeim ber að tryggja að ekki hljótist af mengun vegna spilliefna. Í samræmi við samþykkt um hundahald er óheimilt að hafa hunda í fólkvanginum án fylgdar.		
Landvarsla	Umhverfis og framkvæmdaráð Hafnarfjarðar hefur umsjón með framkvæmd friðlýsingar í umboði Umhverfisstofnunar og bæjarstjórnar. Landvörður frá Umhverfisstofnun á svæðinu sumarið 2013.		
Samningur	Enginn formlegur samningur hefur verið gerður þess efnis.		
Stígar	Gönguleið samkvæmt aðalskipulagi.		
Vöktun	Landvörður frá Umhverfisstofnun á svæðinu sumarið 2013.		

Kasthúsatjörn og fjaran við tjörnina	Fólkvangur og friðland

Friðlýst	Auglýsing nr. 663/2002 í Stjórnartíðindum B. Friðland. Auglýsing nr. 663/2002 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur.		
Stærð km	0,2 km ²	Stærð ha	21,6
Lokunarákvæði	Á varptíma, frá 1. maí til 1. júlí, er umferð fólks um aðliggjandi friðland takmörkuð.		
Samningur	Umhverfisnefnd á vegum sveitarfélagsins hefur umsjón með friðlandinu í umboði Umhverfisstofnunar og sveitarstjórnar Álftanes. Ekki hefur verið gerður formlegur samningur þess efnis.		
Fræðsluáætlun	Umhverfisstofnun hefur látið útbúa upplýsingaskilti í samræmi við skilti á öðrum friðlýstum svæðum. Ekki hefur fengist leyfi frá sveitarfélaginu til að setja það upp.		
Skilti	Skilti er við Kasthúsatjörn.		
Stígar	Gömul ökuslóð fyrir ofan fjöru. Vegurinn tengist útivistarstígum á Álftanesi.		
Öryggi	Sjóvarnargarður hefur skemmst og honum er viðhaldið. Á garðinum eru merki sem vara við flæðihættu.		
Alþjóðasamningar	Margæs, æðarfugl, rauðbrystingur, sendlingur og tildra eru ábyrgðartegundir. Tegundirnar eru á Bernarviðaukum II og III.		
Vöktun	Margæs er vöktuð á Álftanesi á vegum Náttúrufræðistofnunar Íslands.		
Annað	Sveitarfélagið tekur þátt í norrænu verkefni um líffræðilegan fjölbreytileika ("countdown 2010"). Aðgengi að svæðinu er gott og ákjósanlegt til útikennslu. Svæðið er friðland en ekki náðist að friða alla Kasthúsatjörn. Vilji er til að stækka verndarsvæði. VST hefur útbúið skýrslu (2007) varðandi endurheimt votlendis. Vilji er hjá umhverfisnefnd til að endurheimta votlendi.		

Friðlýst

Auglýsing nr. 185/1974 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur. Fyrst friðlýst sem náttúruvætti 1961

Stærð km

1,3 km²

Stærð ha

130,2

Landvarsla

Umsjón með fólkvanginum er í höndum Umhverfis- og samgöngusviðs Reykjavíkurborgar (Heilbrigðiseftirlitsins) þar sem um vatnsverndarsvæði er að ræða.

Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar á svæðinu sumarið 2013.

Skilti

Skilti er á svæðinu við bílastæði.

Skilti er rispað en spillir þó ekki texta, þarfnast lökkunar/málningu.

Stígar

Gamlar slóðir tengdar efnistöku liggja um hluta svæðisins. Töluvert reiðleiðakerfi er innan svæðisins. Hestagerði er við Elliðavatnsveg.

Ástand stíga ágætt nema einstaka forapollur.

Framkvæmdir

Rusl tínt á svæðinu.

Vöktun

Rauðhólar eru á vatnsverndarsvæði.

Landvörður á svæðinu sumarið 2013.

Annað

Rauðhólar er nýtt svæði á appelsínnum gulum lista Umhverfisstofnunar. Á þeim lista eru svæði sem eru undir töluverðu álagi, fylgjast þarf vel með og bregðast við eftir atvikum. Starfsmenn á vegum Umhverfisstofnunar fóru um svæðið sumarið 2012. Svæðið var gengið og kaðlar lagaðir. Víða eru reið- og gönguleiðir illa afmarkaðar. Brýnt er að gera heildarúttekt á svæðinu.

Rusl er nokkuð á svæðinu.

Girðing meðfram veginum við friðlandið er brotið, ruslatunna við girðinguna einnig illa farin og þyrfti að mála hana. Spítনারusl á svæðinu sem þarf að fjarlægja. Vinna þarf á lúpínu og bjarnarkló.

	Reykjanesfólkvangur	Fólkvangur
Friðlýst	Auglýsing nr. 520/1975 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur. Aðildarferli sveitarfélagsins Voga lokið , breyting á auglýsingu í stjórnartíðindi í undirbúningi.	
Stærð km	292,6 km ²	Stærð ha 29.262,7
Lokunarákvæði	Vegagerðin lokaði Djúpavatnsleið, (F - vegur) Sett var upp skilti haust 2012	
Landvarsla	Landvörður með landvarðaréttindi á vegum stjórnar Reykjanesfólkvangs sinni landvörslu frá 15. apríl - 15 október 2012.	
Fræðsluáætlun	Upplýsingaþjónusta á vegum landvarðar á viðverutíma í Seltúni. Unnið er að Stjórnunaráætlun sem gefa á út vor 2013. Vefsíða var opnuð árið 2012	
Skilti	Lagfært var aðvörunarskilti við Krísuvíkurbjarg. Sett voru upp 5 ný skilti þar á meðal um lokun vegaslóða og bann við losun á sorpi.	
Stígar	Allar þjóð/gönguleiðir innan fólkvangs eru stikaðar og upphafsmerktar á vegum Ferðamálasamtaka Suðurnesja. Reykjavegur er stikuð leið í gegnum fólkvanginn.	
Öryggi	Öryggisskilti eru við hverasvæðið við Seltún, Björgunarsveitin Þorbjörn sá um eftirlit og viðhald fjárhólfis og hafði vikulega, dags viðveru í fólkvanginum sl sumar. Lögreglan á Suðurnesjum sinni útköllum á svæðinu og tilfallandi eftirlitsferðum.	
Framkvæmdir	Varanleg yfirboðslögn úr borholu tengd í þjónustuhús við Seltún. Verkefnisstjóri á vegum Umhverfisstofnunar í samvinnu við SEEDS og Veraldarvini héldu áfram endurbótum á göngustígum og pallakerfi Seltúns. Einnig var unnið við áframhaldandi endurbótum við hellinn Leiðarenda. Unnið var við hreinsun sorps og úrgangs í Rauðhólanámu. Rifin var niður gamla Krísuvíkurréttinn. Unnið var við lokafrágang í kringum tjaldsvæði í Krókamýri.	
Válistategundir	Naðurtunga er talin í nokkurri hættu (LR) skv. válista NÍ, talsvert útbreidd við hverri norðan Trölladyngju.	
Vöktun	Í.S.O.R landsig/ris mælingar, jarðskjálftavöktun. Veðurstofa Kleifarvatn.	
Annað	Svæðið flokkast á rauðan lista Umhverfisstofnunar. Gífurlegur fjöldi ferðamanna fer um svæði á hverju ári og er brýn nauðsyn að grípa til aðgerða vegna álagsskemmda af völdum aukinnar umferðar og landnotkunar af ýmsu tagi.	

	Stekkjahraun	Fólkvangur
Friðlýst	Auglýsing nr. 398/2009 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur.	
Stærð km	0,2 km ²	Stærð ha 15,9
Lokunarákvæði	Akstur vélknúinna farartækja er óheimill á stígum í fólkvanginum, nema til viðhalds stígakerfis	
Landvarsla	Umhverfis og framkvæmdaráð Hafnarfjarðar hefur umsjón með framkvæmd friðlýsingar í umboði Umhverfisstofnunar og bæjarstjórnar.	
Samningur	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013. Enginn formlegur samningur hefur verið gerður þess efnis.	
Stígar	Stígar eru samkvæmt deiliskipulagi umhverfis Stekkjarhraunið. Leiksvæði er til staðar.	
Vöktun	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.	
Annað	Horblaðka og starir eru fágætar tegundir sem vaxa í votlendisblettum í Stekkjarhrauni.	

Friðlýst	Auglýsing nr. 878/2009 í Stjórnartíðindum B. Búsvæði.		
Stærð km	4,3 km ²	Stærð ha	427,6
Lokunarákvæði	Engin		
Landvarsla	Á vegum Garðabæjar. Rusl og reki tínt úr fjörum yfir sumartíma af sumarstarfsfólki Garðabæjar. Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar á svæðinu sumarið 2013.		
Samningur	Samstarfsamningur undirritaður 06.10.2009 milli Umhverfisstofnunar og Garðabæjar um umsjón og rekstur svæðisins.		
Fræðsluáætlun	Engin		
Skilti	Tvö skilti eru á svæðinu, sitthvoru megin við fjöruna í Arnarnesvogi.		
Framkvæmdir	Engar		
Alþjóðasamningar	Svæðið hefur alþjóðlegt verndargildi vegna fuglategunda, svo sem rauðbrystings og margæsar og einnig er svæðið mikilvægt vegna marhálms, en plantan hefur takmarkaða útbreiðslu hér á landi og er ein aðalfæðutegund margæsar.		
Vöktun	Reglulegar talningar fugla. Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar á svæðinu sumarið 2013.		
Rannsóknir	Fuglatalning ráðgerð 2013.		
Annað	Fræðslugildi svæðisins er hátt með tilliti til lífríkis og aðgengi að svæðinu er gott, en strandlengjan er vinsæl til útivistar og fjörðurinn til skemmtisiglinga.		

	Gróttu	Friðland
Friðlýst	Auglýsing nr. 13/1984 í Stjórnartíðindum B. Lýst friðland árið 1974.	
Stærð km	0,4 km ²	Stærð ha 39,6
Lokunarákvæði	Vegna fuglaverndar er óheimilt að fara um svæðið frá 1. maí til 15. júlí.	
Landvarsla	Umhverfisnefnd Seltjarnarness hefur umsjón með friðlandi Gróttu í umboði Umhverfisstofnunar og Bæjarstjórnar Seltjarnarness. Landvörður á svæðinu á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.	
Samningur	Enginn formlegur samningur er til.	
Fræðsluáætlun	Fræðsluskilti um fuglalíf eru á Snoppu, á vegum Seltjarnarnesbæjar. Einnig eru þar skilti sem sýnir að umferð með hunda er bönnuð allt árið og skilti sem banna alla umferð í Gróttu á auglýstum lokunartíma. Umhverfisstofnun áætla að setja upp skilti árið 2012. Bæklingur er til frá 2002. Á vegum Seltjarnarnesbæjar er fræðslumiðstöð í Gróttu og er sérstakt samkomulag um aðgengi að miðstöðinni á lokunartíma. Öflug fræðsla er á svæðinu og margs konar fræðslustarf.	
Skilti	Seltjarnarnesbær kom upp fræðsluskiltum um fuglalíf á svæðinu við Snoppu. Þar er einnig skilti sem sýnir að umferð með hunda er bönnuð allt árið sem og skilti sem banna umferð í Gróttu á auglýstum lokunartíma. (á íslensku og ensku) Sett var upp skilti (vegvísir) á vegum Umhverfisstofnunar, jafnframt var eldra skilti frá tíma (Náttúruvernd ríkisins) fjarlægð	
Stígar	Grjótlagður stígur liggur frá fjöru áleiðs að húsum. Unninn með veittu leyfi Umhverfisstofnunar 2008. Stígur liggur upp að flaggstöng. Hringsjá er uppi á Hamrinum	
Framkvæmdir	Fyrirhugað er að endurgera gamal trébryggju sem stendur í Gróttu. Sett var upp skilti (vegvísir) á vegum Umhverfisstofnunar, jafnframt var eldra skilti frá tíma (Náttúruvernd ríkisins) fjarlægð.	
Alþjóðasamningar	Krían er á Bernarviðauka III.	
Vöktun	Talning/rannsókn á fuglalífi er í höndum Seltjarnarnesbæjar, sem fengið hefur til sín sérfræðing (Jóhann Óla Hilmarsson) til verksins. Talning er framkvæmd annað hvert ár. Landvörður á svæðinu á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.	
Annað	Kríuvarp er í Gróttu og er hún alfriðuð. Á hverju ári stendur sveitarfélagið fyrir Gróttudegi þar sem almenningi er boðið í Gróttu til að kynnast lífríki og náttúru staðarins. Tekið er á mótí skólahópum yfir vetrartímamann. Fræðsluferðir eru farnar um lífríki fjörunnar og menningarsögu um vitann, sjósókn og útræði. Gerð var úttekt á svæðinu á vegum Almennu verkfræðistofnunar fyrir Umhverfisstofnun árið 2012.	

Álafoss	Náttúruvætti

Friðlýst	Auglýsing nr. 461/2013 í Stjórnartíðindum B.	
Stærð km	km ²	Stærð ha
Landvarsla	Umhverfisstofnun skal sjá um gerð verndar- og stjórnunaráætlunar fyrir náttúruvættið Álafoss í samráði við Mosfellsbæ, sbr. d-lið 2. mgr. 6. gr. laga um náttúruvernd, nr. 44/1999. Í verndar- og stjórnunaráætlun skal fjallað um nauðsynlegar verndaraðgerðir, landvörslu og landnýtingu, s.s. aðgengi ferðamanna að svæðinu, stígagerð og uppbyggingu þjón-ustu-mannvirkja.	
Samningur	Samningur er á milli sveitafélagsins og Umhverfisstofnunar varðandi umsjón með náttúruvættinu.	
Skilti	Ekkert skilti um friðlýsingu. Fræðsluskilti eru um Álafoss og Álanes sem eru öll útkrotuð.	
Stígar	Stígar eru hægra megin við ána. Þeir þarfnast lagfæringar sem og svæði kringum bekk sem er á svæðinu.	
Vöktun	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.	
Annað	Skilti á svæðinu eru öll útkrotuð sem og bekkur. Lúpína og kerfill við stíginn og meðfram ánni.	

Tungufoss í Köldukvísl	Náttúruvætti

Friðlýst		
Stærð km	km ²	Stærð ha 1,4
Landvarsla	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.	
Skilti	Engin skilti á svæðinu.	
Stígar	Engir tilbúnir stígar.	
Vöktun	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sumarið 2013.	
Annað	Landvörður fór á svæðið sumarið 2013.	

	Blautós og Innstavogsnes	Friðland
Friðlýst	Auglýsing nr. 166/1999 í Stjórnartíðindum B. Lýst friðland 1977.	
Stærð km	2,9 km ²	Stærð ha 295,0
Landvarsla	Svæðalandvarsla í Borgarbyggð á vegum Umhverfisstofnunar yfir tímabilið 6. júní til 16. ágúst.	
Samningur	Samningsdrög eru til.	
Fræðsluáætlun	Áætlað er að setja upp skilti árið 2014 af Umhverfisstofnun.	
Skilti	Skilti um friðlandið vantar. Eingöngu er þar skilti þar sem fólki er bent á að fara með gát á varptíma og að lausaganga hunda, hestaferðir er bönnuð á þeim tíma.	
Stígur	Göngustígur liggur meðfram ströndinni. Troðningar hafa myndast út frá stígakerfi bæjarins út á Innstavogsnes. Leggja mætti göngustíga um Innstavogsnesið en taka þyrfti tillit til varpsvæða við lagningu stígsins.	
Framkvæmdir	Lítið gert árið 2012 nema það sem tengist varpinu.s.s. stikur og veifur. Nauðsynlegt er að gera göngustíg út á nesið, sem mun gera það að verkum að umferð fólks um nesið fer í einn ákveðinn farveg. Einnig er nauðsynlegt að setja upp einhverskonar skilti við mörk friðlandsins, sem segir ferðafólki hverju það má eiga von á í friðlandinu, hvað beri að varast og hvað sé bannað (t. d. vegna varptíma).	
Alþjóðasamningar	Margæsin er ábyrgðartegund og á Bernarviðauka III.	
Vöktun	Á grannsvæði friðlandsins hafa margæsir verið veiddar til árlegra merkinga.	
Annað	Hreinsa þarf rusl en mjög mikið er af því í fjörunni í kringum nesið en til þess þarf flokk manna og stórvirkar vinnuvélar. Gæti verið gott verkefni fyrir sjálfbóðaliða á vegum Umhverfisstofnunar og aðra áhugasama.	

Friðlýst

AUGLÝSING NR. 47/1977 Í STJÓRNARTÍÐINDUM B

Stærð km10,0 km²**Stærð ha**

1.002,0

Lokunarákvæði

Beit búfjár er óheimil á friðlandinu.
Akstur utan vega og merktra slóða er óheimill.

Landvarsla

Eftirlit landvarða frá Þjóðgarðinum Snæfellsjökli.

Fræðsluáætlun

Áætlað er að endurnýja aðkomuskilti á næstu misserum af Umhverfisstofnun

Skilti

3 skilti eru í friðlandinu með almennum upplýsingum um svæðið, göngu- leiðakorti og náttúrufarslýsingum. Vegpóstar eru til staðar sem vísa fólki á gönguleiðir.

Stígar

Helstu gönguleiðir í friðlandinu eru merktar og eru gönguferðir skipulagðar undir leiðsögn landvarða frá Þjóðgarðinum Snæfellsjökli á sumrin. Göngustígar hafa verið lagfærðir lítillga en vinna þarf frekar í því.

Framkvæmdir

Stikur voru endurnýjaðar frá Búðum að Frambúðum sumarið 2012. (leið 33 á göngukorti) Girðingar voru endurnýjaðar í Búðahrauni árið 2007 og verða endurbættar árlega eða eftir því sem þurfa þykir.

Annað

Árið 1703 var reist kirkja að Búðum og var hún endur- reist árið 1848. Árið 1984 var kirkjan flutt í heilu lagi úr gamla kirkjugarð-inum á núverandi grunn. Kirkjan var endurgerð í þeirri mynd sem hún var talin hafa verið 1848. Hún var endurvígð 1987 og er friðuð safnkirkja í eigu Þjóðminjasafns Íslands en er í vörslu sóknarnefndar.

Friðlýst	Friðlýst Auglýsing nr. 568/2001 Stjórnartíðindum B. Lýst þjóðgarður 2001.		
Stærð km	166,9 km ²	Stærð ha	16.693,7
Landvarsla	Landverðir unnu í þjóðgarðinum í rúmar 90 vikur sumarið 2012. Fastir voru tveir árið 2012 og auk þess var einn starfsmaður til viðbótar vegna atvinnuáttaks í 8 vikur. Sjálfboðaliðar komu tvisvar til vinnu. Í fyrra skiptið komu 3 og voru í viku og í seinna skiptið komu 5 og voru í tvær vikur		
Fræðsluáætlun	Talsverð fræðsla fer fram á vegum þjóðgarðsins bæði göngu- og hellaferðir og fræðsludagskrá. Einnig hefur verið samvinna við Grunnskólann í Snæfellsbæ. Nýr heildar bæklingur um þjóðgarðinn og friðlöndin var gefinn út 2009 og gönguleiðabæklingur árið 2010. Gefið var út viðburðadagatal sumarið 2012		
Skilti	Sumarið 2012 voru settir upp göngupóstar víðsvegar um þjóðgarðinn. Fræðsluskilti hafa verið á svæðinu síðan 2004. Aðkomuskilti beggja vegna þjóðgarðsins voru sett upp árið 2010 en auk þess eru kortaskilti á Djúpalóni, Svalþúfu og Hellissandi. Viðvörunarskilti við Djúpalónssand og Skarðsvík voru sett upp 2011. Áætlað er að setja upp skilti á hverju ári fram til ársins 2014.		
Stígur	Í þjóðgarðinum eru fornar götur sem haldið er við og nokkrar stuttar leiðir sem eru nýjar. Talsvert viðhald var á stígum og slóðum sumarið 2012. Lokið var við lagfæringu á stíg upp að Klukkufossi, stígur að Snekkjufossi var lagfærður sem og stígur á Djúpalónssandi. Stígur upp á Saxhól var lagfærður og bætt við þrepum. Hafist var handa við gerð göngustígs á Svalþúfu, frá bílastæði og að brún. Á þann stíg var lagt Eco gridds gúmmímottur. Sjálfboðaliðar ásamt starfsmönnum þjóðgarðs unnu að þessum framkvæmdum.		
Framkvæmdir	Talsverð vinna er við viðhald svæðisins, stikun og val leiða, girðingar, brunnhreinsun, viðhald salerna, viðhald á áningaraðstöðu. Landverðir og sjálfboðaliðar hafa unnið að þessu ásamt verktökum. Framkvæmdum vegna þjóðgarðsmiðstöðvar á Hellissandi hefur verið frestað, enda hafa ekki fengist ekki fjármunir í verkið, hönnun er lokið. Sumarið 2009 var lokið við að leggja bundið slitlag á veginn fyrir Jökul og bílastæði gerð meðfram honum. Slitlag var einnig lagt á veginn að Malarrifi og slitlag er komið á veginn að Skarðsvík og á Gufuskálasvæðinu. Haustið 2009 var hafist handa við að gera Vatnshelli aðgengilegan og er það verk unnið í sjálfboðavinnu heimamanna. Haustið 2010 var haldið áfram með þá vinnu og bætt við öðrum hringstiga þannig að nú er hægt að komast niður á um 30 m dýpi undir yfirborð jarðar. Verkinu er nú nær lokið þó alltaf verði hægt að laga og bæta. Unnið verður áfram að almennri stígagerð samkvæmt verndaráætlun. Árið 2011 var gert upp salthús á Malarrifi og fara á í frekari framkvæmdir þar. Lagfæra á fjárhús og hlöðu þannig að þau nýtist betur starfsemi þjóðgarðsins. Árið 2012 var hreinsað út úr hlöðunni á Malarrifi, sagað var fyrir tveimur hurðum og snyrt í kring. Einnig var farið í miklar breytingar á húsnæði þjóðgarðsins á Hellissandi. Vegagerðin lagði vetrarveg við Purkhóla og stækkaði bílastæði við Öndverðarnes. Skipt var út klósettskálum á Djúpalónssandi og salernishús þar málað.		
Vöktun	Vinna þarf vöktunaráætlunar skv. verndaráætlun og fylgja þeim eftir. Sumar 2011 tók þjóðgarðurinn þátt í að vakta fiðrildi og var gildra sett upp á Gufuskálum. Ellen Magnúsdóttir líffræðingur gerði úttekt á fuglalífi í þjóðgarðinum sumar 2011 og verða niðurstöður hennar nýttar til fræðslu m.a. fyrir bækling fyrir fuglaskoðara. Aðkallandi er að gerðar verði rannsóknir á strönd þjóðgarðsins og lífríki.		
Annað	Fræðslu- og gönguleiðaskilti vantar. Þjóðgarðurinn er inni í sveitarfélaginu Snæfellsbæ og er þorpið Hellissandur við þjóðgarðsmörk að norðanverðu. Innan þjóðgarðsins er rekinn slysavarnarskóli Landsbjargar á Gufuskálum.		

	Flatey	Friðland
Friðlýst	Auglýsing nr. 395/1975 í Stjórnartíðindum B. Friðland.	
Stærð km	0,8 km ²	Stærð ha 84,5
Lokunarákvæði	Vegna fuglaverndar er óheimilt að fara um friðlandið frá 15. apríl til 15. ágúst.	
Fræðsluáætlun	Áætlað er að setja upp skilti árið 2014.	
Skilti	Skilti eru til staðar. Kanna þarf ástand þessara skilta.	
Stígar	Moldartroðningar liggja um svæðið.	
Alþjóðasamningar	Samkvæmt Bernarsamningnum (viðauki II) ber að vernda búsvæði þórshana. Hér á landi hefur búsvæðum verið raskað vegna framkvæmda.	
Válistategundir	Þórshani (EN). Þórshana verpa á Íslandi, Svalbarða, Grænlandi, Rússlandi, Kanada og Alaska.	
Annað	Friðlandið fellur innan verndarsvæðis Breiðafjarðar sbr. lög nr. 54/1995. Gera þarf úttekt á ástandi og verndargildi svæðisins.	

	Geitland	Friðland
Friðlýst	Auglýsing nr. 283/1988 í Stjórnartíðindum B. Friðland.	
Stærð km	122,8 km ²	Stærð ha 12.281,7
Lokunarákvæði	Beitarfriðun.	
Landvarsla	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sá um svæðalandvörslu í Borgarbyggð frá 6. júní til 16. ágúst 2012	
Skilti	Aðkomu- og fræðsluskilti sett upp 2011.	
Framkvæmdir	Sumar 2012: Sett voru upp skilti sem banna umferð á slóða sem myndaðist eftir vatnsbíla sem voru á vegum Vegagerðarinnar að sækja vatn í Geitá til að bera á vegi á svæðinu. Vegagerðin fjarlægði tvö ræsi en á eftir að taka stóra járnbita sem eru í friðlandinu. Mikið magn af rusli var fjarlægt sl sumar af svæðinu og voru þetta oft frekar stórir hlutir t.a.m. járnplötur og timburstaurar. Sumar 2013 - tillögur - Taka þarf svæðið allt í kringum Jaka til algjörar endurskoðunar en umgengni á svæðinu er í lamasessi. Fjarlægja þarf ónýta girðingu í friðlandinu sem er á móts við Lambá. Vinna þarf að eyðingu lúpínu í nánd við Geitá til að sporna við að hún læði sér yfir á friðlandið.	
Vöktun	Náttúrustofa Vesturlands gerði gróðurfarsúttekt á Húsafellsskógi og Geitlandi árið 2010. Þar er lagst er gegn breytingum á friðun svæðisins og lagt til að svæðið verði friðað fyrir beit eins og verið hefur. Fylgst verði með gróðurframvindu á svæðinu með vöktun, t.d. á 5 ára fresti, og að endurmæla gróðursnið sem voru lögð út síðastliðið sumar.	
Annað	Svæðið er á appelsínugula lista Umhverfisstofnunar yfir þau svæði sem þarf að fylgjast sérstaklega með að tapi ekki verndargildi sínu. Samkvæmt gróðurfarsúttektinni er mikið áfok sands og stutt í gróðurmörk á alla kanta. Svæðið er því mjög viðkvæmt fyrir öllu álagi. Frekara álag vegna beitar getur auðveldlega valdið tjóni á landinu þar sem náttúrulegt rask er þegar mikið. Gróðursæl svæði innan friðlandsins eru takmörkuð að stærð, einangruð og fá en þau eru mikilvæg fyrir fræframleiðslu á svæðinu í heild. Svæðið í kringum Jaka var í slæmu ásigkomulagi sumarið 2012. Ferðaklósett á stangli, nokkrir olíutankar á hjólum, mikið af drasli og forljótir vinnuskúrar á víð og dreif. Nokkuð var um utanvegaakstur í sumar og eins fannst nokkuð af haglaskotum í friðlandinu. Nauðsynlegt er að efla samstarf á milli aðila sem að umsjón og rekstri koma með það að markmiði að bæta ástandið.	

Grunnafjörður		Friðland	
Friðlýst	Auglýsing nr. 548/1994 í Stjórnartíðindum B. Friðland.		
Stærð km	13,9 km ²	Stærð ha	1.393,2
Landvarsla	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sá um svæðalandvörslu í Borgarbyggð frá 6. júní til 16. ágúst 2012		
Fræðsluáætlun	Aðkomu- og fræðsluskilti er tilbúið til uppsetningar en erfiðlega hefur reynst að finna hentugan stað fyrir skiltið vegna takmarkaðs aðgengis að friðlandinu.		
Skilti	Klára þarf að setja upp upplýsinga- og fræðsluskilti við Grunnafjörð		
Alþjóðasamningar	Ramsar-svæði. Mikilvægt svæði fyrir rauðbrysting og margæs sem eru ábyrgðartegundir og á Bernarviðauka III.		
Vöktun	Landvörður fór í eftirlitsferðir og fylgdist með fuglalífi.		
Annað	Tillögur til úrbóta fyrir sumar 2013: Klára þarf að setja upp upplýsinga- og fræðsluskilti við Grunnafjörð en fjörðurinn er einnig Ramsar svæði og þar að finna mikið og auðugt fuglalíf. Einnig væir skynsamlegt að afmarka gönguleiðir til að beina fólki eftir, setja upp fuglaskoðunarstöðvar og vernda viðkvæma staði í firðinum.		

Hrísey		Friðland	
Friðlýst	Auglýsing nr. 425/1977 í Stjórnartíðindum B. Friðland.		
Stærð km	0,3 km ²	Stærð ha	25,7
Lokunarákvæði	Vegna fuglaverndar er óheimilt að fara um svæðið frá 15. apríl til 15. júlí.		
Fræðsluáætlun	Útbúa þarf fræðslu- og upplýsingaskilti á landi með upplýsingum um eyna. Umhverfisstofnun áætla að setja upp skilti árið 2014.		
Annað	Friðlandið fellur innan verndarsvæðis Breiðafjarðar sbr. lög nr. 54/1995.		

Húsafellsskógur	Friðland

Friðlýst Auglýsing nr. 606/2001 í Stjórnartíðindum B. Fyrst lýst friðland 1974.

Stærð km	4,4 km ²	Stærð ha	436,7

Landvarsla Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sá um svæðalandvörslu í Borgarbyggð frá 1. júní til 16. ágúst.

Skilti Skilti hefur verið framleitt af Umhverfisstofnun en leyfi hefur ekki fengist til að setja það upp.

Stígur Reiðvegur liggur þvert í gegnum friðlandið. Ofan við skóginn liggur gamall vegslóði sem liggur inn í mitt friðlandið. Hægt væri að gera göngustíg meðfram reiðstígum þar sem þeir liggja við fjallsræturnar. Auk þess væri hægt að merkja og gera fleiri en eina gönguleið um svæðið, sem og að gera gönguleiðina um Kaldárbotna skýrari.

Framkvæmdir Deiliskipulag í vinnslu og gróðurfarsúttekt unnin 2011 (lokið 2012).

Vöktun Náttúrustofa Vesturlands gerði gróðurfarsúttekt á Húsafellsskógi og Geitlandi árið 2010.

Annað Deiliskipulag fyrir svæðið er í bígerð. Þörf er á að merkja svæðið betur með friðlandsmörkum og umgengisreglum. Álag á svæðið eykst jafn og þétt. Töluvert hefur verið um akstur vélhjóna á göngu- og reiðleiðum, lausagöngu hunda og sauðfé innan friðlandsins. Í gróðurfarsúttektinni kom fram að þörf er á að grisja skóginn svo hann verði aðgengilegri sem útivistarsvæði. Einnig kom fram að þéttleiki birkis geti gert skóginn að meiri eldsmat en áður. Þó þyrfti að meta með frekari athugunum hvort það sé raunverulegt öryggisatriði.

Melrakkaey	Friðland

Friðlýst Auglýsing nr. 118/1974 í Stjórnartíðindum B. Lýst friðland 1971.

Stærð km	0,6 km ²	Stærð ha	63,2

Lokunarákvæði Óheimilt er að fara í eyna án leyfis Umhverfisstofnunar.

Ströndin við Stapa og Hellna	Friðland

Friðlýst	Auglýsing nr. 284/1988 í Stjórnartíðindum B. Friðland. Fyrst lýst friðland 1979.		
Stærð km	1,3 km ²	Stærð ha	134,4
Landvarsla	Landverðir þjóðgarðsins sjá um landvörslu á svæðinu. Landverðir starfa í gestastofunni á Hellnum.		
Samningur			
Fræðsluáætlun	Árið 2003 voru sett upp aðkomuskilti við Arnarstapa og Hellna auk skilta sem sýna gönguleiðir, fuglategundir og plöntur. Einnig voru settir upp vegvísar. Þjóðgarðurinn Snæfellsjökull og friðlönd í nágrenninu kom út sumarið 2009. Gönguleiðabæklingur kom út árið 2010. Áætlað er að setja upp ný aðkomu- og fræðsluskilti árið 2013.		
Stígar	Gönguleið á milli Arnarstapa og Hellna er afar vinsæl leið. Búið er að leggja stíg frá stytta að ströndinni og lagfæra stíginn frá bílastæði að stytta. Áætlað er að halda áfram í stígaframkvæmdum meðfram ströndinni og byggingu útsýnispalls sumarið 2013. Eigendur Amtmannshúsins á Arnarstapa hófu sumarið 2011 vinnu við að leggja gúmmígrindur (eco gridds) í göngustíg neðan við húsið og áfram að bryggjunni. Því verki var framhaldið sumarið 2012. Verkið var unnið í sjálfboðavinnu.		
Framkvæmdir	Eco gridds var lagt í göngustíg neðan við Amtmannshúsið og áfram að bryggju. Áætlað er að halda áfram með göngustígagerð meðfram ströndinni og byggingu útsýnispalls árið 2013. Gera þessa framkvæmd í áföngum vegna kostnaðar. Bæta þarf gönguleið frá bílastæði á Gróuhól á Hellnum niður að fjörunni. Fyrirhugað er að fara í lúpinuhreinsun og annað almennt viðhald á svæðinu.		
Vöktun	Vöktun á göngustígum á vegum Umhverfisstofnunar hófst sumarið 2007. Gera þarf áætlun um hana og fylgja vel eftir.		
Annað	Almenn fræðsluskilti vantar bæði á Arnarstapa og Hellnum, sérstaklega um sögu svæðisins. Setja þarf varanlegt skilti við Ásgrímsbrunn, en hann var grafinn upp sumarið 2002. Setja þarf upp fræðsluskilti um fjörudýr en á svæðinu er m.a. fágæt fló. Merkja þarf Miðgötu, en hún er alveg ómerkt. Gestastofa er á Hellnum og útsýnispallar eru á svæðinu.		

Vatnshornsskógur	Friðland

Friðlýst	Auglýsing nr. 164/2009 í Stjórnartíðindum B.		
Stærð km	2,5 km ²	Stærð ha	247,1
Lokunarákvæði	Engin		
Landvarsla	Skógræktin sér um landvörslu á svæðinu samkv. samning		
Samningur	Skógrækt ríkisins hefur umsjón með svæðinu en Umhverfisstofnun hefur eftirlit með framkvæmd friðlýsingarinnar. Samningur gerður 29.janúar 2009.		
Fræðsluáætlun	Ekki til		
Skilti	Upplýsingaskilti sett upp sumarið 2012		
Stígar	Göngustígur er á svæðinu á gömlum slóða.		
Framkvæmdir	Sjálfboðaliðar Umhverfisstofnunar unnu við viðhald á svæðinu, fjarlægðu lúpínu o.fl.		
Válistategundir	Flókakræða vex í skóginum sem ekki vex annarstaðar á Íslandi.		

Friðlýst

Auglýsing nr. 309/1974 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km1,2 km²**Stærð ha**

125,0

Landvarsla

Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sá um svæðalandvörslu í Borgarbyggð frá 6. júní til 16. ágúst 2012

Skilti

Á bílastæði við Snorrastaði eru leiðbeiningar fyrir göngufólk og reiðleið. Einnig er skilti með loftmynd af svæðinu og upplýsingar af hálfu Umhverfisstofnunar.

Framkvæmdir

Sumar 2012 - Sjálfboðaliðar Umhverfisstofnunar lagfærðu göngustíga m.a. frá Snorrastöðum að friðlandinu. Göngustígarnir að og á Litlu- eldborg voru lagfærðir og þar var einnig komið fyrir tveimur skiltum til beina umferð frá viðkvæmum svæðum. Einnig var göngustígurinn frá Eldborg langleiðina að Snorrstöðum lagfærður. Nokkuð af rusli var fjarlæggt af svæðinu í sumar.

Annað

Tillögur til úrbóta:

Stækka þarf stafi á skilti við Snorrastaði eða færa skiltið sjálft nær veginum. Vandamál hafa skapast þar sem ferðalangar geta ekki lesið á skiltið, keyra yfir brúnna og leggja við íbúðarhúsið að Snorrstöðum með tilheyrandi vandamálum fyrir heimilisfólkið þar.

Bæta þarf úr merkingum við upphaf gönguleiðar frá veginum við brúnna til að auðvelda fólki að finna leiðina að Eldborg.

Lagfæra þarf upphaf gönguleiðar

Bæta þarf efni í göngustíginn frá Snorrstöðum og fjarlægja grjót úr göngustígnum frá tröppunum þar sem farið er inn í friðlandið á u.þ.b. helming leiðarinnar.

Grábrókargígar	Náttúruvætti

Friðlýst	Auglýsing nr. 216/1975 í Stjórnartíðindum B. Fyrst lýst náttúruvætti
Stærð km	0,3 km ² Stærð ha 28,7
Landvarsla	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sinni eftirliti sumarið 2012 frá 6. júní - 16. ágúst
Framkvæmdir	Sumar 2012 - Sjálfbóðaliðar Umhverfisstofnunar unnu í vikutíma ásamt landverði við það að bera viðarolíu á göngupalla, settu niður 200 járnstaura, vír og kaðla til að afmarka enn frekar gönguleiðir um Grábrók og varna því að fólk gangi ekki utan stíga. Unnið var í því að laga mosaskemmdir á Grábrókarfelli, settur var upp veggur til að stoppa af sandskriðu og gönguleiðin frá Grábrók að Bifröst var merkt. Einnig voru sett upp skilti til að hindra það að fólk færi upp á Grábrókarfellið. Gríðarlega mikið af rusli var fjarlæggt af svæðinu í sumar.
Vöktun	Ekki er til verndaráætlun fyrir svæðið en rík þörf er fyrir slíka áætlun þar sem gríðarlegur fjöldi heimsækir svæðið og átroðningur er mikill.
Annað	Svæðið hefur verið skilgreint undanfarin misseri á rauðum lista Umhverfisstofnunar vegna mikil álags á svæðið en færast nú í ár yfir á appelsínugula lista vegna þeirra aðgerða sem gripið hefur verið til á svæðinu. Þau svæði sem skilgreind eru á appelsínugulum lista eru svæði eru undir töluverðu álagi, fylgjast þarf vel með og bregðast við eftir atvikum. Tillögur að úrbótum: Koma þarf upp salernisaðstöðu eða leysa úr þeim málum á annan hátt t.d. í samstarfi við Hreðavatnsskála. Klára þarf að setja upp trépalla þar sem er halli á gönguleiðum um Grábrók. Fjarlægja þarf úthelt skilti frá Vegagerðinni sem stendur við bílastæðið og fjarlægja rusl. Setja upp fræðsluskilti fyrir gömlu réttina sem er við Grábrók en skiltið hefur nú þegar verið hannað af Borgarbyggð í samvinnu við landeigendur að Brekku. Setja upp skilti þar sem fólk er bent á að það sé bannað að fjarlægja hraunmola af svæðinu. Laga hliðið á göngustígnum á leiðinni upp að Grábrók.

Hraunfossar og Barnafoss	Náttúruvætti

Friðlýst	Auglýsing nr. 410/1987 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.
Stærð km	0,4 km ² Stærð ha 36,1
Landvarsla	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sá um svæðalandvörslu í Borgarbyggð frá 6. júní til 16. ágúst sumarið 2012
Skilti	Skilti er á svæðinu.
Stígar	Stígar eru á svæðinu en illa hefur gengið að halda fólk á þeim. Bílastæði eru í slæmu standi.
Framkvæmdir	Í sumar 2012 var skipt út köðlum sem þurfti að endurnýja, sett var upp nýtt viðvörðunarskilti vegna hruns og mikið var fjarlæggt af rusli.
Annað	Svæðið er annað af þeim svæðum sem fór af válista Umhverfisstofnunar árið 2012. Unnið hefur verið markvisst í nokkur ár í að lagfæra svæðið. Gerðir hafa verið pallar, stígar, bílaplan, salerni, þjónustuhús byggt upp og sett upp skilti. Styrkur fékkst til að bæta aðgengismál á svæðinu. Tillögur til úrbóta: Afmarka þarf svæðið eftir komið er yfir brúnna og upp með Hvítá en á því svæði hafa myndast nokkrir slóðar. Bera þarf á palla og timburstaura. Skipta mætti út köðlum og setja keðjur í staðinn, endist betur og liður í að samræma útlit á svæðinu. Einnig kominn tími til að skipta út timburverki sem afmarkar bílastæðið.

Kalmannshellir	Náttúruvætti

Friðlýst	Auglýsing nr. 851/2011 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.	
Stærð km	km ²	Stærð ha
Lokunarákvæði	Hellirinn er lokaður almennri umferð og sérstakt leyfi þarf frá Umhverfisstofnun til að fá aðgang.	
Landvarsla	Landvörður fór í eftirlitsferðir að hellinum sumarið 2012	
Samningur	Samningur um umsjón náttúruvættis, 19. ágúst 2011, milli Umhverfisstofnunar og landeigenda vottaður af umhverfisráðherra.	
Framkvæmdir	Tínt var upp rusl á svæðinu.	
Annað	Engar ferðir voru farnar í hellinn 2012	

Steðji (Staupasteinn)	Náttúruvætti

Friðlýst	Auglýsing nr. 218/1974 í Stjórnartíðindum B.	
Stærð km	0,0 km ²	Stærð ha 3,7
Landvarsla	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sá um svæðalandvörslu í Borgarbyggð frá 6. júní til 16. ágúst 2012	
Samningur	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar á svæðinu sumarið 2013.	
Skilti	Enginn formlegur samningur hefur verið gerður.	
Stígur	Upplýsingaskilti sett upp 2010	
Framkvæmdir	Áningarborð er á svæðinu. Vegur upp að Steðja er mjög slæmur. Stígur meðfram Steðja er að grafast mikið niður.	
Vöktun	Gerður var göngustígur upp að Steðja og upp á Skeiðhól. Einnig var vegurinn upp að Steðja lagaður auk þess var farið í hefðbundnar eftirlitisferðir og töluvert mikið af rusli tínt á svæðinu.	
Vöktun	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar á svæðinu sumarið 2013.	

Annað	Steðji býr yfir fallegum landslagsþáttum og fjölbreytileika í landslagi sem býður upp á þó nokkra afþreyingarmöguleika. Einnig býr Steðji yfir menningarlegum og listrænum innblæstri en til eru sögusagnir um einbúa sem býr í Steðja og að auki má nefna vísinda- og menntunargildi fyrirbærisins en náttúruvættið hefur að geyma jarðvísindalega sögu ásamt því að vera tilvalið til notkunar fyrir skólaferðir og til vísindarannsókna. Þörf er á að laga nánasta umhverfi Steðja, gróðurþekja á í vök að verjast og nær ekki að loka sér.
	Landvörður fór á svæðið sumarið 2013 og var allt mjög snyrtilegt. Vegur upp að Steðja var góður. Bílplan, borð og bekkir í lagi. Stígur upp að Steðja finn. Lítið rusl.

	Einkunnir	Fólkvangur
Friðlýst	Auglýsing nr. 480/2006 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur.	
Stærð km	2,7 km ²	Stærð ha 265,9
Lokunarákvæði	Engin	
Landvarsla	Umhverfisfulltrúi Borgarbyggðar sér um svæðið og fólkvangsnefnd er virk í starfi sínu. Sveitafélagið hefur lagt fjármagn til svæðisins. Skátafélags sér um umhirðu um eldstæði o.fl.	
Samningur	Samningur er milli Umhverfisstofnunar og Borgarbyggðar um að umsjón og rekstur svæðisins verði á höndum sveitarfélagsins staðfestur af umhverfisráðherra 19. maí 2006.	
Fræðsluáætlun	Grunnskólinn í Borgarbyggð nýtir svæðið til fræðslu og Skógræktarfélag Borgfirðinga nýtir svæðið til fræðslu.	
Skilti	Skilti út við Þjóðveg og fræðsluskilti í friðlandinu.	
Stígar	Stígakerfið er allt á vegum Borgarbyggðar, bæði merktir reiðvegi og gönguleiðir. Meirihluti þessara stíga var kominn áður en svæðið var gert að fólkvangi. Leiðir voru stíkaðar af nefndafólki í umsjónarnefndinni árið 2008 og hefur verið haldið við af þeim síðan. Árið 2009 var lagður 2,1 km af göngustíg. Framkvæmdir við tvö bílastæði, tvo áningastaði, hjólastólafæra gönguleið og bryggju við Álatjörn var lokið sumarið 2009. Bætt var efni í gamla stíga sumarið 2010 og 2011. Í nokkur ár hefur verið sótt um styrki til að gera flotbrýr á nokkrum stöðum við göngustíginn yfir mýrarsvæðið þ.e. þar sem hann er blautastur. Ekki hefur fengist styrkur til þess verks en sú stígagerð verður sett í forgang um leið og fjármagn leyfir.	
Framkvæmdir	Bátabryggja sett við vatnið, bætt aðgengi að svæðinu. Einnig bætt aðgengi fyrir fatlaða um hluta svæðisins.	
Vöktun	Engin verndaráætlun er til fyrir svæðið. Deiliskipulag á vegum sveitarfélagsins er í vinnslu. Ræktunaráætlun að beiðni Umhverfisstofnunar er lokið.	
Rannsóknir	Engar 2012	
Annað	Áhersla er lögð á samstarf milli notenda (skátar, hestamenn og aðrir)	

	Breiðafjörður	Sérlög
Friðlýst	Svæðið er verndað með lögum nr. 54/1995 um vernd Breiðafjarðar.	
Stærð km	2.874,0 km ²	Stærð ha 287.400,0
Fræðsluáætlun	Á vefslóðinni breidarfjodur.is er að finna ítarlegar upplýsingar um svæðið í heild sinni ásamt verndaráætlun og lögum er gilda um svæðið.	
Annað	Verndarsvæði Breiðafjarðar heyrir líka til Vesturlands og Vestfjarða Verndaráætlun fyrir Breiðafjörð var samin af Guðríði Þorvarðardóttur og gefin út 10. október 2001. Hún var unnin á vegum Breiðafjarðarnefndar í samræmi við 4. gr. laga nr. 54/1995 um vernd Breiðafjarðar og hlaut staðfestingu umhverfisráðherra. Áætlunin nær til fimm ára og er framkvæmd hennar í höndum Breiðafjarðarnefndar. Endurnýjuð verndaráætlun nær til ársins 2015.	

Friðlýst

Auglýsing nr. 332/1985 í Stjórnartíðindum B. Fyrst lýst friðland 1975.

Stærð km

589,1 km²

Stærð ha

58.915,0

Lokunarákvæði

Frá 15. apríl til 15. júní þarf að tilkynna Umhverfisstofnun um ferðalög á svæðinu.

Landvarsla

Sumarið 2012 vann einn landvörður í friðlandinu í alls 7 vikur svo og sérfræðingur friðlandsins í 11 vikur. Þá störfuðu erlendir sjálfbóðaliðar í friðlandinu í 18 daga og skiluðu 72 dagsverkum. Einn sjálfbóðaliði starfaði til viðbótar og var alls 8 vikur í friðlandinu. Á veturna starfar sérfræðingur friðlandsins á skrifstofu Hornstranda á Ísafirði.

Samningur

Samkvæmt Bernarsamningnum ber að stýra veiðum á stuttnefju.

Fræðsluáætlun

Vinna er hafin að gerð nýs bækling um Hornstrandarfriðlandið með söfnun upplýsinga og leiðbeininga. Ekki er ljóst hvenær hann verður gefinn út. Núverandi bæklingur er frá árinu 2000.

Skilti

Sett voru upp tvö kortaskilti (85*120 cm) á tveimur stöðum í friðlandinu.

Stígar

Unnið var við göngustíga umhverfis Hesteyrarþorpið, við gönguleiðir í grennd þorpsins og lagfærður gamall stígur inn Hesteyrarfjörð. Þá var unnið við lagfæringar og úrbætur á göngustíg um Kollinn milli Hornvíkur og Rekavíkur bak Höfn.

Öryggi

Landverðir ganga með handtalstöðvar (VHF) og í þjónustuhúsinu í Höfn er gervihnattasími og öflug talstöð. Talstöðvarloftnet er á Hesteyri við landvarðaraðstöðu og þar er einnig magnari fyrir GSM síma. Friðlandið er yfirfarið á vorin og m.a. leitað af ummerkjum eftir hvítabirni. Öflugt samstarf er við ferðaþjóna svæðisins og upplýsingamiðstöðvar í fjórðungnum um stýringu ferðamanna um svæðið, ekki síst við erfiðar aðstæður (sumarbrælur). Öryggisáætlun hefur ekki verið sett fram, en stöðugt er safnað efni í hana og verður áætlun unnin samhliða verndaráætlunargerð.

Framkvæmdir

Unnið var við stígaverkefni (sjá stígar), þjónustuhús á Hornvík heilmálað að utan, allir kamrar fúavarðir, lagfærðir og tveir færðir. Unnið við landvarðaraðstöðu á Hesteyri. Rotþró við þjónustuhúsið var tæmd og hreinsuð.

Alþjóðasamningar

Samkvæmt Bernarsamningnum ber að stýra veiðum á stuttnefju.

Válistategundir

Stuttnefja (VU).

Vöktun

Á vegum Umhverfisstofnunar er fylgst með fjölda ferðamanna, aðkomuleiðum í friðlandið og ferðahegðun, þ.e. sumarhúsafólk, göngumenn o.s.frv. Stefnt er að vöktun á mófuglum í samstarfi við Náttúrustofu Vestfjarða. Æskilegt er að vakta stofna refa og minka. Einnig að vakta nýttar sem leyfðar eru á svæðinu. Náttúrustofa Vestfjarða hefur fylgst með skordýralífi í Fljótavík og af og til eru framkvæmdar gróðurlendismælingar. Mellrakkasetrið í Súðavík sinnir rannsóknnum á ref á hluta svæðisins og er m.a. reynt að meta afkomu í stofninum. Landverðir geta og hafa tekið þátt í vöktunarverkefnum í samstarfi við Náttúrustofuna (NV). Landverðir fylgjast með náttúrufari, ástandi göngustíga og annað slíkt og skrá í landvarðarskýrslur, þó ekki sé um stöðuga vakt að ræða.

Rannsóknir

Undanfarin ár hafa ýmsar rannsóknir verið framkvæmdar í friðlandinu. Niðurstöður margra þeirra liggja þó ekki alltaf fyrir og getur reynt erfitt að fá afrakstur þeirra. Þá hefur borið við að ekki síst erlendir aðilar hafa stundað rannsóknir á svæðinu án leyfis eða vitneskju umsjónaraðila. Bragabót hefur þó orðið á því undanfarin ár. Frá árinu 1997 hefur árlegur fjöldi gesta verið talin af landvörðum og gistináttafjöldi í Hornvík. Nú hefur einnig bæst við gistináttafjöldi á Hesteyri og metin eru eigindi ferðamanna, þ.e. hverskonar ferðafólk sækir friðlandið heim (dagferðamenn, húsafólk, göngumenn o.s.frv.). Í farvatninu er nú að móta dagbókarform og treysta enn frekar söfnun upplýsinga starfsmanna. Refarannsóknir eru stundaðar á hverju sumri og stendur Melrakkasetrið í Súðavík fyrir þeim. Háskóli Íslands vann að verkefni tengt gróðurfari í Aðalvík og Sléttu í samanburði við önnur svæði á norðanverðum Vestfjörðum. Er þetta annað sumarið í umræddri rannsókn. Ein rannsókn eru í gangi á vegum meistaranema hjá Háskólasetri Vestfjarða,

Annað

Undanfarin ár hefur erlendum ferðamönnum fjölgað á sama tíma og innlendum hefur fækkað. Mest er fjölgun dagferðamanna sem fylla nú 40% gesta. Fjölgun skemmtiferðaskipa til Ísafjarðar á þar stærstan þátt, en farþegum þeirra er nú boðið í heimsókn á Hesteyri. Friðlandið hefur fengið miklar kynningar, ekki síst í erlendum fjölmiðlum. Svæðið er undir fremur litlu álagi af manna völdum, enda viðvera fólks aðeins fáar vikur ár hvert. Hinsvegar hefur ferðatímabilið verið að lengjast undanfarin ár og þarf að fylgjast með því hvaða áhrif sú þróun hefur á svæðið til framtíðar og grípa til ráðstafanna ef áhrifin eru neikvæð. Friðlandið er tvímælalaust mikilvægt fyrir viðhald og þróun náttúrulegra vistgerða og búsvæða. Það er fremur tegundaríkt þrátt fyrir norðlæga breiddagráðu, mikil gróska og kraftur í vistkerfum þrátt fyrir stuttan vaxtartíma ár hvert. Svæðið er viðkvæmt og náttúrulegt álag mikið, þ.e. rýsjótt veður, stutt sumur o.s.frv. Vinna þarf verndaráætlun og skilgreina vel í henni sérstöðu svæðisins og framtíð. Leggja þarf mikla áherslu á fræðslu til almennings, gesta, íbúa á Vestfjörðum og landeigenda um skilgreind verðmæti friðlandsins. Skilgreina þarf eignarhald á landi. Auka þarf upplýsingaflæði og eftirlit.

Friðlýst

Auglýsing nr. 96/1975 í Stjórnartíðindum B. Friðland.

Stærð km

200,0 km²

Stærð ha

20.003,7

Landvarsla

Landvörður er í Vatnsfirði 16. júní - 11. ágúst. Sérfræðingur Látrastofu er með eftirlit á svæðinu utan landvarðatíma.

Samningur

Samningur var gerður við Hótel Flókalund um afnot af ruslagámi við hótelið. UST leigir aðstöðu fyrir landvörð í Hótel Flókalundi.

Fræðsluáætlun

Samkvæmt fræðsluáætlæn UST á að setja upp skilti 2013. Veruleg þörf er á upplýsinga og fræðsluskiltum í friðlandinu. Einnig þarf að endurnýja aðkomuskilti sem eru frá tíð Náttúruvernd ríkisins.

Bæklingur um friðlandið er gamall og þarf að uppfæra.

Skilti

Þrjú skilti frá Náttúruvernd ríkisins við inkomu í friðlandið. Nokkur téskilti sem vísa á gönguleiðir.

Mikil þörf er á upplýsinga- og fræðsluskiltum í Vatnsfirði.

-Skilti með loftmynd og almennum upplýsingum um friðlandið

-Gönguleiðaskilti

-Fræðsluskilti við Gíslahellir

-Fræðsluskilti við Smiðjutóft

-Skilti við innkomu í friðlandið

-Skilti með upplýsingum um Vatnsdal og Vatnsdalsvatn

Stígur

Göngustígur eru á svæðinu sem þörf er á að halda vel við. Fjögur áningarborð voru sett upp innan friðlandsins árið 2010.

Framkvæmdir

Sjálfbóðaliðar hreinsuðu rusl úr fjöru neðan Hótel Flókalunds. Þetta hefur verið margra ára vinna þar sem um gamlan ruslahaug er að ræða. Aðalega er það glerbrot sem eftir er, en það er hættulegt börnum sem eru að leika sér í fjörunni. Sjálfbóðaliðar unnu einn dag fyrir Hótelið og grófu niður vatnslagnir sem liggja í lækum við Hótelið. Einnig lagfærðu þau göngustíg sem liggur frá Hóteli að tjaldsvæði. Göngustígur meðfram Pennu var einnig lagfærður. Á kafla var hann orðin hættulegur og þurfti að færa hann fjær árbakkanum, þá var birki grisjað meðfram stígunum. Í Hörgsnesi var unnið í einn dag við grisjun og lagfæringu á tröppum á göngustíg.

Endurbætur voru gerðar á Hellulaug á vegum Hótelsins þar sem laugin var stækkuð og dýpkuð, göngustígur með tröppum lagður að lauginni og bílastæði lagfært. Framkvæmdum er ekki lokið vegna fjárskorts. Eftir er að smíða aðstöðu fyrir baðgesti.

Á næsta ári þarf að halda áfram viðhaldi á göngustígum sem víða eru orðnir mjög slæmir.

Vegur meðfram Vatnsdalsvatni er í mjög slæmu standi og þarf að sækja um styrk hjá Vegagerðinni til að lagfæra veginn.

Skortur er á útskotum og bílastæðum við vinsælar gönguleiðir í Vatnsfirði. Semja þarf við vegagerðina um hönnun og gerð bílastæða.

Alþjóðasamningar

Fjörðurinn hefur alþjóðlegt gildi fyrir votlendisfugla samkvæmt Ramsar samningi.

Válistategundir

Arnarpar hefur undanfarin ár verpt í Vatnsfirði.

Himbrimi verpir innarlega við Vatnsdalsvatn.

Vöktun

Landvörður fylgdist með dýralífi á svæðinu og ástandi göngustíga.

Rannsóknir

Christina Maki. 2012. Seasonal variation of water source and geochemistry in northwest Iceland watershed. Plymouth State University. (Rannsókn enn í gangi, sjá PowerPoint á S.drifi).

Hafdís Sturludóttir. 2010. Frágangur á námu í Vatnsfirði. Unnið fyrir Vegagerðina. Náttúrustofa

Böðvar Þórisson og Þorleifur Eiríksson. Athuganir á hugsanlegum Fuglaskoðunarstöðum á Vestfjörðum. 2010. Náttúrustofa Vestfjarða, NV nr. 18-10. <http://nave.is/fuglasko%F0unarsv%E6%F0i2010.pdf>

Margrét Hallmundsdóttir. 2009. Fornleifarannsóknir í Hörgsnesi. Gagnaskýrsla. Unnið fyrir Vegagerðina. Náttúrustofa Vestfjarða. NV nr. 05-09. <http://nave.is/Fornleifarannsokn%20a%20Horgsnesi%20NV%20nr.%205-09.pdf>

Annað

Hluti friðlandsins fellur innan verndarsvæðis Breiðafjarðar sbr. lög nr. 54/1995. Hótel, tvö tjaldsvæði og greiðasala er innan friðlandsins. Gera þarf úttekt á ástandi og verndargildi svæðisins. Talsvert álag ferðamanna er á svæðinu í Vatnsfirði.

Trjálundur með greni og furu er við Þingmannaá og hefur furan dreift sér talsvert um svæðið. Í sumar kom sérfræðingur auga á þónokkra nígræðlinga af furu. Taka þarf ákvörðun um hvort þessi trjálundur á að fá að þróast náttúrulega, hvort koma eigi í veg fyrir að trén fjölgi sér, eða hvort uppræta eigi trjálundinn.

Bárðarlaug	Náttúruvætti

Friðlýst

Auglýsing nr. 445/1980 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km

0,4 km²

Stærð ha

43,6

Landvarsla

Landverðir Þjóðgarðsins Snæfellsjökuls sjá um landvörslu á svæðinu.

Fræðsluáætlun

Bæklingur um Þjóðgarðinn Snæfellsjökul og friðlönd í nágrenninu kom út sumarið 2009. Sameiginlegt aðkomuskilti með friðlandinu á ströndinni. Umhverfisstofnun áætlað að setja upp skilti árið 2013.

Skilti

Sameiginlegt aðkomuskilti með friðlandinu á ströndinni er við Bárðarlaug. Vegvísar.

Stígar

Gönguleið um svæðið var stikuð 2003.

Annað

Æskilegt er að koma upp fræðsluskiltum með upplýsingum um friðlýsinguna. Við Bárðarlaug er skilti um Arnarstapa-Hellna en ekkert sérstakt um Bárðarlaug.

Friðlýst

Auglýsing nr. 348/1986 í Stjórnartíðindum B.

Stærð km

6,4 km²

Stærð ha

644,9

Landvarsla

Landvörður staðsettur í Vatnsfirði fór 1-2 í viku í eftirlit á Dynjanda 16. júní til 11. ágúst. Sérfræðingur Látrastofu fór í eftirlit 2-4 í mánuði frá maí til lok október.

Ísafjarðarbær hefur umsjón og eftirlit með klósettum og tjaldsvæði.

Samningur

Unnið er að gerð samnings milli Ísafjarðabæjar og UST um að bæjarfélagið sjái um klósett og tjaldsvæði frá miðjum maí til miðjan september.

Fræðsluáætlun

Umhverfisstofnun áætlað að setja upp upplýsingaskilti 2013.

Gerður var samningur við fyrirtækið Særeka að hanna og smíða ný skilti með nöfnum fossanna 7 í Dynjandisá. Skiltin verða tilbúin vorið 2013.

Skilti

Skilti eru á svæðinu á vegum Ferðamálastofu og Vegagerðarinnar. Skilti eru við fossaröðina þar sem heiti einstakra fossa koma fram.

Stígar

Göngustígar eru á svæðinu. Salerni eru á svæðinu. Tjaldstæði er á svæðinu.

Öryggi

Sótt hefur verið um styrk til að vinna öryggisáætlun fyrir svæðið.

Framkvæmdir

Sjálfbóðaliðar UST unnu í breikkun og lagfæringum á steintröppum í efrihluta göngustígs. Verktakafyrirtækið Brautin SF setti efni í neðrihluta göngustígs og breikkaði og gerði þannig megin göngustíg greinilegri og þægilegri til göngu.

Unnið var að lokunum á stígum sem hafa myndast út frá megin göngustíg. Notaðir voru 74 stálstaurar og reipi. Þá var borinn áburður og sáð einæru grasfræi á svæði sem hafa orðið fyrir miklu traðki til að flýta fyrir uppgræðslu.

Á næsta ári verður farið í áframhaldandi uppbyggingu á göngustíg og lokunum á svæðum þar sem gróður er undir miklu álagi vegna traðks. Sótt var um styrk í framkvæmdasjóð ferðamannastaða fyrir árið 2013 þar sem óskað er eftir styrk í hönnun og uppbyggingu á innviðum svæðisins.

Áætlað er að gera fornleifaskráningu á svæðinu og nýta það til að merkja inn fornleifar á Upplýsingaskilti. Beðið er eftir samstarfsvilja frá Fornleifastofnun um skráningu fornleifa á svæðinu.

Framkvæmdir sem nauðsynlegt er að fara í á næstu árum eru eftirfarandi:

- Hönnun og áframhaldandi uppbygging á göngustíg með útsýnisstöðum.
- Stækkun á bílastæði þar sem gert er ráð fyrir stæði fyrir rútur.
- Bætt aðstaða fyrir rusl (hugmynd að hlaða vegg utan um tunnur).
- Grillaðstaða á tjaldstæði.
- Takmarka akstur inn á tjaldstæði með því að setja upp hindranir, t.d. hlaðinn veggur.

Vöktun

Sérfræðingur Látrastofu fer með vöktun á ástandi göngustíga og gróðurs á svæðinu með því að taka myndir í byrjun og lok ferðamannatímans.

Rannsóknir

Hafdís Sturlaugsdóttir og Cristian Gallo. 2008. Gróður við Dynjandisvog. Náttúrustofa Vestfjarða, NV nr. 12-08. http://nave.is/dynjandi_grodur%20yfif.pdf

Böðvar Þórisson og Þorleifur Eiríksson. Athuganir á hugsanlegum Fuglaskoðunarstöðum á Vestfjörðum. 2010. Náttúrustofa Vestfjarða, NV nr. 18-10. <http://nave.is/fuglasko%F0unarsv% E6%F0i2010.pdf>

Annað

Svæðið er á appelsínugula lista Umhverfisstofnunar yfir þau svæði sem þarf að fylgjast sérstaklega með að tapi ekki verndargildi sínu; skv S.V.Ó,T greiningu voru innviðir og svæðið í

heild sinni undir álagi vegna átroðnings. Á vegum Umhverfisstofnunar var unnið að verkefnum sl. sumar er miða að því að minnka átroðning og auka öryggi gesta.

Vegur að Dynjanda er í slæmur. Ekkert viðhald var á veginum árið 2012.

Klósett á Dynjanda eru opnuð í lok maí og lokað í byrjun september. Mikil umferð er á svæðinu frá apríl lok og fram í miðjan október. Það gerir það að verkum að mikill sóðaskapur skapast kringum klósettin þar sem fólk gerir þarfir sínar.

Friðlýst	Auglýsing nr. 103/1975 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.
Stærð km	2,7 km ² Stærð ha 272,0
Lokunarákvæði	Leyfi þarf hjá ábúanda til að fara um gilið.
Landvarsla	Landvörður í Vatnsfirði fer með landvörslu í Surtarbrandsgili 16. júní - 11. ágúst. Sérfræðingur Látrastofu er með eftirlit utan landvarðatímans.
Fræðsluáætlun	Prisvar í viku eru skipulagðar ferðir með landverði í Surtarbrandsgil, miðvikudaga, laugardaga og sunnudaga. Farnar eru tvær ferðir á dag um helgar. Í sumar voru sett upp fræðslu og upplýsingaskilti við bílastæðið við Flakkara og í Surtarbrandsgili. Einnig voru settir upp sýningakassi við bílastæði og í gilinu með sýnishorni af steingervingum og surtabrandi.
Skilti	Fjögur skilti: Upplýsingaskilti með loftmynd af svæðinu. Tvö fræðsluskilti, annað við bílastæði og hitt í gilinu. Upplýsingaskilti með upplýsingum um ferðir í Surtarbrandsgil.
Stígar	Stikuð gönguleið liggur frá bílastæði við Flakkara í Surtarbrandsgil.
Öryggi	Í berginu slútir bergið víða fram og er til staðar hætta á hruni úr því.
Framkvæmdir	Girðing var endurnýjuð og hið afmarkaða svæði í gilinu stækkað til verndunar sumarið 2011. 3 gönguhlið voru sett upp 2012 og skilti á tveimur með leiðbeiningum um aðgengi. Upplýsingaskilti sem var sett upp 2010 var fært að Flakkara. Fræðsluskilti var sett upp ásamt upplýsingaskilti um ferðir í gilið var sett upp 2012. Sýningakassar með sýnishornum af steingervingum voru einnig settir upp við Flakkara og í gilinu. Hellulögð stétt var sett við flakkara með náttúrulegum hellum árið 2012. Göngustígur var yfirfarinn og lagfærður, m.a. færður frá árbakkanum þar sem hættuástand var farið að skapast. Göngustígur í gilinu þarf að lagfæra árlega þar sem mikið vatn og jarðvegur rennur úr hlíðunum á göngustíginn. Á næsta ári þarf að lagfæra gögnustíg í gilinu. Einnig er áætlað að hlaða grjóti undir skilti staðsett í gilinu. Þá þarf að klára frágang á hellulagðri stétt við Flakkara. Hugmyndir eru um samstarf við landeiganda á Brjánslæk með fræðslusýningu um Surtarbrandsgil í gömlum Prestbústað ofan bæjarins. Gert er ráð fyrir að það muni draga úr álagi á náttúruvættið.
Vöktun	Sérfræðingur vaktar breytingar á gilinu þar sem mikið er um hrun í leysingum.
Rannsóknir	Thomas Denk, Friðgeir Grímsson, Zlatko Kvacek. 2005. The Miocene floras of Iceland and their significance for late Cainozoic North Atlantic biogeography. http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1095-8339.2005.00441.x/full#f115-118
Annað	Svæðið flokkast á rauðan lista Umhverfisstofnunar vegna mikils álags og þarfnast aðgerða. Mikið rask er í Surtarbrandsgili bæði af völdum mikils straums ferðamanna og af náttúrulegum ástæðum. Gera þarf úttekt á ástandi og verndargildi svæðisins. Náttúruupplifun, jarðfræði og mannvistarminjar gera svæðið mjög áhugavert. Æskilegt gæti verið að að ganga til samninga við ábúendur Brjánslækjar um umsjón svæðisins að einhverjum hluta til að koma til móts við aukinn fjölda ferðamanna.

Guðlaugstungur og Álfgeirstungur	Friðland

Friðlýst	Auglýsing nr. 1150/2005 í Stjórnartíðindum B. Friðland.		
Stærð km	398,2 km ²	Stærð ha	39.819,9
Lokunarákvæði	Umferð almennings er bönnuð um norðurhluta Guðlaugstungna frá 1. maí til 20. júní hvert ár til að vernda varpsvæði heiðargæsarinnar. Veiði í ám og vötnum er óheimil án sérstaks leyfis í samræmi við lög og reglur Veiðifélags Blöndu og Svartár. Notkun skotvopna er bönnuð á svæðinu nema til refa- og minkaveiða og eyðingar á dýrum sem valda tjóni í samræmi við verndaráætlun og lög um vernd, friðun og veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum, nr. 64/1994. Hrossabeit er bönnuð nema í viðurkenndum áningarhólfum. Óheimilt er að vera með lausa hunda í		
Landvarsla	Engin landvarsla er á svæðinu.		
Samningur	Umsjón friðlandsins skal vera í höndum þriggja manna umsjónarnefndar. Sveitarfélagið tilnefnir tvo og Umhverfisstofnun einn og er sá formaður nefndarinnar.		
Skilti	Árið 2010 voru sett upp af Umhverfisstofnun 3 aðkomu- og fræðluskilti við þær leiðir er liggja inn í friðlandið.		
Alþjóðasamningar	Á IV viðauka Bernarsamningsins, rústamýrar einhverjar þær víðáttumestu á hálendi Íslands.		
Válistategundir	Fjallkrækill (LR) og fléttan, Lecinophysma finmarckicum (LR).		
Vöktun	Æskilegt að auka vöktun, t. d. á heiðagæsum. Þá þarf að vakta rústasvæði og leggja mat á hrossabeit á svæðinu.		
Annað	Talsverð þörf fyrir aukið eftirlit bæði vetur og sumar með þeirri fjölþættu umferð sem er um svæðið. Lokunarákvæði eru ekki virt en vitað er til þess að fólk (veiðimenn) sé á ferð um svæðið með byssur og veiðistangir á þeim tíma sem umferð almennings er bönnuð. Einnig er vitað til þess að skotveiði fari fram innan friðlandsins á gæsaveiðitímabilinu. Mikið af skothylkjum hefur fundist innan friðlandsins.		

	Miklavatn	Friðland
Friðlýst	Auglýsing nr. 29/1977 í Stjórnartíðindum B. Friðland.	
Stærð km	14,8 km ²	Stærð ha 1.484,5
Lokunarákvæði	Vegna fuglaverndunar er óheimilt að fara um svæðið frá 15. maí til 1. júlí. Þá má ekki nota vélknúin tæki í friðlandinu nema í sambandi við hefðbundna nýtingu þess (beit, heyskap, veiði). Hraðbátar eru bannaðir á vötnunum.	
Landvarsla	Ekki var landvarsla á svæðinu 2012	
Samningur	Enginn formlegur samningur hefur verið gerður.	
Skilti	Tvö skilti eru á friðlýsta svæðinu (endurnýjuð 2010). Fleiri skilti með upplýsingum í næsta nágrenni eru í jaðri svæðanna, áður en komið er inn í þau. Aðkomuskilti og fræðsluskilti við Áshildarholtsvatn, Garðsvatn, sunnanvert Hegranses og tjarnirnar við flugvöllinn.	
Vöktun	Fuglatalningar af og til	
Rannsóknir	Náttúrustofa Norðurlands vestra S: 453 7999	
Annað	Svæðin voru kynnt nokkuð vel erlendis sumarið 2010 en ábúendur á bænum Hofsstöðum eru farnir af stað í markaðssetningu í tengslum við fuglatengda ferðaþjónustu. Um 2000 eintökum af bækling um fuglíf sem gefinn var út fyrir nokkrum árum síðan var dreift af Náttúrustofu Norðurlands vestra.	

	Hveravellir	Náttúruvætti
Friðlýst		
Stærð km	5,3 km ²	Stærð ha 534,1
Landvarsla	Landvarsla var 8 vikur sumarið 2012	
Fræðsluáætlun	Sett var upp nýtt aðkomuskilti árið 2011. Árið 2012 var sett upp skilti þar sem fólk er beðið um að skilja ekki eftir sig rusl á svæðinu. Stefnt er að því að merkja flesta hvera sumarið 2013.	
Skilti	Sett var upp aðkomu- og fræðsluskilti sumarið 2011.	
Stígar	Stígur var endurgerður að hluta árið 2012. Stefnt er að ljúka endurgerð stígsins árið 2013.	
Öryggi	Öryggisbönd sett upp í nágrenni hvera	
Framkvæmdir	Stígar og öryggisbönd (sjá ofar).	
Annað	Svæðið flokkast á rauðan lista Umhverfisstofnunar vegna mikils álags og þarfnast aðgerða.	

	Kattarauga	Náttúruvætti
Friðlýst	Auglýsing nr. 522/1975 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti	
Stærð km	0,0 km ²	Stærð ha 0,1
Landvarsla	Engin landvarsla er á svæðinu.	
Samningur	Enginn formlegur samningur hefur verið gerður.	
Fræðsluáætlun	Umhverfisstofnun áætlað að setja upp upplýsingaskilti árið 2013.	
Skilti	Ekki til staðar	

	Hrútey í Blöndu.	Fólkvangur
Friðlýst	Auglýsing nr. 521/1975 í Stjórnartíðindum B.	
Stærð km	0,1 km ²	Stærð ha 10,7
Lokunarákvæði	20. apríl - 20. júní takmörkun vegna varps, engin gæludýr leyfð, bannað er að kveikja eld.	
Landvarsla	Engin formleg landvarsla. Sveitarfélagið og Skógræktarfélag A-Hún. fylgjast með svæðinu reglulega	
Samningur	Enginn formlegur samningur hefur verið gerður.	
Fræðsluáætlun	Sveitarfélagið ráðgerir að auka fróðleik um fugla.	
Skilti	Skilti á vegum Blönduósbæjar og Skóg A-Hún. Góð upplýsingaskilti: upplýsingar um fugla og sögu eyjarinnar.	
Stígar	Stígar á vegum Blönduósbæjar og Skóg. A-Hún. Gott ástand göngustíga, brú þarfnast viðhalds. Góðar gönguleiðir, enda þótt álag sé talsvert og fer vaxandi. Uppbygging svo sem stígar, brýr, borð, bekkir og merkingar hafa verið á vegum Skóg. A-Hún. og sveitarfélagsins.	
Rannsóknir	Vantar náttúrufræðirannsóknir.	
Annað	Tjaldsvæði er nálægt sem veitir upplýsingar um svæðið. Svæðið friðað fyrir beit og vel gróið. Mest umferð ferðamanna um svæðið frá 20. júní-20. sept. Æskilegt að auka aðgengi fatlaðra. Trjágróður hefur verið grisjaður og tekin jólatré.	

Friðlýst	Auglýsing nr. 444/1980 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur.		
Stærð km	0,2 km ²	Stærð ha	22,5
Lokunarákvæði	Óheimilt er að beita búfé í fólkvanginum. Meðferð skotvopna er bönnuð á svæðinu. Umferð hvers konar ökutækja er óheimil á svæðinu.		
Landvarsla	Engin landvarsla.		
Samningur	Enginn formlegur samningur hefur verið gerður.		
Fræðsluáætlun	Upplýsingaskilti eru við tvær helstu aðkomuleiðir inn á Höfðann. Skiltin eru með korti sem á eru merktar gönguleiðir og örnefni ásamt umgengnisreglum. Átta fræðsluskilti með gönguleiðum, á þeim eru jafnframt upplýsingar um helstu fuglategundir og plöntur. Gefinn hefur verið út fallegur bæklingur um Spákonufellshöfða. Í honum er að finna ýmiss konar fróðleik um Skagaströnd og Höfðann, gróðurfar, jarðfræði og fuglalíf. Birt er loftmynd og inn á hana merktar gönguleiðir og örnefni. Bæklingurinn var fyrst gefinn út vorið 2008, en síðan reglulega endurútfinn og er nú til á íslensku, ensku og þýsku.		
Stígar	Göngustígar eru um allan Höfðann og fólk hvatt til að nýta sér þá. Gönguleiðirnar eru flestar stuttar og henta fyrir alla fjölskylduna. Borð og bekki er að finna meðfram gönguleiðum.		
Vöktun	Markmið sveitarfélagsins Skagastrandar er að vernda fugla- og plöntulíf í Spákonufellshöfða með því að stýra ferðamönnum um ákveðin svæði og hvetja þá til að fara ekki af göngustígum. Starfsmenn Sveitarfélagsins Skagastrandar fylgjast með Höfðanum. Heimamenn nýta sér hann mikið til útvistar og þeir fylgjast grannt með aðstæðum.		
Rannsóknir	Sveitarfélagið Skagaströnd hefur talið nauðsynlegt að rannsaka þau áhrif sem aukinn fjöldi ferðamanna á Spákonufellshöfða kann að hafa á fuglalíf og leita leiða til að lágmarka þau. Sveitarfélagið hefur falið Náttúrustofu Norðurlands vestra að rannsaka fuglalíf í Spákonufellshöfða. Verkefnið felst í því að kortleggja fuglabyggðina, telja fugla sem þar eru og hreiðurstæði þeirra, ásamt því að skoða áhrif ferðamanna á daglegt líf fugla á svæðinu. Verkefnið hófst vorið 2009 og mun standa í þrjú ár. Sveitarfélagið Skagaströnd sér um að telja fólk sem leggur leið sína um Höfðann. Áætlað er að milli 1.500 og 2.000 manns leggi árlega leið sína um svæðið.		
Annað	Á vefsíðu sveitarfélagsins www.skagastrond.is/umhverfi má fá bæklinginn um Spákonufellshöfða á pdf formi.		

Norðausturland

Seljahjallagil og Bláhvammur

Friðlýst

Friðlýst 28. febrúar 2012

Stærð km

km²

Stærð ha

1,9

Landvarsla

Landvarsla er gerð út frá Mývatnssveit.

Skilti

Engir innviðir komnir. Skilti verða sett upp sumar 2013.

Stígar

Engir stikaðir stígar eru á svæðinu en myndast hafa troðnar leiðir sem flestir fylgja. Oftst eru þetta gamlar kindagötur.

Friðlýst

Auglýsing nr. 272/1974 í Stjórnartíðindum B. Friðland.

Stærð km

163,6 km²

Stærð ha

16.361,0

Landvarsla

Landvarsla á svæðinu er í höndum Vatnajökulsþjóðgarðs (VJP), unnin í samstarfi við Ferðafélag Akureyrar (FFA) sem sér um rekstur tjaldsvæðis og gistiskála á svæðinu. Að þessu sinni var landvarsla frá 17. – 26. september en vegna snemmbúinnar vetrarkomu þurfti landvörður frá að hverfa 16. september. Landvörsluvikur voru 55 sem skiptust á milli sex landvarða sem störfuðu til skiptis í Herðubreiðarlindum og Drekgili (Öskju í Dyngjufjöllum). Í september var landvörður staðsettur í Drekgili.

Samningur

Formlegur samningur hefur verið gerður við Vatnajökulsþjóðgarð um umsjón.

Fræðsluáætlun

Á vegum Vatnajökulsþjóðgarðs var árið 2011 gefinn út bæklingurinn „Askja-Kverkfjöll“ um hálendið norðan Vatnajökuls. Þar er auk Öskju og Kverkfjalla gerð skil svæðanna í Herðubreiðarlindum og Hvannalindum. Um er að ræða upplýsingar um náttúruferðir, sögu og ferðaupplýsingar. Kort í bæklingnum eru tvö, göngukort í mælikvarða 1:100 000 og vegakort í kvarðanum 1:250 000. Með útgáfu bæklingins var hætt sölu á bæklingi Náttúruverndar ríkisins frá 1999 um Herðubreiðarlindir og Öskju. Annar bæklingur sem fjallar um svæðið er „Öskjuvegur“, útgefandi Ferðafélag Akureyrar (1999).

Á tímabilinu frá 10. júlí - 20. ágúst var fræðsludagskrá með landvörðum skipulögð daglega í Herðubreiðarlindum líkt og tvö undangengin ár. Þátttakendur í göngunum voru 93. Í gestamóttöku landvarða voru taldir um 1650 gestir á meðan þeir voru um 1200 árið áður.

Skilti

Við aðkomuleiðir eru skilti með grunnupplýsingum um svæðið og mörk friðlands. Heimagerð leiðbeiningaskilti eru við vöð á svæðinu. Við bílastæði við Þorsteinsskála er kort af merktum gönguleiðum. Við Eyvindarkofa er fræðsluskilti með upplýsingum um Fjalla-Eyvind. Á einni gönguleiðinni eru á sumrin sett upp lítil fræðsluskilti um jarðfræðifyrirkæri í Ódáðahrauni. Við Þorsteinsskála eru á sumrin sett upp lítil fræðsluskilti við blóm og annan gróður.

Stígar

Viðhald á gönguleiðum var með hefðbundnum hætti, stíkur lagfærðar.

Framkvæmdir

Almennt viðhald og málning stíka á gönguleiðum.

Vegna mikils ágangs Jökulsár á Fjöllum vann Vegagerðin að varnaraðgerðum við Herðubreiðarlindir. Þrátt fyrir að Vatnajökulsþjóðgarður sjái um rekstur svæðisins, fer Umhverfisstofnun með leyfisveitingar og sá þar með alfarið um samráð við Vegagerð.

Vöktun

Vatnajökulsþjóðgarður tók þátt í Sóleyjar-verkefni Líffræðistofnunar HÍ, samtaka sveitarfélaga og Landgræðslu. Verkefnið felur í sér athuganir á breytingu blómgunartíma með tilliti til langtímaáhrifa loftslagsbreytinga á plöntur og gróður á Íslandi. Tegundir til athugunar í Herðubreiðarlindum eru lambagrás og músareyra, tuttugu einstaklingar af hvorri tegund. Tvisvar í viku var blómgunarstig þeirra skráð af landvörðum.

Rannsóknir

Rannsóknnum fyrri ára var fram haldið, meðal annars GPS mælingum Jarðvísindastofnunar Háskóla Íslands (JHÍ) og mælingum Háskólans í Cambridge og JHÍ á þrálátri smáskjálftavirkni (sjá nánar í ársskýrslu Vatnajökulsþjóðgarðs 2012). Þörf er á upplýsingum um gæsavarp í Herðubreiðarlindum og áhrif mögulegrar umferðar á varpið. Náttúrustofa Norðausturlands hefur sýnt þeim rannsóknnum áhuga.

Annað

Á svæðinu er gistiskáli (Þorsteinsskáli), tjaldsvæði, snyrtihús, vaskar og kamar á vegum FFA. Þar að auki er Strýta, hús í eigu FFA, þar sem landverðir hafa aðsetur og litla gestamóttöku. Bak við Strýtu er kamar landvarða og geymslugámur fyrir verkfæri. Við Þorsteinsskála eru vatnshrútar sem eru notaðir til dælingar vatns upp í þrjá tanka sem staðsettir eru í hrauninu. Flugvöllur er austan við Herðubreiðarlindir, þar lenti ein vél í sumar svo kunnugt sé.

Friðlýst	Auglýsing nr. 443/1980 í Stjórnartíðindum B. Friðland. Fyrst friðlýst 1972		
Stærð km	5,3 km ²	Stærð ha	528,7
Lokunarákvæði	Umferð vélknúinna ökutækja um svæðið er aðeins leyfð sé hún í tengslum við leyfilegar nytjar landsins.		
Landvarsla	Engin landvarsla er á svæðinu.		
Samningur	Formlegur umsjónarsamningur hefur verið gerður milli Umhverfisstofnunar og Dalvíkurbyggðar dags.19.maí 2011.		
Fræðsluáætlun	Tvö skilti voru gerð árið 2012. Annað hefur verið sett upp en hitt bíður uppsetningar.		
Skilti	Árið 2010 voru sett upp 30 skilti með blómum og plöntum meðfram göngustíg í Hríshöfða. Umhverfisstofnun hefur framleitt tvö upplýsinga og fræðsluskilti. Annað var sett upp árið 2012 en hitt bíður uppsetningar. Árið 2012 var fyrirhugað að ljúka við uppsetningu skilta, annars vegar á gönguleiðinni í Hríshöfða og hins vegar við Tjarnartjörn. Um er að ræða 70 lítil skilti á hvorri leið með blómum, fuglum, jarðfræði og sögulegum minjum. Einnig er fyrirhugað að setja upp stór upphafsskilti við hvora leið. Auk þess er stefnt að því að gera útskot á þjóðveginum við Hrísatjörn og setja þar upp merkingar og aðstöðu til fuglaskoðunar ekki síst með tilliti til fatlaðra.		
Stígar	Göngu- og reiðstígar eru á svæðinu.		
Framkvæmdir	Sumarið 2009 var reist fuglaskoðunarhús við Tjarnartjörn og sumarið 2010 var fuglaskoðunarhús reist við Hrísatjörn með aðstoð nemenda Dalvíkurskóla (styrkur Ferðamálaráðs). Einnig var göngu- og reiðleið við Tjarnartjörn lagfærð með aðstoð Reiðvegasjóðs. Árið 2012 var reiðvegur frá Hringsholti að Grund lagfærður, veitt var leyfi til að plægja niður kaldavatnslögn í friðlandinu. Þá var Skíðadalsvegur jafnframt lagfærður samfara efnistöku innan friðlandsins.		
Vöktun	Vöktun á vatnafuglum og skordýrum á vegum Náttúrurannsóknarstöðvarinnar við Mývatn.		
Rannsóknir	Rannsóknir á vatnafuglum og skordýrum á vegum Náttúrurannsóknarstöðvarinnar við Mývatn.		
Annað	Umhverfisnefnd er virk hvað varðar eftirlit með svæðinu. Nemendur Dalvíkurskóla eru með svæðið „í fóstri“ og sjá um viðhald á merkingum og ruslatínslu. Árið 2011 var sett upp sýningin „Friðland fuglanna“ á Húsabakka. Sýningin fjallar um fugla í náttúru og menningu Íslands á nýstárlegan hátt á barnvænum nótum. Sýningin er eins konar gestastofa Friðlands Svarfdæla. Fuglaskoðunarferðir árlega í tengslum við gönguviku og stundum oftár.		

Friðlýst	Auglýsing nr. 30/1977 í Stjórnartíðindum B. Friðland.		
Stærð km	5,6 km ²	Stærð ha	562,9
Lokunarákvæði	Takmarkanir á laxveiðitíma, ekki má veiða alla daga vikunnar, einnig ákvæði varðandi möskvastærð. Stangveiði leyfð frá júní til september. Öll umferð vélknúinna öku- eða siglingatækja utan vega er því aðeins leyfileg að hún sé í sambandi við eðlilega nýtingu (sbr. 3. gr.) Notkun hraðbáta á vötnunum er bönnuð		
Landvarsla	Engin landvarsla er á svæðinu en starfsmaður Umhverfisstofnunar á Mývatni hefur fylgst með svæðinu.		
Fræðsluáætlun	Umhverfisstofnun áætlað að setja upp skilti árið 2015.		
Vöktun	Rannsóknir á vegum Veiðimálastofnunar og RAMÝ, í Reykjadalsá og Eyvindarlæk. Um 1980 fóru fram rannsóknir á Vestmannsvatni. Lax hefur átt undir högg að sækja í Reykjadalsá, urriði hefur verið að sækja á. Netaveiði hefur verið stunduð í Vestmannsvatn, urriði og bleikja, og smá laxveiði. Fylgjast þarf með efnamengun í Reykjadalsá, frá iðnaði og landbúnaði, vöktun og/eða rannsóknir æskilegar.		
Rannsóknir	Mikið er um skógarkerfil við Lauga í Reykjadal. Svo virðist vera sem hann sé að fíkra sig niður eftir Reykjadalsánni sem rennur í Vestmannsvatn. Umhverfisstofnun fór í eftirlitsferð til að meta útbreiðsluna sumarið 2011 og kom þá í ljós að mikið er af kerfli alveg niður undir Akra. Þaðan að Helgastöðum var þó nokkuð um plöntur en starfsmenn Umhverfisstofnunar stungu þær upp í sumar.		
Annað	Skipulagðar minkaveiðar í gildrum á veturna. Mikið fuglalíf og góð silungsveiði á seinni árum. Álag á hestaslóð, sem er þó veltroðin, talsverður rykmökkur, talsvert álag á svæðið vegna hestamanna, sem fara meðfram vatni. Einnig fara mótórhjólamenn um reiðslóðina. Slatti af forhlöðum við vatnið sunnanvert, sem bendir til nokkurrar skotveiði innan verndarsvæðisins sem er bönnuð. Skoða þarf beitarálag í skóginum og meta hvort það þurfi að takmarka hana til að skógurinn geti endurnýjað sig.		

Friðlýst	Auglýsing nr. 510/2007 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.		
Stærð km	1,0 km ²	Stærð ha	101,3
Lokunarákvæði	Allar veiðar eru bannaðar innan marka náttúruvættisins. Óheimilt er að hrófla við jarðmyndunum eða öðrum náttúruminum á og við strýturnar og innan náttúruvættisins. Mannvirkjagerð, jarðrask og aðrar breytingar á svæðinu eru óheimilar nema til komi leyfi Umhverfisstofnunar og sveitarstjórnar Arnarneshrepps. Öll efnistaka í nágrenni við strýturnar og innan marka náttúruvættisins er óheimil. Þá er eldi sjávarfangs óheimilt innan marka verndarsvæðisins.		
Landvarsla	Engin landvarsla.		
Samningur	Enginn formlegur samningur hefur verið gerður. Ráðgjafanefnd er virk og fer fulltrúi Umhverfisstofnunar með formennsku.		
Fræðsluáætlun	Áætlað var að skilti yrðu uppfærð árið 2012, en það hefur frestast til ársins 2013.		
Skilti	Búið er að setja upp 2 aðkomuskilti með fræðsluefni sem er sameiginlegt fyrir Arnarnesstrytur og Ystuvíkurstrytur. Annað þeirra er við útsýnispall í Vaðlaheiði og hitt á Hjalteyri. Þau þarfnast endurnýjunar. Koma þarf upp fræðsluskiltum við helstu aðkomuleiðir kafara að strýtunum.		
Öryggi	Búið er að koma fyrir bóli til að leggja bátum að, m.a. til öryggis fyrir kafara.		
Framkvæmdir	Nauðsynlegt er að gera ráð fyrir eftirlits og hreinsunarferð á hverju ári. Strýturnar voru hreinsaðar sumarið 2010 áður en franskir sjónvarpsupptökumenn komu til að mynda fyrirbærið. Mikið var tekið af netdruslum og ýmsu öðru rusli.		
Vöktun	Samkvæmt botnkorti gert með fjölgeislamæli sjást ca. 10 stærri strýtur á friðaða svæðinu. Strýturnar ná grynnt á 15 metra dýpi og dýpst niður á 45 metra dýpi. Við köfun hefur komið í ljós fjöldi lítilla strýta sem ekki sjást á botnkorti eða dýptamæli og eru einnig innan friðaða svæðisins.		
Rannsóknir	Umhverfisstofnun veitti að höfðu samráði við samráðsnefnd Arnarnesstrýta ásamt álit Náttúrufræðistofnunar Íslands leyfi til neðansjávarransókna við náttúruvættið júní-júlí 2011. Dr. Mark R Patterson frá Scool of Marine science fór fyrir rannsóknarhópi í þeim tilgangi að rannsaka vistkerfi í og við strýturnar. Svæðið var myndað og ýmis gildi mæld m.a pH- gildi, hitastig og H2S, lífræðileg sýnataka. sjávargróðurs og skoðun innihalds maga í lífverum við strýturnar. Einnig var mælt útstreymi og gastegundir frá strýtunum. Ströngum ákvæðum um umgengni í friðlýsingu svæðisins var beitt við leyfisveitingu. Eftirlit við köfun var af hálfu Erlends Bogasonar . Samkvæmt ákvæðum í útgefnu leyfi hefur Umhverfisstofnun rétt til allra gagna sem tengjast leiðangrinum. Félagi um verndun og vöktun strýtanna hefur verið veitt leyfi til rannsókna á strýtunum á árinu 2013.		
Annað	Sett hefur verið út ból við grynntu strýtuna fyrir kafara. Hugsunin með því var að reyna að beina köfurum þangað og með þeim hætti friða aðrar strýtur á svæðinu og hefur það reynst vel. Aðeins litill hluti friðaða svæðisins hefur verið rannsakaður, en það sem hefur komið í ljós er mikil fjölbreytni dýra og plöntulífs á harða botninum á og við strýturnar.		

Friðlýst

Auglýsing nr. 457/1996 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km4,9 km²**Stærð ha**

485,1

Landvarsla

Sumarið 2012 sá Vatnajökulsþjóðgarður í Jökulsárgljúfrum um eftirlit á svæðinu eins og fyrri sumur. Farið var í daglegar eftirlitsferðir á svæðið á háannatíma (júní til ágúst) en í september var farið 2.til 3.hvern dag. Um mitt sumar var einnig farið í kvöldeftirlit flesta fimmtudaga, sama dag og Norræna kom til landsins. Eftirlit með utanvegaakstri var gott. Frá 2010 hefur verið haldinn skrá um ummerki utanvegaaksturs og rakað yfir ný för eins fljótt og unnt er.

Samningur

Umsjónarsamningur milli Umhverfisstofnunar og Vatnajökulsþjóðgarðs.

Skilti

Fyrirhugað var að uppfæra skiltin á bílastæði og við útsýnisstað nú 2012. Ekki náðist að klára skiltin fyrir vorið. Einnig stendur til að merkja betur upphaf gönguleiðar við bílastæði.

Stígar

Stígur er frá bílastæði að Dettifossi. Stígur er frá Dettifossi að Selfossi. Stígur liggur frá bílastæði norður að Hafragilsfossi.

Framkvæmdir

Sökum mikil niðurskurðar hjá Umhverfisstofnun, komu helmingi færri sjálfboðaliðar í Jökulsárgljúfur miðað við síðustu ár. Þar sem að ástand stíga í náttúruvættinu var ekki metið alvarlegt var ekkert unnið að viðhaldi stíga þar í ár. Þó sáu landverðir um að stika vel leiðina frá Dettifossi að Selfossi. Engar aðrar framkvæmdir voru í náttúruvættinu í ár.

Rannsóknir

Í upphafi sumars var settur upp bílateljari á afleggjaranum niður að bílastæði við Dettifoss. Þetta er þriðja árið sem teljarinn er uppi. Með þessu er hægt að meta fjölda ferðamanna sem heimsækja svæðið og þar með fá mjög mikilvægar upplýsingar sem hjálpa til við rekstur og umsjón svæðisins.

Annað

Náttúruvættið Dettifoss, Selfoss, Hafragilsfoss er með þekktari og vinsælli ferðamannastöðum á Íslandi. Mikil umferð ferðamanna um svæðið krefst þess að metnaður og fjármagn sé til staðar til að sinna viðhaldi og úrbættum. Æskilegt er að aðkomuleiðir verði bættar, ráðist verði í úrbætur á stígum og gera þarf betur í skiltamálum. Leið 864 um Hólssand mun áfram verða helsta ferðaleiðin í Öxarfjörð þar til að lokið verður við nýjan Dettifossveg, vestan ár, en fyrirhugað er að vegurinn verði kláraður í lok árs 2015. Með tilkomu nýja vegarins er líkur á því að heimsóknum í náttúruvættið fari fækkandi. Engu að síður er brýnt að svæðinu sé sinnt á fullnægjandi hátt.

Friðlýst

Friðlýst 22. júní 2011

Stærð km

4,2 km²

Stærð ha

423,5

Lokunarákvæði

Óheimilt er að hafa næturstað innan hins friðlýsta svæðis. Notkun skotvopna er bönnuð á svæðinu.

Umferð vélknúinna ökutækja er óheimil í náttúruvættinu þ.m.t. vélsleða, undanskilin er umferð hreyfihamlaðra á rafknúnum hjólastólum eða sambærilegra hjálpartækja.

Óheimilt er að spilla gróðri í Dimmuborgum nema um sé að ræða gróður sem spillir útsýni að iarðmivndunum á svæðinu. Óheimilt er að trufla dýralíf af ásetningi innan marka náttúru-

Landvarsla

Landvarsla fellur undir Mývatnssvæðið.

Samningur

Umhverfisstofnun og Landgræðslan gera með sér sérstakan samning um umsjón og rekstur náttúruvættisins sem umhverfisráðherra staðfestir, sbr. 30.gr. laga nr. 44/1999 um náttúruvernd.

Fræðsluáætlun

Á áætlun fyrir árið 2013 er að setja upp upplýsingaskilti um umgengisreglur svæðisins. Endurnýja á vegvísa. Verndaráætlun fyrir Dimmuborgir er í vinnslu.

Skilti

Landgræðslan hefur haft umsjón með svæðinu og hefur komið upp ágætis fræðsluskiltum. Loftmynd með gönguslóðum og upplýsingar um þær voru sett upp á öll gatnamót Dimmuborga sumarið 2011.

Stígar

5 göngustígar eru í Dimmuborgum. Stóri hringur, Litli hringur og Kirkjuhringur eru breiðir stígar þar sem hægt er að keyra um með smá fyrirhöfn þó á köflum, mjög mikið álag er á þessum stígum. og þá sérstaklega Stóra hring. Krókastígur er ögn torfær leið um miðjar borgirnar og Mellanda hringur er einstígi suðaustur í landgræðslusvæði borganna. Nauðsynlegt er að bregðast við þeim gífurlega átroðningi sem rútufarþegar úr skemmtiferðaskipum valda á svæðinu. Einnig liggur göngustígur úr Dimmuborgum að Reykjahlíð. Gert er ráð fyrir að gerður verði stígur úr Dimmuborgum í Höfða við Mývatn og er grunnvinna við hann þegar hafin.

Framkvæmdir

Gamall útsýnistréppallur við Borgarás var rifinn. Opnað var inn í nokkra hraunhella og gönguleið lögð upp að þeim. Stígur var malbikaður frá Borgarásbrekku að Hallarflöt.

Vöktun

Náttúrufræðistofnun Íslands vaktar náttúru svæðisins, lífríki og jarðmyndanir í samstarfi við Náttúrustofu Norðausturlands

Landgræðsla ríkisins sér um vöktun og nauðsynlegar framkvæmdir vegna sandflutnings og uppblásturs.

Annað

Bæta þarf stýringu ferðamanna um svæðið, bæði með því að fjölga áningar og útsýnisstöðum sem og breikka eða fjölga stígum við inngang borganna vegna „umferðaröngþveitis“ sem myndast þegar margar rútur koma á sama tíma á svæðið. Einnig þarf að hafa í huga að bæta stígakerfið þannig að gestir fari ekki út fyrir þá og þá sérstaklega á vorin þegar pollar/ístjarnir standa í göngustígum og gróður er á viðkvæmasta stigi.

Friðlýst

Auglýsing nr. 249/2001 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti

Stærð km0,1 km²**Stærð ha**

12,1

Lokunarákvæði

Óheimilt er að stunda togveiðar, netalagnir og línuveiðar við náttúruvættið og á jaðarsvæði þess. Köfun við strýturnar ber að tilkynna hafnaryfirvöldum á Akureyri áður en kafað er.

Óheimilt er að kasta akkeri innan náttúruvættisins.

Óheimilt er að setja hvers konar festingar eða merki við hverastrýturnar.

Landvarsla

Engin landvarsla er á svæðinu.

Fræðsluáætlun

Áætlað var að setja upp skilti árið 2012, en uppsetning þeirra frestast til ársins 2013.

Skilti

Tvö aðkomuskilti með fræðsluefni hafa verið sett upp. Annað þeirra er við útsýnispall í Vaðlaheiði og hitt á Hjalteyri í tengslum við Arnarnesstrýtur. Skiltin verða endurnýjuð og uppfærð árið 2013. Koma þarf upp fræðsluskiltum við helstu aðkomuleiðir kafara að strýtunum.

Öryggi

Búið er að koma fyrir bóli til að leggja bátum að við strýturnar m.a til öryggis fyrir kafara.

Tilkynningarskylda er til hafnaryfirvalda á Akureyri um köfun við strýturnar.

Framkvæmdir

Nauðsynlegt er að gera ráð fyrir eftirlits og hreinsunarferð á hverju ári. Strýturnar voru hreinsaðar árið 2010 áður en franskir sjónvarpsupptökumenn komu til að mynda fyrirbærið. Mikið var tekið af netdruslum og ýmsu öðru rusli. Kafarar á svæðinu hreinsa einnig til eftir föngum.

Vöktun

Verndaráætlun útgefin 2004. Ráðgjafanefnd er virk og fer fulltrúi Umhverfisstofnunar með formennsku.

Annað

Hverastrýturnar eru á u. þ. b. 65 m dýpi og eru 25, 33 og 45 metra háar.

Búið er að koma fyrir bóli við strýturnar og liggur strengur (40 mm) á milli flotbauju og tveggja tonna járnklumps sem komið hefur verið fyrir á botninum við rætur hæstu strýtunnar. Með tilkomu þessa mannvirkis þarf ekki lengur að varpa akkeri á eða við strýturnar. Einnig virkar bólið sem öryggi fyrir kafara við köfun á strýturnar. Strýturnar eru afar viðkvæmar og hafa þegar orðið nokkrar skemmdir á þeim sem má rekja til þess að bátar sem komu með kafara til að kafa á strýturnar vörpuðu akkeri á þær. Eftir að ból var sett við strýturnar hefur umgengni lagast og eru þær byrjaðar að jafna sig þó sjá má stóran mun á þeim í dag og þegar kafað var fyrst á þær.

Friðlýst	Friðlýst 22. Júní 2011
Stærð km	3,1 km ²
Stærð ha	312,7
Lokunarákvæði	Óheimilt er að ganga um utanverðar hlíðar fjallsins nema á merktum gönguleiðum. Óheimilt er að hafa lausa hunda í náttúruvættinu, nema nytjahunda að störfum. Óheimilt er að hrófla við eða skemma á annan hátt jarðmyndanir í náttúruvættinu. Óheimilt er að spilla gróðri í náttúruvættinu og óheimilt er að trufla dýralíf af ásetningi innan marka náttúruvættisins.
Landvarsla	Ræktun og dreifing framandi plöntutegunda er óheimil innan marka náttúruvættisins. Umhverfisstofnun hefur umsjón og eftirlit með náttúruvættinu. Landvarsla fellur undir Mývatnssvæðið.
Samningur	Friðlýsingin mun verða endurmetin að 10 árum liðnum frá gildistöku með tilliti til sérstakra aðstæðna á svæðinu, árangurs verndarráðstafana og framkvæmdar friðlýsingarinnar að öðru leyti.
Fræðsluáætlun	Á áætlun er að setja upp upplýsinga og fræðslu skilti fyrir Hverfjall árið 2013 og skilti með upplýsingum um umgengisreglur.
Skilti	Úrelt leiðbeiningaskilti eru við innkomu á svæðið og þarf nauðsynlega endurnýja með nýjum aðkomu- og fræðsluskiltum. Skilti voru sett upp í sumar sem sýna að óheimilt er að hafa næturstað í náttúruvættinu.
Stígar	Miserfiðar gönguleiðir liggja um svæðið.
Framkvæmdir	Haustið 2012 var unnið við að afmá gamla stíga og vatnsrásir sunnan til í gígnum. Náttúruáletrarnir ofan í gígnum voru reglulega fjarlægðar. Stórt grjót var fjarlægt úr vegi meðfram gígnum. Átak var gert í klósettpappírstínslu í hrauni við gígin.
Vöktun	Samkvæmt samningi þá vaktar Náttúrufræðistofnun Íslands náttúru , lífríki og viðkvæmar jarðmyndanir svæðisins í samstarfi við Náttúrustofu Norðausturlands. Gert er ráð fyrir í friðlýsingarskilmálum gígsins, að verndaráætlun verði tilbúin eigi síðar en 1. júní 2012.
Annað	Bæta þarf upplýsingar og aðstöðu fyrir ferðamenn á svæðinu. Nauðsynlegt er að koma í veg fyrir að fólk gangi uppá gígin utan merktra slóða. Náttúruáletrarnir hafa verið stundaðar í gígnum á árum áður en sumarið 2008 tóku starfsmenn Umhverfisstofnunar sig til og fjarlægðu það allt. Síðan þá hafa um 20 vinnustundir á ári farið í að fjarlægja þær áletrarnir sem bæst hafa við. Nauðsynlegt er að láta gesti vita að áletranir í náttúru Íslands séu óheimilar.

	Skútustaðagígar	Náttúruvætti
Friðlýst	Auglýsing nr. 399/1973 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.	
Stærð km	0,7 km ²	Stærð ha 69,9
Landvarsla	Landvarsla fellur undir Mývatnssvæðið	
Fræðsluáætlun	Bæklingur um Mývatn og Laxá.	
Skilti	Skilti eru á svæðinu frá 2004.	
Stígar	Þokkalegir göngustígar um suðvesturhluta svæðisins. Göngubrú var endurnýjuð og mól borinn í hringinn um gígana sumarið 2008. Sumarið 2010 var öllum prílum svæðisins skipt út fyrir hlið, ýmist venjuleg eða „kissing gate“ sem ekki er hægt að skilja eftir opin. Einnig voru settar mottur milli Rófugerðishólana yfir tún þar sem ekki er hægt að nota venjulegan ofaníbúð í stíginn. Við þessar framkvæmdir hefur aðgengi að gígunum stórbatnað.	
Framkvæmdir	Sumarið 2012 var tréþalli á Syðri Rófugerðishól skipt út fyrir gúmmímottur. Um leið var „útsýnisþallurinn“ lengdur. Malarstígur austan við hólinn var lagaður og mikið efni borið í hann, Stakhólstjórnin grefur mikið úr stígunum árlega.	
Alþjóðasamningar	Skútustaðagígar eru innan Ramsar-svæðisins.	
Annað	Laga þarf göngustíg á syðri Kleifarhól þar sem tilhneiging hefur verið til að ganga utan göngustígsins. Brotnað hefur úr einum gervígvi við tjörnina þannig að augljóslega má sjá „stromp“ eins gígsins við tjörnina og þyrfti að gera sérstakar verndarráðstafanir vegna þess. Einnig mætti skoða að bæta aðstöðu ferðamanna til áningar innan náttúruvættisins.	

	Böggvisstaðafjall	Fólkvangur
Friðlýst	Fyrst friðlýst 1994. Endurnýjun 31 janúar 2011 nr. 265 í stjórnartíðindum B.	
Stærð km	2,9 km ²	Stærð ha 292,7
Lokunarákvæði	Ávallt er óheimilt að aka vélknúnum ökutækjum utan vega í fólkvanginum. Snjótroðarar eru þó undanskildir.	
Landvarsla	Umsjón á vegum garðyrkjustjóra.	
Samningur	Umsjón og rekstur í höndum Dalvíkurbyggðar skv. samningi við Umhverfisstofnun staðfestum af umhverfisráðherra 31 janúar 2011	
Skilti	Til stendur að setja upp skilti á bílaplaninu um fólkvanginn	
Stígar	Gamli stígar endurgerðir, kurl sett í stíga m.a.	
Framkvæmdir	Stækkaður skógarreitir í fólkvanginum.	
Vöktun	Engin	
Rannsóknir	Engin	
Annað	Í Böggvisstaðafjalli er eitt besta skíðasvæði landsins og er það innan fólkvangsins. Innan fólkvangsins er vinsælt berjatínslusvæði og forðast er að setja niður trjátegundir á berjasvæðinu.	

Hraun í Öxnadal	Fólkvangur

Friðlýst	Auglýsing nr. 534/2007 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur.		
Stærð km	22,9 km ²	Stærð ha	2.286,3
Lokunarákvæði	Öll meðferð skotvopna er bönnuð í fólkvanginum, en umsjónarnefnd fólkvangsins getur veitt heimild til að veiða refi og minka. Umferð vélknúinna ökutækja í fólkvanginum er óheimil.		
Samningur	Umsjón og rekstur fólkvangsins skal vera í höndum 3 manna umsjónarnefndar sem skipuð er einum fulltrúa Hörgárbyggðar, einum fulltrúa Hrauns í Öxnadal og einum fulltrúa Umhverfisstofnunar, samkvæmt samningi við Umhverfisstofnun.		
Stígar	Engir merktir stígar hafa verið gerðir á svæðinu en gefinn var út gönguleiðabæklingur og kort um svæðið 2007. Í honum er lýst 14 mismunandi gönguleiðum um fólkvanginn. Sums staðar eru fjárgötur sem vísa leiðir.		
Framkvæmdir	Unnið var sumar, 2012 við laga girðingar. Ástand göngustíga er gott miðað við fjöldi ferðamanna, sem er ennþá litið.		
Annað	Á áætlun er að hreinsa og fjarlægja ónýtar girðingar innan fólkvangsins.		

Mývatn og Laxá	Sérlög

Friðlýst	Upphaflega með lögum um verndun Mývatns og Laxar í Suður-Pingeyjarsýslu nr. 36/1974. Núna með lögum um verndun Mývatns og Laxár í Suður-Pingeyjarsýslu nr. 97/2004. Reglugerð um framkvæmd laga nr. 36/1974 um verndun Mývatns og Laxár í Suður-Pingeyjarsýslu nr. 136/1978. Reglugerð um verndun Mývatns og Laxár í Suður-Pingeyjarsýslu nr. 665/2012.		
Stærð km	153,2 km ²	Stærð ha	15.323,1
Landvarsla	Á svæðinu starfar sérfræðingur allt árið á vegum Umhverfisstofnunar síðan 2006. Landverðir hafa starfað að meðaltali um 35 landvarðavikur á verndarsvæði Mývatns og Laxár. Í sumar var Seljahjallagil og Bláhvammur friðlýst og var landvarðavikum af því tilefni fjölgað í 50 vikur. Umhverfisstofnun hefur húsnæði í Mývatnssveit á leigu fyrir landverði. Fjöldi sjálfbóðaliða starfaði á svæðinu á vegum Umhverfisstofnunar.		
Fræðsluáætlun	Ný glæsileg sýning var opnuð í Gestastofu Umhverfisstofnunar að Hraunvegi 8 í Reykjahlíð sumarið 2011. Bæklingur um Mývatn og Laxá er til á íslensku og ensku en þarfnast endurskoðunar.		
Skilti	Skilti hafa að einhverju leiti verið endurnýjuð innan og utan verndarsvæðis. Einnig hefur verið komið upp fjölmörgum vegvísunum. Bætt var við skilti í sumar, utan við Gestastofu sem skýrir frá helstu ástæðum þess að svæðið er friðað. Ný aðkomuskilti verða sett upp sumarið 2013.		
Stígar	Fjölmargar gönguleiðir hafa verið merktar bæði innan og utan verndarsvæðis.		
Framkvæmdir	Unnið var markvisst af eyðingu skógarkerfils og lúpínu.		
Alþjóðasamningar	Mývatn og Laxásvæðið er Ramsar-svæði, 20.000 ha		
Vöktun	Vöktun er á vegum RAMÝ, Náttúrurannsóknastöðinni við Mývatn. Fylgst er reglulega með fjölmörgum þáttum í lífríki Mývatns. Vöktun silungs (bleikju og urriða) í Mývatni er unnin af Veiðimálastofnun skv. samningi við rannsóknastöðina. Veiðimálastofnun heldur auk þess utan um skráningu á veiði í ám og vötnum á svæðinu í samvinnu við veiðifélögin.		
Rannsóknir	RAMÝ hefur yfirumsjón með rannsóknum í Mývatnssveit.		
Annað	Verndaráætlun fyrir Mývatn og Laxá 2011-2016 var undirrituð og gefin út. Svæðið er á appelsínugula lista Umhverfisstofnunar.		

Hólmanes	Fólkvangur og friðland

Friðlýst	Auglýsing nr. 393/1973 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur og friðland.		
Stærð km	0,3 km ²	Stærð ha	318,0
Lokunarákvæði	Vegna æðarvarps er umferð gangandi manna takmörkuð frá 15. apríl – 15. júlí um Leirhöfða, nágrenni við Hrútatanga og svæðið í Borgarhvammi.		
Samningur	Unnið er að því að gera umsjónarsamning milli Umhverfisstofnunar og Fjarðarbyggðar.		
Fræðsluáætlun	Umhverfisstofnun áætlað að setja upp aðkomu- og fræðsluskilti árið 2014. Náttúrustofa Austurlands (NA) hefur séð um gagnasöfnun og útgáfu bæklinga um friðlandið sem Fjarðabyggð kostaði og gaf út.		
Skilti	Náttúrustofa Austurlands hefur sett upp fræðsluskilti í friðlandinu. Fræðsluskilti eru endurnýjuð ár hvert af NA ef þörf er á.		
Válistategundir	Hrafn (VU) verpir á svæðinu.		
Vöktun	NA heldur úti rannsóknarreitum vegna umhverfisvöktunar í tengslum við álverið á Reyðarfirði.		
Rannsóknir	NA gerði úttekt á náttúrufari í friðlandinu og næsta nágrenni sem að hluta til var kostað af Vegagerðinni vegna breytingar á veglínu.		
Annað	Unnið hefur verið í því að laga bílastæði ofan við Hólmanesið eftir að vegurinn var breikkaður. Setja þarf merkingar á bílastæðið til að beina fólki að stígnum sem nýbúið er að gera. Breyting á vegi hefur valdið auknu aðgengi. Hægt að komast niður í nes sem eykur álag á svæðinu. Vottur af lúpínu Eskifjarðarmegin. Lítil áningastaður er á plani, þar verða væntanlega upplýsingar um svæðið. Gamla veginum er haldið við sem reiðgötu og hjólastíg.		

Friðlýst

Auglýsing nr. 32/1973 í Stjórnartíðindum B. Friðland.

Stærð km

51,1 km²

Stærð ha

5.105,6

Landvarsla

Landvarsla var í Hvannalindum í sumar, 2012 líkt og önnur sumur og heimsótti þjóðgarðsvörður Hvannalindir nokkru sinnum á árinu. Einnig var hálendisfulltrúi austursvæðis mikið á svæðinu í sumar.

Samningur

Samningur um umsjón við Vatnajökulsþjóðgarð.

Fræðsluáætlun

Sumarið 2012 fór landvörður í alls 33 fræðslugöngur með 170 ferðamenn að Eyvindarrústum og að Kreppuþröng.

Skilti

Komin eru upp lágstemmd skilti með upplýsingum um landvörslu og tjaldbönn.

Framkvæmdir

Mikið og gott starf var unnið í Hvannalindum og Krepputungu nú í sumar, 2012. Eftirlit og rakstur vegna utan vega aksturs var stór hluti af starfinu í ár sem önnur ár og var megin áherslan á átakssvæðið sem var markað 2011, þó svo að reynt hafi verið að sinna allri tungunni. Kamrarnir tveir voru málaðir, grjóti hlaðið við þá, málning á hellum inn við rústir var endurnýjuð, gönguleið stikuð að Kreppuþröng, skipt um stikur og þær málaðar inn að rústum, nýjar stikur og kaðlar settar umhverfis rústir og fjárhús, slóðar stikaðir og hlaðið meðfram slóðum. Settir upp leiðbeinandi göngustaurar og ýmislegt lagfært í skála FFF, Lindaseli. Vegteljari var settur upp í Kverkhjúkaskarði og Vegagerðin setti sand í bakka Lindár við Lindarselið. Enginn minkur fannst á svæðinu í sumar.

Sjálfbóðaliðar unnu í Hvannalindum og á Hveragilsleið í viku. Þeirra helstu verkefni voru grjóthreinsun, stikun og rökun (eyða ummerkjum eftir utanvegaakstur). Ljóst er að endalags vinna er fyrir sjálfbóðaliða í Krepputungu en það krefst mikils tíma og skipulags að taka á móti slíkum hópum. Stefnan er sett á að reyna að auka starf sjálfbóðaliða í tungunni næstu árin.

Vöktun

Landvarslan, s.s. vöktunin, eftirlitið og fræðslan er að aukast í Lindunum.

Annað

Nærumhverfi Eyvindarrústanna í Hvannalindum hefur látið á sjá síðustu ár. Enn eru töluverðar traðkskemmdir á gróðri umhverfis rústirnar. Ferðamönnum sem heimsækja Hvannalindir fer sennilega hægt fjölgandi og ástæða þykir til að gera viðunandi úrbætur til að vernda gróður og hleðslur. Mikilvægt er að koma upp sjálfvirkri talningu á bílastæði við rústir til að átta sig á fjölda ferðamanna. Áhersla þarf að vera á að sú lausn sem valin verður til að bæta aðstæður við rústir falli að landslagi og verði lítið áberandi í umhverfinu. Ef ráðist er í úrbætur í kringum Eyvindarrústirnar er ljóst að fleiri aðilar þurfa að koma þar að m.a. Umhverfisstofnun, Fornleifavernd ríkisins og Fljótsdalshérað og hafa um það gott samstarf.

Friðlýst	Auglýsing nr. 388/1978 í Stjórnartíðindum B. Friðland.
Stærð km	1,2 km ² Stærð ha 120,2
Lokunarákvæði	Akstur er bannaður í höfðanum án sérstaks leyfis umsjónaraðila, svo og meðferð skotvopna.
Landvarsla	Engin formleg landvarsla er í Ingólfshöfða. Ferðapjónustuaðilar í Hofsnesi fara skipulagðar ferðir með ferðamenn og líta til með svæðinu.
Samningur	Enginn formlegur samningur er til en í friðlýstingarskilmála kemur fram að Umhverfisstofnun geti falið umboð sitt þriggja manna umsjónarnefnd.
Fræðsluáætlun	Samkvæmt fræðsluáætlun Umhverfisstofnunar er áætlað er að setja upp skilti árið 2014. Endurskoða þarf bækling er Umhverfisstofnun gaf út og er upplagið búið.
Skilti	Ekkert skilti er við eða í Ingólfshöfða. Á bílastæði við Hofsnæs var sett upp skilti sl. sumar við upphaf leiðar út í höfðann. Á því skilti eru fyrst og fremst sögulegar upplýsingar. Brýnt er að setja upp aðkomuskilti þar sem að fólk á einkabílum kemur að friðlandinu. Að sögn ferðapjónustuaðilans í Hofsnesi þá er nokkuð um að fólk keyri inn í friðlandið og upp að vita án þess að það viti að það sé staðsett inni á friðlandi.
Stígar	Engin stígagerð hefur verið framkvæmd. Að sögn ferðapjónustuaðila þá komu troðningar í landið eftir hestaferðir sem farnar voru en nú er búið að afstýra þeim. Einhverjir kindastígar eru í höfðanum sem fólk gengur eftir.
Öryggi	Viti er í eygni sem og neyðarskýli. Einnig er þar radíóviti á vegum ISAVIA.
Framkvæmdir	Ferðapjónustuaðilar eru með í bígerð að koma upp þurrsalerni við upphaf leiðar út í höfðann, eins og er þá er einn kamar á bílastæðinu.
Alþjóðasamningar	Stormsvala hefur verið alfriðuð hér á landi frá 1954. Samkvæmt Bernarsamningnum ber að friða stormsvölu í Evrópu og vernda búsvæði hennar sérstaklega. Strandtittlingur er friðaður, en einu þekktu varpstaðir hans á Íslandi eru Papey og Ingólfshöfði. Samkvæmt Bernarsamningi þarfnast strandtittlingur friðunar í Evrópu.
Válistategundir	Stuttnefju (VU), hefur fækkað, meira en 20% fækkun á 10 árum. Stormsvala (VU), fáir varpstaðir. Sjósvala (VU), fáir varpstaðir. Strandtittlingur (CR), lítill stofn.
Vöktun	Hálfán Björnsson á Kvískerjum, og Björn og Brynjar frá www.fuglar.is á Höfn hafa verið að merkja skúmsunga flest ár. Arnþór Garðarsson hefur stundað talningar á svartfugli á vegum N.Í
Rannsóknir	Erpur Snær frá lundarannsóknastofu Vestmannaeyja hefur undanfarin ár rannsakað lundavarpíð.
Annað	Svæðið er á appelsínugula lista Umhverfisstofnunar yfir þau svæði sem þarf að fylgjast sérstaklega með að tapi ekki verndargildi sínu.

Friðlýst	Auglýsing nr. 181/2003 í Stjórnartíðindum B.Friðland. Fyrst friðlýst 1975.
Stærð km	63,7 km ² Stærð ha 6.372,3
Landvarsla	Engin landvarsla/eftirlit var með svæðinu sumarið 2012
Samningur	Gerður hefur verið umsjónarsamningur við Vatnajökulsþjóðgarð um umsjón friðlandsins.
Framkvæmdir	Umhverfisstofnun hefur fundað með Landsvirkjun og Landgræðslu ríkisins varðandi áfoksaðgerðir í friðlandinu.
Vöktun	Náttúrufræðistofnun Íslands og NA fylgjast með hreindýrum og heiðargæsum. NA er með gróðurreiti í Kringilsárrana sem eru hluti af langtíma vöktunarverkefni þar sem fylgst er með hugsanlegum breytingum á gróðurfari vegna Háslóns. Sjá: http://www.na.is/ og http://www.ni.is/
Rannsóknir	Helstu skýrslur frá NA er tengjast Kringilsárrana og svæðum er liggja að honum 2012: Landgræðslan vinnur nú að skýrslu fyrir Landsvirkjun um ástand gróðurs í Rananum og mun hún birtast á vef Landsvirkjunar fljótlega ásamt öðrum skýrslum um áhrif virkjunarframkvæmda á samfélag, umhverfi og efnahag á Austurlandi, sjá hér: http://www.sjalfbaerni.is/austurlandsverkefni/sjalfbaernimaelingar/ Vöktun heiðagæsa á vatnasviði Jökulsár á Dal og Jökulsár í Fljótsdal 2005-2010. Áhrif Kárahnjúkavirkjunar á heiðagæsir. Egilsstaðir, júní 2011. Kortlagning burðarsvæða hreindýra á áhrifasvæðum Kárahnjúkavirkjunar vorið 2010. Egilsstaðir, febrúar 2011. Kárahnjúkavirkjun, Fallryksmælingar við Háslón, á Brúaröræfum og í byggð á Fljótsdalshéraði sumarið 2010. Neskaupstaður febrúar 2011 Tillaga um veiðikvóta og ágangssvæði 2011 og vöktun Náttúrustofu Austurlands 2010. Egilsstaðir,
Annað	Svæðið er á appelsínugula lista Umhverfisstofnunar yfir þau svæði sem þarf að fylgjast sérstaklega með að tapi ekki verndargildi sínu. Þjóðgarðsvörður heimsótti Kringilsárrana þann 20. júní 2012 ásamt starfsfólki frá Landgræðslunni Umhverfisstofnun, verkfræðistofu og Landsvirkjun. Tilgangur ferðarinnar var að kanna aðstæður í Rananum, m.a. ástand gróðurs við fokgirðingar og landbrot vegna Háslóns, sem er óneitanlega mikið. Farið var á gúmmibátum yfir Háslón og stigið í land rétt norðan við Töfrafoss (Kringilsárfoss), hvar áfoksgeirar við fokgirðingar voru skoðaðir. Áfok var innan fokgirðinga og ku það var í fyrsta sinn að slíkt magn sést innan við girðingarnar. Sumstaðar virtust girðingar vera of nálægt lónsbakkanum. Gæsarungar voru að skriða úr eggjum og lambagrás í blóma. Við gengum í austurátt yfir að Háslóni og fylgdum ströndinni í suðurátt og má þar sjá háa rofbakka - ljóst er að jaðar Kringilsárrana er undir miklum áhrifum frá lóninu og mikilvægt að unnið sé að heftingu frekara rofs við ströndina. Mikið var um rofdíla og rofmyndun í Rananum. Rofdílar opnasta á mót suðri (í átt að jökli) og eru 20-40 cm rofdílar algengir. Einnig eru stærri rofsvæði inn á milli. Þörf er á að kortleggja jarðvegsrof í Rananum sem og rannsaka ástand gróðurs í Rananum. Er gróðri að hnigna og þá hvers vegna? Breytingar hafa orðið á mörkum friðlandsins vegna framkvæmda. Erfiðara er nú en áður fyrir ferðafólk að komast í Ranann þar sem kláfurinn á Kringilsá er horfinn undir Háslón en aðgengi að

Friðlýst

Auglýsing nr. 31/1977 í Stjórnartíðindum B. Tilheyrir nú Vatnajökulsþjóðgarði.

Stærð km

293,6 km²

Stærð ha

29.359,6

Landvarsla

Landvarsla á vegum Vatnajökulsþjóðgarðs frá 1. júlí til 15. ágúst 2012. Að mati landvarðar er þörf á byrja landvörslu fyrr eða í kringum 20. júní.

Samningur

Samningur hefur verið gerður milli Umhverfisstofnunar og Vatnajökulsþjóðgarðs um umsjón.

Fræðsluáætlun

Nokkur gönguleiðakort eru til af svæðinu. Bæklingur sem Náttúruvernd ríkisins gaf út er orðinn úreltur.

Skilti

Við jaðar friðlandsins og innan þess eru nokkur upplýsingaskilti. Við Kollumúlaveg F980 er skilti sem sýnir helstu aðgangsléiðir að Lónsöræfum, bæði gönguleiðir og jeppaslóða. Gamalt skilti frá Náttúruvernd ríkisins er á vegamótum þar sem Kollamúlavegur og slóði að Dímu greinast. Það skilti er úrelt og er nauðsynlegt að endurnýja skiltið. Við bílastæðið á Illakambi eru 5 upplýsinga skilti með upplýsingum um lífríki, jarðfræði og vinsæla staði í Lónsöræfum.

Stígur

Mikið er um gönguleiðir á svæðinu en sumar leiðir eru aðeins fyrir vana og vel útbúna. Göngubrú er yfir Jökulsá í Lóni í Kollumúla. Eitthvað er um stikaðar gönguleiðir í friðlandinu og eru þær merktar með gulum stikum þó að á einstaka stað finnist gamlar bláar stikur.

Öryggi

GSM samband er slæmt. Sumarið 2010 var slökkt á NMT sendi sem þjónaði svæðinu. Talstöðin í skálanum er orðin gömul. Tetra samband hefur ekki verið gott en ekki hefur náðst samband í Múlaskála.

Framkvæmdir

Vorið 2011 keypti Vatnajökulsþjóðgarður Múlakot í Kollumúla sem bústað fyrir landvörð. Sumarið 2011 kom hópur sjálfboðaliða í Kollumúla og aðstoðaði við stígagerð og lagfæringar. tekið var til í kringum Múlakot, settar nýjar dýrahellur og svæðið sléttað fyrir framan kofann ásamt því að steinum var raðað undir húsvegginn.

Rannsóknir

Athuga þyrfti með beitarþolsrannsóknir en mikið af fé er sleppt í friðlandið. Út frá þeim rannsóknum þyrfti að athuga hvort setja þurfi takmarkanir á þann fjölda fjár sem er sleppt í friðlandinu.

Annað

Skemmdir hafa orðið á gróðri vegna utanvegaasksturs torfæruhjóna og fjórhjóna, þó aðallega utan friðlandsins. Enn liggja brúarbitar í Víðidalsá og mikið magn af byggingarefni er á árbakkanum ásamt ryðguðum og ónýtum verkfærum en fyrir nokkrum árum þá var veittur styrkur til einkaaðila til að brúa ána. Sóst hefur verið eftir fjármagni til vatnajökulsþjóðgarðs. Kvartað hefur verið undan draslinu í Víðidal. Mikið af brúarbitunum eru ónýtir og þá þarf að fjarlægja.

Salthöfði og Salthöfðamýrar	Friðland

Friðlýst	Auglýsing nr. 249/1977 í Stjórnartíðindum B. Friðland.		
Stærð km	2,3 km ²	Stærð ha	230,7
Landvarsla	Engin landvarsla hefur verið á svæðinu.		
Samningur	Enginn formlegur samningur hefur verið gerður um umsjón.		
Fræðsluáætlun	Umhverfisstofnun áætlað að setja upp aðkomu- og fræðsluskilti árið 2014		
Skilti	Engin skilti eru á svæðinu		
Stígar	Engir stígar eru á svæðinu.		
Framkvæmdir	Engir innviðir eru á svæðinu		

Skrúður	Friðland

Friðlýst	Auglýsing nr. 513/1995 í Stjórnartíðindum B. Friðland.		
Stærð km	0,2 km ²	Stærð ha	196,6
Lokunarákvæði	Óheimilt er að fara í eyna án leyfis ábúanda.		
Landvarsla	Engin landvarsla er á svæðinu.		
Samningur	Enginn formlegur samningur hefur verið gerður.		
Fræðsluáætlun	Áætlað er að setja upp fræðsluskilti árið 2013.		
Skilti	Engin skilti eru fyrir svæðið.		
Stígar	Engir		
Öryggi	Engin áætlun, enda ekki ferðamannastaður		
Framkvæmdir	Engar		
Alþjóðasamningar	Stormsvala hefur verið alfriðuð hér á landi frá 1954. Samkvæmt Bernarsamningnum ber að friða stormsvölu í Evrópu og vernda búsvæði hennar sérstaklega.		
Válistategundir	Stormsvala (VU).		
Vöktun	Mikið merkt árlega af fuglum (Ólafur Torfason) í eygni í tengslum við Náttúrufræðistofnun Gunnar Hallgrímsson, hjá Náttúrustof SV lands í samstarfi Fuglatalning, Arnþór Garðarson, HÍ með flugi (reglulega)		
Rannsóknir	Sjá vöktun		
Annað	Aðgengi í og um eyjuna er bæði erfitt og varasamt.		

Díma í Lóni	Náttúruvætti

Friðlýst	Auglýsing nr. 523/1975 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.		
Stærð km	0,1 km ²	Stærð ha	6,4
Lokunarákvæði	Akstur bannaður og umferð með hesta		
Landvarsla	Engin		
Samningur	Enginn formlegur samningur hefur verið gerður.		
Fræðsluáætlun	Skilti sett upp 2012 (í samstarfi við Kára í Vatnajökulsþjóðgarði)		
Skilti	Sett upp 2012		
Framkvæmdir	Skilti 2012		

Háalda	Náttúruvætti

Friðlýst	Stjórnartíðindi B, nr. 519/1975. Náttúruvætti.		
Stærð km	0,0 km ²	Stærð ha	4,9
Samningur	Enginn formlegur samningur hefur verið gerður.		
Fræðsluáætlun	Áætlað er að setja upp fræðsluskilti árið 2014.		
Skilti	Lítið upplýsingaskilti frá Náttúruverndarráði er við bílastæðið en það er orðið gamalt og skemmt. Skilti sem vísar á athyglisverðan stað er við þjóðveginn.		
Stígar	Óskipulagðir troðningar eru á svæðinu.		

Friðlýst

Auglýsing nr. 525/1975 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km

0,0 km²

Stærð ha

0,9

Landvarsla

Sveitarfélagið Fjarðabyggð fer með umsjón svæðisins.

Samningur

Fjarðabyggð og Umhverfisstofnun hafa unnið drög að umsjónarsamningi sem stefnt er að skrifa undir sem fyrst.

Fræðsluáætlun

Sett var upp skilti á bílastæði árið 2010 af Umhverfisstofnun þar sem fólki er bent á að óheimilt sé að fjarlægja silfurberg úr námunni.

Skilti

Í vinnslu hjá Umhverfisstofnun eru 2 fræðsluskilti sem setja á upp annars vegar við námugöngin og hins vegar við námuopið. Brýnt er fyrir fólki að taka ekki silfurberg með sér út af svæðinu og fólki bent á að það ferðist á eigin ábyrgð. Einnig verður settur upp vegvísir á göngustíg.

Stígar

Stígur liggur upp að námunni sem þarf að laga. Fulltrúar Umhverfisstofnunar ásamt Náttúrustofu Austurlands og Fjarðarbyggð hafa tekið stíginn út og til stendur að fara í lagfæringar á honum næsta vor.

Öryggi

Umhverfisstofnun lét vinna öryggisúttekt fyrir Helgustaðanámu af verkfræðistofunni Eflu. Þar koma fram margar ábendingar um atriði sem þarf að laga og hafa í huga vegna öryggismála á svæðinu.

Framkvæmdir

Sveitarfélagið hefur látið vinna deiliskipulag fyrir svæðið. Gert er ráð fyrir að fara í framkvæmdir á göngustíg, laga námubotn og girða námuna af ásamt því að fara í öryggisrástafanir við námu og göng árið 2013.

Annað

Svæðið flokkast á rauðan lista Umhverfisstofnunar vegna mikils álags og þarfnast aðgerða. Svæðið var sett á rauðan lista Umhverfisstofnunar árið 2010 sem eitt þeirra 10 svæða sem stofnunin telur í hættu á að missa verndargildi sitt. Svæðið var enn á rauðum lista stofnunarinnar árið 2012 enda litlar úrbætur gerðar síðan. Svæðið er mikið sótt af íslenskum og erlendum ferðamönnum. Bæta þarf fræðslu á bæði íslensku og erlendum málum. Fréttir um steinatöku ferðamanna færast sífellt í aukana.

Teigarhorn	Fólkvangur

Friðlýst	Auglýsing nr. 518/1975 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.		
Stærð km	2,0 km ²	Stærð ha	210,0
Lokunarákvæði	Óheimilt er að fara inn á svæðið nema með leyfi landeiganda.		
Landvarsla	Ekki var landvarsla á svæðinu 2012 en áætlað er að landvarsla verði 12 vikur sumarið 2013 og stefnt að landvörslu allt árið en þó mismikilli eftir árstíð og straumi ferðamanna.		
Samningur	Sjá "Umsjónaraðilar" og á heimasíðu Umhverfisstofnunar		
Skilti	Vegagerðin setti upp skilti á áningarstað sínum fyrir utan friðlandið. Þar kemur þó ekkert fram um friðlýsingu svæðisins.		
Stígar	Stígagerð er engin í dag en liggur fyrir að lokinni gerð stjórnunaráætlunar og deiliskipulags		
Öryggi	Mjög mikilvægt að tryggja öryggi m.a. með merktum stígum.		
Framkvæmdir	Stefnt að framkvæmdum á svæðinu að lokinni stjórnunaráætlun og deiliskipulagi, t.d. stígagerð, viðhald og breyting á mannvirkjum.		
Vöktun	Gamla húsið á Teigarhorni (Weyvadt húsið) er í vörslu Þjóðminjasafns Íslands. Stefnt er að gerð samnings milli Þjóðminjasafns og Djúpavogshr. sumarið 2013 varðandi vöktun á gamla bænum.		
Annað	Svæðið hefur færst af rauða lista Umhverfisstofnunar yfir á appelsínugulan.		

Hálsar, tjarnir á innri Hálsum	Búsvæði

Friðlýst	Auglýsing nr. 266 10. febrúar 2011 í Stjórnartíðindum B. Búsvæði.		
Stærð km	1,5 km ²	Stærð ha	148,0
Lokunarákvæði	Umferð vélknúinna ökutækja er óheimil á verndarsvæðinu. Svæðinu hefur verið lokað fyrir búpeningi en hreindýr fara hinsvegar um svæðið í töluverðum mæli og erfitt að sporna við ágangi þeirra.		
Landvarsla	Engin landvarsla er á svæðinu. Mjög lítil umferð er um svæðið og aðeins fært gangandi		
Samningur	Umsjón og rekstur hins friðlýsta svæðis á Hálsum skal vera í höndum Djúpavogshrepps samkvæmt samningi við Umhverfisstofnun dags 13.jan 2011, staðfestur af Umhverfisráðherra.		
Skilti	Ekkert skilti er á svæðinu.		
Stígar	Engir stígar eru á svæðinu, en þó er merkt fáfarin gönguleið og stikuð í nágrenni upp á svokallað Hálsfjall.		
Vöktun	Ekki mikil þörf á markvissri vöktun þar sem umferð er mjög lítil um svæðið		
Annað	Ástand gott, stöðugt og óbreytt		

Friðlýst	Auglýsing nr. 71/1976 í Stjórnartíðindum B.		
Stærð km	1,1 km ²	Stærð ha	114,8
Lokunarákvæði	Á varptíma, frá 1. maí til 1. júlí ár hvert, er umferð fólks takmörkuð á hluta svæðisins		
Landvarsla	Engin landvarsla er á svæðinu. Umsjón á vegum Garðyrkjudeildar.		
Samningur	Enginn formlegur samningur hefur verið gerður. Er í vinnslu 2013.		
Fræðsluáætlun	Stórt skilti við aðkomu - lág skilti með upplýsingum um fugla og gróður í burðaliðum		
Skilti	Skilti er á svæðinu sem sett var upp af sveitarfélaginu. Eins er skilti frá Náttúruverndarráði og Ferðamálaráði.		
Stígar	3 km stígur í burðaliðum 2013. Vinna hafin 2012		
Framkvæmdir	Fuglaskoðunarhús sett niður og til staðar. Örlítið í stígagerð (átaksverkefni) 2012		
Vöktun	Vöktun á fuglalífi - frá 1998. Skýrsla á fimm ára fresti. Fylgst með breytingum á fulgalífi. Skýrslur aðgengilegar á netinu. akureyri.is- stjórnkerfið - deildir og yfirstjórn - framkæmdardeild - umhverfismál -		
Rannsóknir	Gróðurannsóknir, m.a. allt bæjarlandið kortlagt.		
Annað	Fylgst með ástandi, s.s. lúpína og kerfill.		

	Hólmanes	Fólkvangur
Friðlýst	Auglýsing nr. 393/1973 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur og friðland.	
Stærð km	3,2 km ²	Stærð ha 318,0
Lokunarákvæði	Vegna æðarvarps er umferð gangandi manna takmörkuð frá 15. apríl – 15. júlí um Leirhöfða, nágrenni við Hrutatanga og svæðið í Borgarhvammi.	
Landvarsla	Engin 2012	
Samningur	Umsjónarsamningur er í bígerð við sveitarfélagið Fjarðabyggð.	
Fræðsluáætlun	Umhverfisstofnun áætlað að setja upp aðkomu- og fræðsluskilti árið 2014. Náttúrustofa Austurlands (NA) hefur séð um skiltagerð, fræðsluskilti, sem sett hafa verið upp í friðlandinu. Fræðsluskilti eru endurnýjuð ár hvert af NA ef þörf er á. NA sá um gagnasöfnun og útgáfu bæklinga um friðlandið sem Fjarðabyggð kostaði. Hafin var vinna við áningastað 2012, stígagerð hafin og væntanlega sett um salernisaðstaða og merkingar á næstu árum.	
Skilti	Gömul skilti frá Náttúruverndarráði sem skipta þyrfti út. Árið 2014 er ætlunin að setja upp ný fræðsluskilti.	
Stígar	NA hefur haldið við göngustígum. Fræðlustígar lagðar um svæðið á kostnað Fjarðabyggðar og til stendur að merkja frekari gönguleiðir, til þess fékkst styrkur frá Ferðamálaráði.	
Framkvæmdir	Framkvæmdir við áningastað í friðlandið 2012	
Alþjóðasamningar	Engir	
Válistategundir	Hrafn (VU) verpir á svæðinu.	
Vöktun	Engin á vegum Umhverfisstofnunar. NA hefur rannsóknarreiti vegna umhverfisvöktunar í tengslum við álverið á Reyðarfirði.	
Rannsóknir	NA hefur stundað rannsóknir á svæðinu, kortlagt lúpínu m.a. og fleiri verkefni.	
Annað	Búið að deiliskipuleggja aðkomu að svæðinu (unnið í samstarfi við Vegagerðina).	

	Neskaupstaðar fólkvangur	Fólkvangur
Friðlýst	Auglýsing nr. 333/1972 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur.	
Stærð km	3,2 km ²	Stærð ha 318,4
Lokunarákvæði	Umferð vélknúinna ökutækja um fólkvanginn er stranglega bönnuð. Einnig er bönnuð meðferð skotvopna á svæðinu og undan strönd þess nema til eyðingar meindýra eftir sérstöku leyfi Náttúruverndarnefndar Neskaupstaðar.	
Landvarsla	Engin landvarsla er á svæðinu, en Náttúrustofa Austurlands lítur eftir svæðinu.	
Samningur	Enginn formlegur samningur hefur verið gerður.	
Skilti	Nýtt skilti sett upp við innganginn á svæðið 2012 og útsýnisskýfa kostuð af Norðfirðingafélaginu sett upp	
Stígar	Sjálfbóðaliðar unnu við stígagerð (Veraldarvinir). Stigi lagðar niður í Páskahelli.	
Framkvæmdir	Stígaerð unnin 2012	
Annað	Sveitafélagið hefur kappkostað við að halda svæðinu fríu fyrir ágangi framanda tegunda s.s. lúpína og hefur tekist vel til í friðlandinu.	

Friðlýst

Auglýsing nr. 427/1982 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur.

Stærð km

0,2 km²

Stærð ha

16,6

Skilti

Í Óslandinu er að finna upplýsingaskilti um svæðið og þar er hægt að ganga skemmtilegan hring frá tjörninni og virða fyrir sér hið mikla fuglalíf sem þar er.

Stígar

Vinsælt útivistarsvæði með göngustígum s.s. umhverfis Óslandstjörn. Á hæsta punkti Óslands, Óslandshrauni, er glæsilegt minnismerki um sjómenn.

Framkvæmdir

Sumarið 2011 réðst sveitarfélagið í framkvæmdir á sjóvarnargarði á svæðinu án leyfis Umhverfisstofnunar. Framkvæmdir voru stöðvaðar og í kjölfarið veitti Umhverfisstofnun sveitarfélaginu leyfi til framkvæmda með skilyrðum. Sveitarfélagið hefur nú lokið framkvæmdum undir eftirliti Umhverfisstofnunar. Gerð var bakkavörn sem miðar að því að verja austur bakka fólkvangs fyrir frekara landbroti af völdum ágangi sjávar. Að mati eftirlitsaðila á vegum Umhverfisstofnunar hafa framkvæmdirnar uppfyllt öll skilyrði sem sett voru og ekki raskað verndargildi fólkvangsins með neinum hætti.

Annað

Mikið landbrot hefur verið innan fólkvangsins undanfarin ár. Nú hefur verið byggður sjóvarnargarður til að verja land. Einhver utanvegaakstur hefur verið í mýrinni austan megin í fólkvanginum en þegar fulltrúar Umhverfisstofnunar fóru á svæðið í sumar þá hafði landið jafnað sig mikið þó svo að enn væri að sjá einhver ummerki.

	Dyrhólaey	Friðland
Friðlýst	Auglýsing nr. 101/1978 í Stjórnartíðindum B. Friðland.	
Stærð km	1,5 km ²	Stærð ha 147,2
Lokunarákvæði	Umhverfisstofnun getur takmarkað ferðir út í Dyrhólaey frá 1. maí til 25. júní. Miklar deilur hafa staðið yfir vegna lokunar eyjunnar á þessu tímabili.	
Landvarsla	Einn landvörður starfaði á svæðinu sumarið 2012 á tímabilinu 5.júní til 1. júlí. Þá skiluðu sjálfboðaliðar 11 dagsverkum í friðlandinu seinni hluta júnímánaðar.	
Samningur	Samningur er milli Umhverfisstofnunar og Mýrdalshrepps um umsjón svæðisins gerður 8.júní 2011.	
Fræðsluáætlun	Ekki til fyrir svæðið	
Skilti	Tvö fræðslu og upplýsingaskilti voru sett upp 2011, í Háey og Lágey. Eldra fræðsluskilti um fugla er í eygni.	
Stígar	Unnið var við afmörkun gönguleiðar sunnan bílastæðis á Lágey (aukin stýring á leiðum göngumanna).	
Öryggi	Afmarkaðir agöngustígar og girðingar auka öryggi ferðamanna á svæðinu. Áhersla er á að stýra ferðum fólks með öruggum leiðum og afmörkunum á hættulegum stöðum.	
Framkvæmdir	Lokið var við að girða af göngustíg í Háey. Þá var unnið við girðingar og skilti við akveg, afmarkaðar gönguleiðir á Lágey og unnið við endurheimt gróðurs á sama stað. Nokkuð hefur borið á utanvegaakstri og var kaðalgirðing sett umm móti afleggjaranum í Háey. Aflögð girðing við útsýnissvæði í Háey var fjarlægð enda stóð hún utar en ný girðing á sama stað. Unnið var við afmörkun gönguleiðar sunnan bílastæðis á Lágey (bætt stýring göngumanna).	
Vöktun	Æðarvarp var kortlagt og talin hreiður af starfsmönnum Umhverfisstofnunar og heimamönnum.	
Annað	Svæðið færðist af rauða lista Umhverfisstofnunar yfir á appelsínugulan. Ástand fer því batnandi. Verndaráætlun er í vinnslu.	

Friðland að Fjallabaki		Friðland	
Friðlýst	Auglýsing nr. 354/1979 í Stjórnartíðindum B. Friðland.		
Stærð km	446,3 km ²	Stærð ha	44.633,4
Landvarsla	Umhverfisstofnun hefur umsjón með friðlandinu og var einn landvörður í friðlandinu sumar 2012. Þegar landvörður var í eftirlitsferðum sáu skálaverðir Ferðafélags Íslands um upplýsingagjöf til ferðamanna, það samstarf gekk vel. Sumarið 2012 var landvarsla frá 23. júní til 15. ágúst.		
Fræðsluáætlun	Aðkomuskilti (lá) á allar helstu aðkomuleiðir í friðlandið (4 stk). Einnig sett upp skilti með banni um utanvegaakstur (sömu staðir 4 stk).		
Skilti	Ný skilti samkv. fræðsluáætlun. Nokkur fræðsluskilti í friðlandinu.		
Stígar	Allir stígar gengnir, stikur endurnýjaðar eftir þörfum og vegvísar lagfærðir.		
Öryggi	Hálendisgæslan öflug á svæðinu. Fræðsla veitt um svæðið, s.s. með tilliti til öryggis. Ekki þó skipulögð, heldur samhlíða upplýsingum sem ferðamönnum voru veittar.		
Framkvæmdir	Sjálfbóðaliðar störfuðu í eina viku við Laugahringinn.		
Vöktun	Ferðafélagið var með talningar á fjölda ferðamanna í bílum.		
Annað	Svæðið flokkast á rauðan lista Umhverfisstofnunar vegna mikils álags og þarfnast aðgerða. Ljúka þarf skipulagsvinnu svæðisins vegna álags og ágangs ferðamanna.		
Gullfoss		Friðland	
Friðlýst	Auglýsing nr. 141/1979 í Stjórnartíðindum B. Friðland.		
Stærð km	1,5 km ²	Stærð ha	154,9
Lokunarákvæði	Neðra svæði lokað upp úr miðjum nóvember og fram í Dymbilviku.		
Landvarsla	Landvarsla og eftirlit var á vegum Umhverfisstofnunar. Engin starfandi landvörður 2012.		
Fræðsluáætlun	Sigríðarstígur var opnaður í September 2011 með fræðsluskiltum og lengdum göngustíg. Hann kemur í stað Sigríðarstofu.		
Skilti	Öll skilti komin upp, aðeins viðhaldi sinnt		
Stígar	Ekkert unnið annað en viðhald		
Öryggi	Unnin var öryggisúttekt fyrir svæðið haustið 2011 af verkfræðistofunni Eflu.		
Framkvæmdir	Einvörðungu viðhald stíga og uppsetning öryggisgirðinga á bjargi við Fossabrún. Endurgerður stígur á efra plani út á nef.		
Vöktun	Óformleg vöktun í samvinnu við Svavar ó Gullfosskaffi.		
Annað	Svæðið er á appelsínugulum lista stofnunarinnar.		

Herdísarvík	Friðland

Friðlýst Auglýsing nr. 121/1988 í Stjórnartíðindum B. Friðland.

Stærð km 42,2 km² **Stærð ha** 4.217,9

Lokunarákvæði Umhverfisstofnun er heimilt að beita tímabundnum lokunum. Beit búfjár er óheimil.

Landvarsla Engin

Samningur Engin

Fræðsluáætlun Engin

Skilti Gamalt skilti (Náttúruverndarráðs) við mörk friðlandsins. Einnig er skilti á svæðinu á vegum landeiganda, Háskóla Íslands.

Stígar Fornar slóðir eru greinilegar, frá tímum Hlínar Johnson (eiganda), milli Vogsósa og bæjarins eftir gömlum þjóðleiðum.

Annað Aukið álag gesta mun verða um svæðið eftir að Suðurstrandavegur opnaði. Þörf á úrbótum, bílastæði, stígum og fræðsluskiltum.

Oddaflóð	Friðland

Friðlýst Auglýsing nr. 634/1994 í Stjórnartíðindum B. Friðland.

Stærð km 5,7 km² **Stærð ha** 568,4

Lokunarákvæði Fuglaveiðar eru bannaðar í friðlandinu.

Fræðsluáætlun Umhverfisstofnun áætlar að setja upp skilti árið 2013.

Vöktun Engin skipulögð vöktun er á svæðinu en svæðið hefur þornað töluvert undanfarin ár, líklega vegna þess að áin hefur grafið sig niður.

Pollengi og Tunguey	Friðland

Friðlýst Auglýsing nr. 457/1994 í Stjórnartíðindum B. Friðland.

Stærð km 6,6 km² **Stærð ha** 657,5

Landvarsla Landverðir sem hafa aðsetur í Landmannalaugum hafa eftirlit með svæðinu, farið var tvisvar á Pollengi tvisvar í sumar 2012 og að Tunguey. Ekki var hægt fara úti í Tunguey þar sem bát eða hest þarf til að fara þangað.

Fræðsluáætlun Umhverfisstofnun áætlar að setja upp aðkomu- og fræðsluskilti.

Skilti Umhverfisstofnun áætlar að setja upp aðkomu- og fræðsluskilti.

Annað Flæðiengi að hluta. Stór hluti alveg undir vatni. Ekki göngufæri í eyju, nema á ís. Mikið fuglalíf á svæðinu sumar 2012. Að mati landvarða og heimamanna á svæðinu er ástand þess almennt gott og ekki mikið rask.

Friðlýst

Friðlýst svæði frá árinu 1965. Auglýsing nr. 50/2006 í Stjórnartíðindum B. Auglýsingu breytt með auglýsingu nr. 468/2011 í Stjórnartíðindum B. Samþykkt á heimsminjaskrá UNESCO í júlí 2008, sem einstakt svæði náttúruminja.

Stærð km

65,6 km²

Stærð ha

6.558,9

Lokunarákvæði

Óheimilt er að fara í land í Surtsey og kafa við eyna nema til rannsókna og verkefna sem tengjast þeim og þá með skriflegu leyfi Umhverfisstofnunar. Siglingar í friðlandinu eru heimilar.

Landvarsla

Sérfræðingur Umhverfisstofnar er með starfstöð í Vestmannaeyjum og sér um eftirlit með Surtsey. Engin landvarsla er í eyinni. Starfsmaður friðlandsins sinnir eftirliti með þeim sem fá leyfi til að stíga á land í Surtsey.

Samningur

Umhverfisstofnun vinnur að gerð verndaráætlunar fyrir Surtsey og er stefnt að því að hún verði undirrituð síðla árs 2012.

Fræðsluáætlun

Surtseyjarstofa var opnuð þann 2. júlí 2010. Í gestastofu friðlandsins er að finna sýninguna jörð úr ægi þar sem hægt er að fræðast um friðlandið og þær rannsóknir sem þar fara fram. Gestastofan er staðsett að Heiðarvegi 1 í Vestmannaeyjabæ. Surtseyjarstofa var opin frá 17. maí til 16. september milli kl. 11:00-17:00 sumarið 2012. Frá 17 september var opið á laugardögum milli kl. 13:00-16:00 og eftir samkomulagi. Í sumar störfuðu 4 starfsmenn í móttöku gestastofunnar við að fræða gesti um friðlandið og sýninguna. Var 1-2 starfsmaður að vinna í einu. Yfir vetrarmánuðina eru 2 starfsmenn sem skipta á milli sín að vinna í móttökunni á laugardögum. Sérfræðingur Umhverfisstofnunar í Vestmannaeyjum sér um að taka á móti hópum eftir samkomulagi á skrifstofutímum.

Sett hefur verið upp fræðsluefni um Surtsey á heimasíðu Umhverfisstofnunar undir vefslóðinni www.ust.is/surtsey. Fræðsluefnið er en sem komið einungis til á íslensku en það þyrfti að þýða yfir á ensku. Surtsey er jafnframt með fésbókarsíðu. Þar er að finna ýmsan fróðleik og fréttir frá Surtsey og Surtseyjarstofu. Í september 2012 var fésbókarsíðan komin með 565 vini sem er fjölgun um 27 milli ára.

Bæklingur um friðlandið Surtsey (á íslensku og ensku) var gerður árið 2009. Bæklingurinn var endurprentaður á vormánuðum 2011. Eftir er að uppfæra upplýsingar um heimilisfang Surtseyjarstofu í íslensku útgáfu bæklingins.

Skilti

Uppsetning upplýsingaskilta um Surtsey og Vestmannaeyjar langt komin. Stendur til að þau verði sett niður vorið 2013 ásamt skildi um heimsminjasvæðið. Utanhúsmarkeringum á gestastofu friðlandsins er ólokið.

Stígar

Ekki til staðar. Þar sem aðgangur að eyjunni er takmarkaður þá er ólíklegt að þeir verði nokkur tímunn lagðir þar sem ekki er þörf á þeim.

Framkvæmdir

Ekki var farið út í neinar stórar framkvæmdir í Surtsey í sumar nema hvað reglubundnu viðhaldi á veðurstöðinni var sinnt af leiðangursmönnum í rannsóknarleiðangri sumarsins.

Alþjóðasamningar

Surtsey var samþykkt á heimsminjaskrá UNESCO í júlí 2008 sem einstakur staður náttúruminja á grundvelli mikilvægi rannsókna og vöktunar á landnámi dýra og plantna ásamt þróun eyjarinnar og framvindu lífríkis Surtseyjar.

Vöktun

Surtseyjarfélagið hefur samræmt og leitast við að efla vísindarannsóknir í Surtsey og innan marka friðlandsins. Náttúrufræðistofnun hefur stundað rannsóknir og annast reglubundna vöktun á náttúruferi friðlandsins í samvinnu við Hafrannsóknarstofnun, Surtseyjarfélagið og aðrar stofnanir.

Annað

Leiðangrar til Surtseyjar sumarið 2012: Umhverfisstofnun samþykkti umsóknir þriggja hópa fyrir landgöngu í Surtsey sumarið 2012 og einn hópur fékk leyfi til köfunar. Rannsóknarleiðangur Náttúrufræðistofnunar og Landbúnaðarháskólans fór til eyjajinnar til að sinna rannsóknarstörfum um miðjan júlí. Dvaldi hópurinn þar í 5 daga. Í hópnum voru 6 manns. Í ágúst fóru tveir hópar kvikmyndatökumanna til eyjarinnar. Fyrri hópurinn samanstóð af 4 aðilum og eftirlitsmanni og dvaldi þar í 4 daga við að taka upp efni í þátt um heimsminjasvæðið Surtsey. Þátturinn er hluti af þáttaröð sem sýnd er í Japan og fjallar um heimsminjasvæði. Seinni hópurinn

sem samanstóð af 4 einstaklingum dvaldi þar í 2 tíma með eftirlitsmanni við að taka upp efni í fræðsluþátt um Surtsey með spurningarívafi. Hafrannsóknarstofnun fékk leyfi til að kafa innan friðlandsins við vöktun á lífríki hafsbotnsins.

Miklir þurrkar voru í sumar og sáust þess greinileg merki á gróðri í eyjuni. Gróður var almennt skrælnaður og svæði sem áður voru græn voru nú gulleit. Tangin norðan til á eyjunni hefur breyst nokkuð milli ára. Stórgrýtt fjaran nær nú lengra inn á tangann og Stromphraunið sést betur í fjöruborðinu.

Viðey í Þjórsá	Friðland

Friðlýst	Auglýsing nr. 850/2011 í Stjórnartíðindum B. Friðland.		

Stærð km	0,0 km ²	Stærð ha	3,4

Lokunarákvæði	Öðrum en landeigendum er óheimilt að fara í land í Viðey nema að fengnu leyfi Umhverfisstofnunar til rannsókna, vöktunar og eftirlits.		

Annað	Viðey í Þjórsá er sérstök m.a. vegna þeirrar umgerðar sem straupung áin veitir. Mikilvægi svæðisins felst einnig í möguleika á samanburði t.d. birkisins, sem þar hefur vaxið án teljandi áhrifa mannsins, við birki annarsstaðar í landinu. Í Viðey hafa fundist yfir 70 háplöntutegundir, þar af tvær tegundir sjaldgæfar á landsvísu.		

Friðlýst	Auglýsing nr. 507/1987 í Stjórnartíðindum B. Friðland. Fyrst friðlýst 1981.		
Stærð km	357,8 km ²	Stærð ha	35.783,9
Lokunarákvæði	Á tímabilinu 1. maí til 10. júní er umferð um varplönd heiðargæsar bönnuð.		
Landvarsla	Landvörður starfaði á Hveravöllum og fór í eftirlitsferð um Þjórsárverin.		
Fræðsluáætlun	Drög að skilti liggja fyrir en beðið með að setja það upp þangað til stækkun friðlandsins gengur í gegn.		
Skilti	Engin		
Stígar	Engir formlegir stígar en göngufólk fer yfirleitt um gömlu þjóðleiðina (reiðleið) um svæðið.		
Öryggi	Skálinn Nautöldu er öllum opin en hann er með kojum. Kofinn heldur vatni og vindum en vart meira. Símasamband á svæðinu (GSM) er gott.		
Framkvæmdir	Taka þarf afstöðu til skálans við Nautöldu en hann er orðinn mjög slappur. Kamarinn sömuleiðis er ónýtur og hangir á vananum. Ekki hefur verið skipt um kamarstæði í fjölda ára og lekur undan honum seyran. Forgangsmál er að laga kamarinn. Beðið er með framkvæmdir þar til stækkun friðlands gengur í gegn.		
Alþjóðasamningar	Ramsar og á Bernarviðauka III vegna heiðargæsar.		
Vöktun	Ekki stendur yfir skipulögð vöktun í Þjórsárverum en ýmsar rannsóknir á fuglum, vötnum, vistfræði og lífríki svæðisins hafa verið gerðar allt frá 1971. Árið 2009 hófust jarðfræðirannsóknir við Múlajökul.		
Annað	Utanvegaakstur er mikið áhyggjuefni í Þjórsárverum. Framkvæmda er þörf til að sporna við honum. Sumur 2010 og 2011 sá Gísli Már Gíslason í gönguferðum á svæðinu, fór eftir fjórhjól og jeppa við Arnarfell og undir austanverðum Arnarfellsmúlum, við sunnan- og austanverða Nautöldu og við Blautkvísl á leið í Setur. Einnig fannst aurlíf af stórum jeppa um mitt Oddkelsver. Búið er að grafa niður fiskikar í áreyrarnar við Nauthagajökul, við heita lind við austuranvert Ólafsfell, þar sem jeppamenn baða sig á vetrum og eru myndir af því í bók Jóns Snælands um Lindir á Íslandi, ásamt jeppum bæði við lindina og Nautöldu. Þessar myndir eru teknar að sumarlagi. Þann 16. júlí 2011 kl 14. sást hvít háþekju flugvél fljúga í lágflugi (í u.þ.b. 100 fetum, 30 m) yfir Múlunum og Múlavera framan við Múlajökul. Umhverfisstofnun hefur komið tilmælum til Flugmálastjórnar um að slíkt hátterni sé brot á reglum sem gilda á svæðinu og geti haft neikvæð áhrif á fuglalíf í Þjórsárverum.		

Friðlýst

Auglýsing nr. 591/2002 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km

0,1 km²

Stærð ha

8,0

Lokunarákvæði

Vegna verndar jarðmyndana er óheimilt að fara í hellinn án sérstaks leyfis.

Landvarsla

Árnahellir er vel falinn og ekki er mögulegt að finna hellinn fyrir slysi. Sterkur járnhleri er rétt fyrir innan op hellisins og er hann vel læstur með Assa hengilás. Að auki er hlerinn hulinn með grjóti þannig að ekki er auðvelt að finna hann nema þekkja vel til. Árnahellir verndar sig því sjálfur ef svo má að orði komast.

Samningur

Samkvæmt samningi milli Umhverfisstofnunar og Hellarannsóknarfélags Íslands 25 júlí 2002, ber félaginu að hafa umsjón og eftirlit með friðlýstum hraunhellum og einnig hraunhellum á friðlýstum svæðum ásamt sérstökum jarðmyndunum í hellunum. Samningurinn gildir í 10 ár.

Framkvæmdir

Sumarið 2010 var skipt um hengilás á hliði hellisins. Ekki hefur verið neitt um framkvæmdir síðan. Engin skilti eða göngustígar liggja nálægt hellinum.

Vöktun

Hellarannsóknafélag Íslands hefur umsjón með friðlýstum hraunhellum og hraunhellum á friðlýstum svæðum og veitir einnig faglega ráðgjöf um vernd og friðun hraunhella.

Annað

Hellarannsóknafélagið heldur leiðangrum í Árnahelli í algjöru lágmarki. Þúsundir einstakra hraunmyndana í hellinum valda því að mjög vandasamt er að fara um hellinn án þess að valda skemmdum. Þess vegna er aðeins farið í hellinn ef brýn nauðsyn þykir og snýr að verndun og varðveislu hellisins. Fyrirspurnir hafa borist félaginu á síðustu árum varðandi hugsanlegar ferðir í hellinn. Þeim hefur öllum verið hafnað af stjórn félagsins. Hinsvegar barst engin fyrirspurn varðandi Árnahelli árið 2012. Samkvæmt samningum skal ekki heimsækja Árnahelli nema í vísindalegum tilgangi um mun svo áfram vera. Fylgjast þarf þó með hengilásnum því hann á það til að ryðga og skemmast.

Dverghamrar	Náttúruvætti

Friðlýst	Auglýsing nr. 446/1987 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.		
Stærð km	0,0 km ²	Stærð ha	2,1
Samningur	Svæðið þarfnast reglubundins eftirlits og viðhalds. Starfsmenn Vatnajökulsþjóðgarðs á Kirkjubæjarklaustri hafa boðist til að líta eftir svæðinu og að stjórna vinnu sjálfbóðaliða Umhverfisstofnunar vegna viðhalds göngustíga um það.		
Fræðsluáætlun	Umhverfisstofnun áætlar að setja upp vegvísi árið 2013.		
Skilti	Fræðsluskilti frá Vegagerðinni er á svæðinu.		
Stígar	Göngustígur liggur frá hliði suður með náttúruvættinu og vestur að girðingarhorni. Gott bílastæði er á svæðinu. Áningaborð er við bílastæðið, utan verndarsvæðisins.		
Framkvæmdir	Ástand svæðisins er lélegt. Svæðið er eftirsótt og margar rútur stoppa þarna á hverjum degi yfir sumarið. Sumarið 2012 unnu sjálfbóðaliðar Umhverfisstofnunar í afmörkun og endurbótum á göngustígum á svæðinu. Settar voru upp tákmyndir þar sem villustígum var lokað og náð var betur utan um umferð gangandi ferðamanna inni á svæðinu.		

Annað	Svæðið er á appelsínugula lista Umhverfisstofnunar yfir þau svæði sem þarf að fylgjast sérstaklega með að glati ekki verndargildi sínu. Göngustígar þarfnast viðhalds og loka þarf óþarfa slóðum. Mjög brýnt er að koma upp hreinlætisaðstöðu á svæðinu fyrir þann mikla fjölda ferðamanna sem hefur þarna viðdvöl. Deiliskipulagsvinna stendur nú yfir á vegum sveitarfélagsins og hefur samráð verið haft við Umhverfisstofnun vegna vinnunnar.		

Gervígur í Álftaveri	Náttúruvætti

Friðlýst	Auglýsing nr. 105/1975 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti		
Stærð km	34,4 km ²	Stærð ha	3.436,1
Fræðsluáætlun	Umhverfisstofnun áætlar að setja upp aðkomu- og fræðsluskilti árið 2013.		
Framkvæmdir	Afmarka þarf náttúruvættið og brýnt að koma þar upp merkingum. Ferðamenn aka um svæðið án þess að vita um sérstöðu þess og merkar jarðmyndanir eða að það sé friðlýst. Efla þarf vitneskju og fræðslu um svæðið. Einnig þarf að afmarka bifreiðastæði betur og viðhalda göngustíg.		
Annað	Gera þarf úttekt á ástandi og verndargildi svæðisins. Ekkert hefur verið framkvæmt á árinu 2012		

Jörundur	Náttúruvætti

Friðlýst	Auglýsing nr. 333/1985 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.
Stærð km	0,1 km ² Stærð ha 6,5
Lokunarákvæði	Vegna verndar jarðmyndana er óheimilt að fara í hellinn án sérstaks leyfis.
Landvarsla	Jörundur er vel falinn en ekki er mögulegt að finna hann nema þekkja vel til. Op hans sem er aðeins 40x40 sm. er hulið með grjóti og fellur það vel inn í landslagið. Rétt fyrir innan opið er síðan þrenging upp á 30x30 sm. Í þeirri þrengingu er sterkt hlið með Assa hengilás. Með þessum hætti verndar hellirinn sig að vissu leyti sjálfur.
Samningur	Samkvæmt samningi milli UST og Hellarannsóknarfélags Íslands 25 júlí 2002, ber félaginu að hafa umsjón og eftirlit með friðlýstum hraunhellum og einnig hraunhellum á friðlýstum svæðum ásamt sérstökum jarðmyndunum í hellunum. Samningurinn gildir í 10 ár.
Framkvæmdir	Sumarið 2010 var skipt um hengilás á hliði hellisins. Ekkert hefur verið um framkvæmdir síðan. Engin skilti eða göngustígar liggja nálægt hellinum.
Vöktun	Hellarannsóknafélag Íslands hefur umsjón með friðlýstum hraunhellum og hraunhellum á friðlýstum svæðum.
Annað	Hellarannsóknafélagið heldur ferðum í Jörund í algjöru lágmarki, enda er það eina leiðin til að vernda hellinn. Hann er þannig gerður að það krefst mikils aga og reynslu til að fara um hellinn án þess að valda varanlegum skemmdum. Á síðustu árum hefur félaginu borist þó nokkuð af fyrirspurnum varðandi hugsanlegar ferðir í hellinn. Þeim var öllum hafnað af stjórn félagsins. Árið 2012 barst hinsvegar engin fyrirspurn um Jörund. Samkvæmt samningum skal ekki heimsækja Jörund nema í vísindalegum tilgangi og mun svo áfram vera. Fylgjast þarf þó með hengilásnum á nokkurra ára fresti því sandur á það til að fjúka inn í hellinn og skemma lásinn.

Kirkjugólf	Náttúruvætti

Friðlýst	Auglýsing nr. 426/1987 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti
Stærð km	0,0 km ² Stærð ha 1,0
Fræðsluáætlun	Umhverfisstofnun hefur útbúið upplýsinga og fræðsluskilti sem bíður þess að verða sett upp.
Skilti	Engar merkingar eða skilti eru við Kirkjugólfið en skilti Umhverfisstofnunar bíður þess að verða sett upp.
Stígar	Göngustígur er frá bílastæði.
Framkvæmdir	Engar framkvæmdir voru á svæðinu árið 2012.
Annað	Lág stuðlabergsklöpp. Endi stuðlabergsdranganna sem snúa upp úr jörðu er eggsléttur. Gera þarf úttekt á ástandi Göngustígur frá bifreiðastæði þarfnast lagfæringa.

Skógarfoss	Náttúruvætti

Friðlýst

Auglýsing nr. 477/1987 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti

Stærð km

1,7 km²

Stærð ha

165,2

Skilti

Gömul skilti á vegum Ferðamálaráðs eru á svæðinu. Mikil þörf er á endurnýjun þeirra.

Stígar

Gönguleið er meðfram fossinum í átt að Fimmvörðuhálsi. Sjálfboðaliðar Umhverfisstofnunar unnu við lagfæringar árið 2010. Á svæðinu er tjaldsvæði í umsjón sveitarfélagsins og þar er salernisaðstaða.

Framkvæmdir

Sveitarfélagið vinnur að gerð útsýnispalls við fossinn. Einnig er í vinnslu deiliskipulags svæðisins á vegum sveitarfélagsins.

Annað

Skógafoss er mjög vinsæll áningastaður ferðamanna. Upp hafa komið mál tengd utanvegarakstri, en eitthvað er um að fólk aki inn að fossinum. Umhverfisstofnun, sveitarfélag og embætti sýslumanns á Hvolsvelli hafa fundað um málið. Vinna þyrfti frekar í stígakerfi í hlíðum Skógafoss en á ýmsum stöðum hafa opnast villustígar sem þarf að loka og halda þarf við þeim göngustígum sem eru til staðar.

Þingvellir	Sérlög

Friðlýst

Þjóðgarðurinn á Þingvöllum var stofnaður árið 1930 samkvæmt lögum nr. 59/1928, um friðun Þingvalla

Stærð km

227,9 km²

Stærð ha

22.788,7

Annað

Þingvallanefnd er þriggja manna nefnd, skipuð þremur alþingismönnum, sem fer með yfirstjórn þjóðgarðsins, fyrir hönd Alþingis. Um þjóðgarðinn á Þingvöllum gilda sérlög nr. 47/2004.

Friðlýst

Svæðið er ekki friðlýst en þar gilda sérstakar umgengnisreglur sem settar voru af nefnd sem starfaði undir menntamálaráðuneyti.

Stærð kmkm²**Stærð ha**

15,0

Landvarsla

Landverðir frá Umhverfisstofnun fóru reglulega á svæðið sumar 2012. Starfsmaður á vegum Umhverfisstofnunar, sinnti umhirðu á svæðinu.

Skilti

Nokkur fræðsluskilti eru við inngang inn á svæðið á vegum Umhverfisstofnunar.

Stígar

Stígar eru á svæðinu.

Öryggi

Öryggi hefur verið bætt með öryggisgirðingum og tákmyndum

Framkvæmdir

Á Geysi var rætt við landeigendur, bönd og skilti löguð eftir þörfum. Sjálfbóðaliðar á vegum Umhverfisstofnunar unnu á Geysi í nokkra daga við að skipta út skiltum og laga til. Svæðið var snyrtilegt í sumar og er pallur sem smíðaður var í fyrra í góðu ásigkomulagi. Hellulögn sem löguð var í fyrra af landvörðum er í góðu standi. Ferðamenn flestir virða bönd og merkingar.

Annað

Svæðið var sett á rauðan lista Umhverfisstofnunar árið 2010 sem eitt þeirra 10 svæða sem stofnunin telur í hættu á að missa verndargildi sitt og er enn þeim lista við endurskoðun listans árið 2012. Svæðið er sérstakt á heimsvísu og dregur að sér fjölmarga ferðamenn enda eitt þekktasta hverasvæði jarðarinnar. Talið er að allt að 70% þeirra ferðamanna sem koma til landsins heimsæki Geysissvæðið. Á svæðinu gilda sérstakar umgengnisreglur sem settar voru af Geysisnefnd á sínum tíma. Öryggi hefur verið bætt með öryggisgirðingum og tákmyndum. Sett voru upp skilti sem banna reykingar inni á Geysissvæðinu í samráði við sveitarfélagið og hefur umgengni snarbatnað á svæðinu í kjölfarið. Sett var upp ruslafötur við innganga. Unnið var við lagfæringar á hellulögðum göngustíg svæðisins. Hannaður var og settur upp nýr göngupallur við Blesa auk öryggisgirðingar með tákmyndum þar sem fólk er varað við hættu vegna heits vatns og beðið um að henda ekki smámynt í hverina. Stofnað hefur verið formlengt landeigendafélag fyrir svæðið. Starfsmaður hefur unnið á svæðinu við sorptíslu allt árið um kring.

Annað

	Vatnajökulsþjóðgarður	Sérlög
Friðlýst	Vatnajökulsþjóðgarður var stofnaður árið 2007 samkvæmt lögum nr. 608/2007.	
Stærð km	12.898,5 km ²	Stærð ha 1.289.846,5
Samningur	Vatnajökulsþjóðgarður er ríkisstofnun og fer umhverfisráðherra með yfirstjórn mála er varða þjóðgarðinn.	
Annað	Sjá Vatnajökulsþjóðgarður	

UMHVERFISSTOFNUN

AKUREYRI Borgum við Norðurlóð 600 Akureyri sími 591 2000	EGILSSTAÐIR Tjarnarbraut 39 700 Egilsstöðum sími 591 2000	ÍSAFJÖRÐUR Mánagötu 2 400 Ísafirði sími 591 2000	MÝVATN Hraunvegi 8 660 Mývatni sími 591 2000	REYKJAVÍK Suðurlandsbraut 24 108 Reykjavík sími 591 2000	SNÆFELLSNES Klettsbúð 7 360 Hellissandi sími 436 6860	PATREKSFJÖRÐUR Aðalstræti 67 450 Patreksfirði sími 591 2000	VESTMANNAEYJAR Strandavegi 50 900 Vestmannaeyjum sími 591 2000